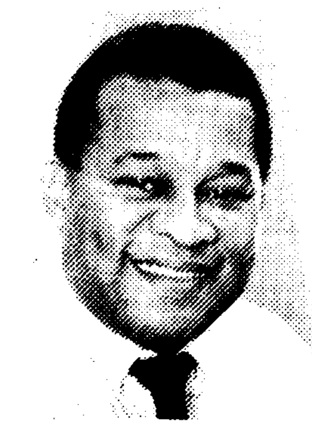
VANDAAG

- MAN voorstander van federatie p.2
- PNP zoekt nieuwe leider p.3
- Hechtere samenwerking Antillen Aruba p.5
- Richard Rodriguez wint Fatumloop p.8
- Cao-onderhandelingen Sand Dollar vertraagd p.11

SIXTO WALLE
...grote klap...

111E JAARGANG — NO.: 253 DINSDAG 1 NOVEMBER 1994

AMIGOE

Prêke

Geen Arendsoog voor weigeraars

Eerst Jeruzalem en vrede met Syrïe regelen

Saudi-Arabië vierkant tegen Arabische Ontwikkelingsbank

CASABLANCA - Saudi-Arabië is tegen de oprichting van een Israëlisch-Arabische Ontwikkelingsbank. Het land wil eerst een discussie over de status van Jeruzalem, voor het akkoord gaat met de oprichting van een regionale ontwikkelingsbank. Dat bleek tijdens de economische top van landen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika in Casablanca.

De minister van Economische Zaken van het Saudische koninkrijk dat de Golf domineert, noemde het nieuwe instituut een verspilling van tijd en energie. De nieuwe bank is volgens Saudi-Arabië een onnodige uitbreiding in een regio, die al over voldoende financiële instellingen beschikt.

Het plan voor de oprichting van de ontwikkelingsbank is afkomstig van Israël en is door de Verenigde Staten overgenomen. De bank beschikt via toezeggingen uit Arabische landen, Israël, de VS en Europa al over bijna twintig miljoen gulden.

Het plan voor de oprichting van een regionale ontwikkelingsbank zal naar verwachting het belangrijkste punt zijn in de slotverklaring, dinsdagmiddag, van de conferentie. De deelnemers gebruiken echter een voorzichtige formulering en zullen spreken over onderzoek naar de mogelijkheid van oprichting van een ontwikkelingsbank.

De regering in Ryad, die in 1991 besloot deel te nemen aan de vredesonderhandelingen over het Midden-Oosten, heeft altijd op het standpunt gestaan dat contacten met Israël pas kunnen worden gelegd na een allesomvattende vrede in de regio. Riyad wacht daarom een eventueel Israëlisch-Syrisch vredesakkoord af.

Het koninkrijk toonde zich in Casablanca verontwaardigd over de uitspraken van de Israëlische premier Rabin, die op de conferentie zei dat zijn land Jeruzalem nooit zal opgeven. Volgens Saudi-Arabië blijft de status van de heilige stad de angel in het conflict tussen Israël en zijn Arabische buren. De Israëli's houden Oost-Jeruzalem sinds 1967 bezet.

Gijzelaars gedood

■ *KAMPOT - Premier Hun Sen van Cambodja heeft dinsdag bekend gemaakt dat de drie westerse gijzelaars die sinds juli van dit jaar in zijn land werden vermist zijn omgekomen. Zij werden vermoedelijk gedood door de Khmer Rouge en hun lijken zijn inmiddels gevonden. Franse autoriteiten zullen in de loop van deze week naar Cambodja reizen om het vervoer van de stoffelijke overschotten te regelen. (AFP-satellietfoto)*

Westerse gijzelaars toch geëxecuteerd

PHNOM PENH - De lijken van drie westerlingen, die door de maoïstische Rode Khmer waren ontvoerd en vermoord, zijn teruggevonden. Dat heeft tweede premier Hun Sen dinsdag bekend gemaakt.

"Ik wil de dood melden van de drie westerlingen. Zij zijn door de Rode Khmer omgebracht", zei Hun Sen in de zuidelijke stad Kampot. "Het is duidelijk dat de Rode Khmer de moordenaar van het Cambodjaanse volk is, en dat ze nu ook buitenlanders vermoordt."

De lijken van de drie gegijzelden, een Fransman, een Brit en een Australiër, zijn in een graf teruggevonden in Phnom Vour, een kamp van de Rode Khmer dat vorige week door het regeringsleger is ingenomen. De drie werden op 26 juli ontvoerd toen de Rode Khmer's hun trein overvielen. Daarbij vielen dertien doden. Een commandant van de Rode Khmer eiste een losgeld van 150.000 dollar voor hun vrijlating.

Vrijdag sprak de regering in Phnom Penh berichten over de dood van de drie nog tegen. Zij bekritiseerde een luitenant-generaal, die verklaard had dat een plaatselijke commandant van de Rode Khmer opdracht had gegeven de drie buitenlanders te doden. De drie zouden al op op 27 september zijn geëxecuteerd. Ook de Australische regering zei sterke aanwijzingingen te hebben dat de gijzelaars niet meer in leven waren.

Brazilië zet leger in tegen misdaad Rio

BRASILIA - De Braziliaanse president Itamar Franco heeft maandag besloten het leger in te schakelen om de georganiseerde misdaad in Rio de Janeiro te bestrijden. De militairen krijgen de leiding over een speciaal politiecommando en zullen mogelijk zelf in actie komen tegen drugsbendes.

Franco en de gouverneur van de deelstaat Rio, Nilo Batista, spraken na een onderhoud van drie uur af een coördinatie-orgaan te vormen waarin het ministerie van Justitie en de militaire en civiele politie zijn vertegenwoordigd. Het commando wordt geleid door de militaire bevelhebber van de regio oost en moet 'operationele steun' aan de politie verlenen om de drugs- en wapensmokkel aan te pakken. De steun van gouverneur Batista was onontbeerlijk om de militairen te kunnen inschakelen, anders had de federale regering de noodtoestand in de stad moeten afkondigen.

Of de troepen ook direct worden ingezet tegen misdadigers, moet het commando beslissen. Franco zou vrezen voor slachtoffers onder de burgerbevolking als militairen de dichtbevolkte sloppenwijken binnentrekken om de zwaarbewapende bendes te bestrijden. Het decreet waarin de bevoegdheden van het commando zijn vastgelegd, wordt in de loop van dinsdag van kracht wanneer het officieel wordt gepubliceerd.

De Braziliaanse regering staat onder zware druk om iets te doen tegen de machtige drugsbendes die de sloppenwijken van Rio in hun greep hebben. Dagelijks worden twintig mensen in de stad vermoord. Het vertrouwen in de politie is diep gezonken, nadat was gebleken dat agenten soms met drugshandelaren samenwerken.

42 jaar voor moordenaar Colosio

MEXICOSTAD - De man die in maart dit jaar de Mexicaanse presidentskandidaat Luis Donaldo Colosio vermoordde, is maandag tot 42 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Dat hebben de Mexicaanse radio en televisie gemeld.

Mario Aburto Martinez schoot Colosio, die voor het presidentschap was voorgedragen door de regeringspartij PRI, neer tijdens een verkiezingsbijeenkomst in de noordelijke stad Tijuana.

Gijzeling in België

BRUSSEL - Een gewapende man heeft maandagavond in het Belgische plaatsje Casteaux bij Mons (Bergen) drie mensen gegijzeld dichtbij Shape, het hoofdkwartier van de militaire staf van de NAVO. Twee van hen, een rijkswachter en een lid van de veiligheidsdienst van Shape, werden in de loop van de avond vrijgelaten. Het lot van de gegijzelde vrouw was vannacht nog onbekend.

De dader, die in het bezit is van een riotgun en de dienstwapens van zijn gijzelaars, is een bekende van de politie. Hij werd eerder veroordeeld voor verkrachting.

Gangsters ontsnappen na dolle rit aan Duitse politie

WIESBADEN - Twee ontvluchte gevangenen zijn er dinsdagmorgen na een wilde achtervolging, een bankoverval en meerdere gijzelingen in geslaagd de Duitse politie van zich af te schudden. De twee criminelen onder wie een vroegere commando van het Oostduitse volksleger, reden meer dan 1300 kilometer door zes verschillende Duitse deelstaten.

Dinsdagochtend lieten de gangsters hun laatst bekende vluchtauto achter bij Dreidorf in Hessen. Daar schoten de vuurgevaarlijke mannen opnieuw in de rondte. Even daarvoor hadden ze hun drie gijzelaars 60 kilometer ten noorden van Frankfurt uit de vluchtauto gezet. Een van hen moest in een ziekenhuis worden behandeld voor een schampschot dat hij opliep bij een schotenwisseling tussen de gijzelnemers en de politie.

De wilde achtervolging startte maandag toen de twee zwaar bewapende mannen in Stuttgart opdoken en twee politieagenten gijzelden. Met hen reden zij in een gestolen auto naar Fulda, in midden-Duitsland. Daar werd de bank overvallen. De overvallers gebruikten de agenten daarbij met het pistool tegen het hoofd als menselijk schild.

De twee reden vervolgens met een buit van omgerekend 275.000 gulden naar het plaatsje Suhl en gijzelden daar een vader en zijn twee kinderen. Die werden in Erfurt uit de auto gezet, waarop de criminelen drie andere mensen gevangen namen. De twee mannen en een vrouw werden dinsdagochtend vrijgelaten.

De bankovervallers die zeiden handgranaten bij zich te hebben, dreigden hun gijzelaars te vermoorden als de politie de achtervolging zou voortzetten. Maar de agenten raakten in het gebied Rein-Main het spoor bijster. Rond 02.00 uur op de weg tussen Hofheim en Wiesbaden, slaagden de ontsnapte gevangenen er in hun achtervolgers van zich af te schudden. Een politiewoordvoerder zei dat er in de nacht weinig verkeer op de weg was en dat de achtervolgers daarom 'de lijn wat hadden gevierd'.

De politie sluit niet uit dat de criminelen op weg gaan naar Frankrijk. De voormalige Oostduitse militair Raymond Albert (32) en de Zwitser Gerhard Polak (35) ontsnapten drie weken geleden uit de Santa Fu gevangenis in Hamburg. Albert was tot levenslang veroordeeld wegens moord. Polak had met drie medeplichtigen een kastelein gewurgd en onthoofd. De Zwitser was al eerder in 1988 uit de gevangenis ontsnapt. Toen zat hij een straf uit voor een gewapende roofoverval op een tankstation, in februari 1994.

De politie deed een oproep aan de Duitse media terughoudendheid te betrachten om een 'tweede Gladbeck' te voorkomen. In augustus 1988 volgde de Duitse televisie een bankoverval in Gladbeck op de voet. Na een drie dagen durende gijzeling werd een 18-jarig meisje door haar ontvoerders doodgeschoten, de televisie kon de moord live uitzenden.

Veel doden busongeluk

NEW DEHLI - Zeker veertig mensen zijn dinsdag in de Zuidindiase deelstaat Andhra Pradesh verdronken, toen hun bus bij de stad Gudur in een rivier stortte. Eenentwintig inzittenden konden zwemmend de oever bereiken.

Volgens het Indiase persbureau PTI was de bus op weg naar de voor Hindoes heilige stad Tirupathi. De meeste inzittenden waren leden van een familie die aan de bedevaart naar de stad wilden deelnemen.

■ *NEW DELHI - Weduwen van de Sikhs die werden afgeslacht na de moord op premier Indira Ghandi op 31 october 1984, hielden maandag in de Indiase hoofdstad een demonstratie. Zij eisen vervolging van de daders die ruim 3000 Sikhs om het leven brachten als reactie op de aanslag op Ghandi. (AFP-satellietfoto)*

Weduwen van vermoorde Sikhs eisen recht

Gevangenen ontsnapt in Port-au-Prince

PORT-AU-PRINCE - Bijna 150 gevangenen zijn zondag ontsnapt uit de Nationale Strafinrichting in Port-au-Prince, de belangrijkste gevangenis van Haïti. De gevangenen zijn ontkomen door een tunnel die onder de gevangenismuur door op een nabijgelegen straat uitkwam.

Een agent van de internationale interventiemacht in Haïti zei voor het particuliere radiostation Galaxie dat er van de 264 gevangenen slechts 116 zijn overgebleven. Zes ontsnapten zijn inmiddels aangehouden, onder wie de vroegere luitenant Aubelin Lamour, die van verscheidene misdaden, zoals moord, wordt verdacht.

President Jean-Bertrand Aristide heeft het afgelopen weekeinde de leiders van de politie opgeroepen een nieuwe houding tegenover de bevolking aan te nemen zonder 'van de bajonet of het geweer gebruik te maken'. Aristide, die zich vanuit zijn privé-residentie tot het Haïtiaanse volk richtte, riep de bevolking op geen wraak te nemen op politiechefs, de dialoog 'zonder wraak of geweld' te zoeken of zich tot de rechter te wenden.

Hotel moet 8,5 miljoen betalen aan ex-officier

LAS VEGAS - Een Amerikaanse federale rechtbank heeft maandag het Las Vegas Hilton hotel veroordeeld tot het uitkeren van een schadevergoeding van 8,5 miljoen gulden. Het geld komt ten goede aan de voormalige marine-officier Paula Coughlin, die in september 1992 tijdens een bijeenkomst in het hotel werd betast en seksueel geïntimideerd door een grote groep dronken mannelijk marinepersoneel.

Een rechtbankjury had het hotel vorige week unaniem schuldig bevonden. De jury meende dat het hotel niet de noodzakelijkeveiligheidsmaatregelen nau genomen om de aanranding van Coughlin en nog 82 andere vrouwen te voorkomen. Getuigen zeiden dat zich in 1988 tijdens een bijeenkomst van de marine in het hotel soortgelijke problemen hadden voorgedaan. Zij hadden de directie gewaarschuwd voorzorgsmaatregelen te nemen.

Coughlin was de eerste van de vrouwen die een rechtszaak aanspande en een schadevergoeding eiste. Het schandaal heeft in de Verenigde Staten grote beroering teweeggebracht. Tegen zo'n 40 vlootofficieren, onder wie drie admiraals, werden disciplinaire maatregelen genomen. Onderminister Lawrence Garrett van Marine moest als gevolg van het schandaal ontslag nemen en 10.000 marinemedewerkers konden een bevordering voorlopig op hun buik schrijven.

Coughlin vertelde tijdens de zes weken durende rechtszitting dat ze ternauwernood aan een groepsverkrachting heeft kunnen ontkomen.

Amerikaans vliegtuig verongelukt

CHICAGO - Een Amerikaans lijnvliegtuig is maandagavond in een zware regenstorm neergestort in het noorden van de Amerikaanse staat Indiana. De politie zei dat naar het zich laat aanzien alle inzittenden van het toestel, 64 passagiers en 4 bemanningsleden, zijn omgekomen.

Het gaat om een ATR 72 turbo-propellorvliegtuig van de maatschappij American Eagle, een dochteronderneming van American Airlines, meldden plaatselijke radiostations. Het kwam uit Indianapolis en had de landing ingezet naar het vliegveld O'Hare International van Chicago toen het neerstortte in een akker nabij Merrilville en Lowell, Indiana. Op het moment van het ongeluk woedde in het gebied, zo'n 60 km van Chicago, een felle storm gepaard gaande met zware regenval.

Een plaatselijke radioverslaggever zei dat 'de resten van het toestel zo verspreid liggen dat je niet meer kan zien dat het een vliegtuig was'. De plaatselijke autoriteiten stuurden bergingsploegen naar huis omdat ze niets konden doen voor het daglicht zou zijn weergekeerd.

In september verloren meer dan 130 mensen het leven toen een Boeing 737 van USAir neerstortte bij het internationale vliegveld van Pittsburgh.

"Met constitutioneel Hof"

MAN acht federatie beste staatsvorm

WILLEMSTAD — De partij MAN is van mening dat een federaal staatsverband het beste beantwoordt aan de eisen van scheiding van macht en verantwoordelijkheid tussen de centrale, federale overheid en de eilandelijke overheden.

MAN-woordvoerder Angel Salsbach zegt dit naar aanleiding van de discussie die op gang is gekomen over de nieuwe staatkundige structuur, die een gevolg is van de referenda op de vijf Antilliaanse eilanden. De vraag die nu beantwoord dient te worden is: in welke staatkundige vorm kunnen de vijf eilanden het beste samengaan?

Salsbach noemt drie mogelijkheden: het unie-model, de confederatie en de federatie. Het unie-model valt af omdat daarin de centrale overheid de meeste macht krijgt toebedeeld. "Dat systeem heeft geen enkele kans van slagen omdat geen enkel eilandgebied haar autonomie zal willen inleveren."

De confederatie behoort volgens Salsbach evenmin tot de mogelijkheden. Die vorm zou volgens hem alleen opgaan indien de Nederlandse Antillen een souverein land zou zijn.

Hij vervolgt dat de federatie de beste garantie biedt voor de verwezenlijking van de wensen van de Antilliaanse eilanden. "Wat men samen geregeld wil zien in het kader van het algemeen belang kan worden ondergebracht bij centrale overheid. Belangrijk is volgens hem dat het centrale orgaan zich niet kan bemoeien met de eilandelijke aangelegenheden. "In een federatie worden conflicten tussen de regeringen opgelost door een constitutioneel Hof van Justitie."

Dezelfde ideeën over de nieuwe staatkundige constellatie zijn onlangs beschreven in een artikel van twee deskundigen Lucita Moenir Alam en Arjen van Rijn. Zij concluderen in *Hoe nu verder na de referenda?* (*Amigoe*, 22 oktober) dat het 'respect voor de beslissing van de burgers met zich meebrengt dat het Antilliaans staatsverband wordt uitgebouwd tot een echte federatie'.

In hun analyse pleitten de auteurs voor constitutionele garanties om de scheefgroei tussen Land en eiland recht te trekken. Het Land kan volgens Moenir Alam en Van Rijn op dit moment ongestraft zijn bevoegdheden overschrijden. De eilanden kunnen zich hier slechts met politieke middelen tegen verweren, schrijven zij. Thans wordt de rechter niet bevoegd geacht om in te grijpen als het Land zijn bevoegdheden overschrijdt. In bestaande herstructureringsrapporten, zo vervolgen de auteurs, wordt steeds gewezen op de noodzaak van een constitutioneel rechter. "Dus moet ervan worden uitgegaan dat hierover bij voorbaat consensus bestaat."

De auteurs noemen verder het tweekamerstelsel als typisch kenmerk van een federatief stelsel. Het ene parlement fungeert als nationaal parlement, terwijl de andere kamer de belangen behartigt van de deelstaten. Dat zou betekenen dat naast de Staten een speciale eilandenkamer de inbreng van de eilanden in de besluitvorming van het Land kan verzekeren.

Bezoek cruiseschip Silver Cloud

■*WILLEMSTAD — Het luxe cruiseschip Silver Cloud heeft onlangs voor de eerste keer Curaçao aangedaan. Het schip heeft 148 suites en kan 300 passagiers vervoeren. Het schip is eigendom van de Italiaanse maatschappij Silver Sea Cruises. Silver Cloud zal Curaçao nog één keer aandoen op 11 december. Hoogstwaarschijnlijk komt het schip eind volgend jaar wederom naar Curaçao. Havenagent is Dammers en van der Heide. Kapitein Angelo Corsaro (midden) kreeg uit handen van het Toeristenbureau (in de personen van Piet Sampson en de heer Pieters) een plakkaat ter gelegenheid van de eerste cruiseaanloop van Silver Cloud.*

Jaarverslag Dede Pikiña

WILLEMSTAD — B crèche Dede Pikiña in Ser Fortuna stonden i december 1993 175 kindere ingeschreven, verdeeld ove zeven groepen, zo blijkt ui het jaarverslag van de Fur dashon Krèsh Seru Fortuna Van hen komen de meeste uit de wijken Seru Fortun (51) en Santa Maria (47).

De crèche had vorig jaar t maken met een dag stakin en met enkele inbraken. D oudercommissie legde geld voor een alarminstallatie bi elkaar en de Nederlandse Tafelronde zorgde, samen met de tandartsen van Tera Kòrá en Mahaai voor een hekwerk.

Er werden drie ochtenden voor ouders georganiseerd en twee instructie-bijeenkomsten voor het personeel.

Opsporen van 'weigeraars' zinloos

Arends: meer dienstplichtigen opnemen in Suffisantkazerne

WILLEMSTAD — Staatssecretaris van Algemene Zaken Harold Arends wil het aantal jongeren dat in dienst gaat verhogen van 120 tot circa 180 per jaar. Arends laat momenteel uitrekenen wat dat extra gaat kosten aan leidinggevend personeel. Dat het grootste deel van de dienstplichtige jongeren (circa 80 procent) niet in dienst gaat, verwondert Arends niets. "We hebben er gewoon geen plaats voor." Er wordt dan ook geen belang gehecht aan het opsporen van jongeren die niet voor de keuring komen opdagen.

Het is erg gemakkelijk voor jongeren die er geen zin in hebben. "Als je zegt dat je oom hulpbehoevend is, dan hoef je al niet meer in dienst", zo schetst Arends de praktijk van het verlenen van uitstel. Wie al helemaal niet reageert op de aangetekende brief of de oproep in de krant om zich te laten keuren, heeft evenmin iets te vrezen. Sinds de Dienstplicht-landsverordening in 1961 werd ingesteld, is nog nooit iemand opgespoord. Dat heeft ook geen zin, zo meent Arends. Niet alleen zou er geen plaats zijn voor deze jongeren, ook de motivatie zou verminderen.

Volgens Arends is de situatie in de militaire kazerne te Suffisant de afgelopen jaren aanmerkelijk verbeterd. Het aantal disciplinaire straffen is afgenomen en de dienstplichtigen ervaren de diensttijd als zinvol, zo weet hij. Tijdens de recentelijke militaire oefening met ondermeer Jamaica en de Verenigde Staten, presteerde de Antilliaanse militie bijzonder goed, aldus Arends.

Volgens de staatssecretaris speelt de dienstplicht een belangrijke rol in de vormingsjaren van jongeren. Arends wil daarom het aantal plaatsen voor jongeren uitbreiden met circa zestig per jaar. Ook denkt Arends aan een uitbreiding van het aantal uren in de dienstplicht. Daarvoor wordt berekend hoeveel extra kosten dit met zich meebrengt aan leidinggevend personeel. De faciliteiten in de kazerne zijn reeds ruim voldoende om de uitbreiding aan te kunnen, zo meent Arends. De kosten voor de dienstplicht op de Antillen worden gedragen door Nederland en de Nederlandse Antillen. Over de hoogte van dat bedrag wilde Arends geen uitspraken doen.

Hij verwacht dat de vergroting van de opnamecapaciteit geheel gedragen zal worden door de Antilliaanse overheid, aangezien Defensie in Nederland drastisch aan het bezuinigen is. De Koninklijke Marine heeft onlangs een plan ingediend bij premier Pourier voor een verzwaring van de dienstplicht in de Nederlandse Antillen. Daarnaast worden in het voorstel ook opleidingen aan dienstplichtigen aangeboden, om de aansluiting op de arbeidsmarkt na het vervullen van de dienstplicht te verbeteren.

Dat er in de toekomst een blijvend groot aantal dienstplichtigen, in strijd met de wet, de dans zal ontspringen, vindt Arends niet ernstig. Ook niet als Nederland hier kritiek op heeft. "Dan moeten ze er maar meer geld in steken." Een aanpassing van de landsverordening aan de praktische situatie, kan volgens Arends nog lang op zich laten wachten. "Een heleboel verouderde wetgeving moet natuurlijk worden aangepast. Maar de modernisering neemt jaren in beslag. Als ik moet kiezen tussen twee jaar werken aan de wijziging, die dan alleen maar op papier staat, of een verbetering van de praktische situatie, dan kies ik voor dit laatste", aldus Arends.

Dammen blijken redelijk

WILLEMSTAD — De dammen zijn tijdens de zware regenval van de laatste weken zwaar beproefd, maar in één geval slechts is er sprake geweest van een doorbraak. Dat was in St. Joris. De dammen blijken nog in redelijke staat, al is de inventarisatie al twaalf jaar geleden.

Volgens de heer Winkel van de dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij is de inventarisatie toen wel vrij uitvoerig geweest. Er is een onderhoudsprogramma opgesteld en verder is het gebruik van de dammen en hun onderling verband geëvalueerd. Het gaat om in totaal 1100 à 1200 dammen.

Hun functie was het vasthouden van water ten behoeve van de landbouw, maar tegenwoordig dienen ze vooral om bij zware regen overlast in (lager gelegen) bewoonde gebieden te voorkomen.

Een andere factor bij zware regeval is het rioolstelsel. Het onderhoud daarvan kost jaarlijks vijf miljoen gulden, maar om het in optimale staat te brengen zou zeker 10 tot 15 miljoen gulden vergen. Dan zou het in staat zijn om ook in zware buien het water af te voeren. De huidige riolering is vrij oud, maar volgens DOW-directeur Simmons werkt hij wel goed, mits regelmatig schoongemaakt.

De riolering wordt nog steeds uitgebreid. In elk nieuw verkavelingsplan wordt een rioolstelsel gepland en aangelegd. Thans verwerkt het stelsel ongeveer 35.000 inwoner-equivalenten. Dat betekent dat het merendeel van de Curaçaose huishoudens daarop niet is aangesloten. "Beerputten zijn ondingen", meent Simmons. Omdat het afvalwater zomaar de grond in loopt in de meeste gevallen, kan het grondwater worden vervuild. Vandaar dat in nieuwe wijken niet meer gebouwd wordt zonder rioolstelsel.

Reorganisatie partij verloopt traag

Nieuwe leider PNP niet te benijden

=door Marjo Nederlof=

WILLEMSTAD — De nieuwe lijsttrekker voor de PNP moet in een moeilijke periode aantreden. De partij kampt met interne en externe communicatieproblemen, kent 'oude' en 'nieuwe' stromingen en is nog lang niet uit de reorganisatie, terwijl de eilandsraadverkiezing onverbiddelijk dichterbij komt.

Op eilandsniveau heeft de PNP tien zetels waarvan het nu al duidelijk is dat daarvan een aantal zal moeten worden ingeleverd aan de PAR. Geen prettig vooruitzicht voor een lijsttrekker.

Een van de vragen die Maria Liberia-Peters enkele weken geleden stelde had te maken met de volgens haar onduidelijke bevoegdheden van een partijleider. Volgens bestuursvoorzitter Sixto Wallé is dat volstrekt duidelijk: "Alles wat met de politiek te maken heeft, wordt door de politieke leider bekend gemaakt. En alles wat met de partij of het management te maken heeft door de voorzitter van de partij. En twijfelgevallen zijn altijd bespreekbaar." Bovendien heeft hij de communicatie tussen bestuur en partijleider in een officieel jasje gestoken. Elke zondag is er bestuursvergadering, die de lijsttrekker in zijn geheel mag bijwonen. Het laatste uur van die vergaderingen is zelfs verplichte kost voor de lijsttrekker.

Hoe de partij eruit gaat zien waarvan straks een nieuwe leider het voortouw moet gaan nemen, is nog onduidelijk. Interim-partijvoorzitter Sixto Wallé ergert zich aan de te traag verlopende reorganisatie. Zo hadden de 25 wijkleiders allang verkiezingen voor wijkbesturen moeten organiseren, maar dat hebben er nog maar enkele gedaan. Pas na die wijkbestuursverkiezingen kan het definitieve partijbestuur worden gekozen.

"Sommige wijkleiders zijn laks", vindt Wallé. "Eerst heette het dat zij duidelijkheid wilden hebben over welke statuten geldig zijn: die van 1948 of die van 1987. De statuten van '87 zijn nog niet goedgekeurd, dus die van '48 zijn geldig. Toen vonden zij het een probleem dat binnen de partij de stroming Komprona was ontstaan. Maar inmiddels zijn we elkaar zover genaderd dat een aantal van hen in de door de wijkleiders aan te wijzen commissies wordt voorgedragen. Dus dat is ook geen reden om wijkverkiezingen uit te stellen." Wallé vermoedt dat sommige wijkleiders 'bang zijn dat zij door hun wijk worden weggestemd'.

De nieuwe lijsttrekker moet daarnaast worden gekozen uit een partij die er geen gewoonte van heeft gemaakt een partijkader op te leiden. Van de vier kanshebbers — Dito Mendes de Gouveia, Lelia Pieternella-Pieters Kwiers, Tely Pikerie en Suzy Römer — draaien de laatste twee nog geen twee jaar mee in de PNP-politiek.

Met het vertrek van Maria Liberia als lijsttrekker is het 'pro Maria' en 'contra Maria' binnen de partij ook nog niet van de baan. Römer en Pikerie worden sterk geassocieerd met Maria Liberia. De andere twee komen niet uit het 'Maria-kamp': Pieternella werd eind mei door een deel van de partij in de kou gezet in de kwestie rond de klasgrootte en dat het al jaren niet erg boterde tussen Dito Mendes en de toenmalige partijtop is bekend.

Gezaghebbers jarig

WILLEMSTAD — Vandaag vieren twee gezaghebbers hun verjaardag. Het toeval wil dat Stanley Betrian en Frits Goedgedrag ook evenoud geworden zijn. De gezaghebbers van Curaçao en Bonaire zijn vandaag 43 jaar geworden.

WILLEMSTAD — De Bon Bini Club houdt woensdag 2 november haar maandelijkse contactochtend, deze keer in het teken van Kerstmis. Onder leiding van Iris v.d. Broek (telefoon 615748) worden er vanaf 9.00 uur kerstkransen gemaakt in Jeugdhuis de Tamarijn, Mahaaiweg hoek Jasmijnweg.

Gezaghebber constateert onnodig breekwerk

Kodela en Setel moeten werkschema's afstemmen

WILLEMSTAD — Kodela en Setel moeten hun werkschema's beter op elkaar afstemmen zodat de straat niet steeds opnieuw moet worden open gebroken, vindt gezaghebber Betrian. Hij heeft dit per brief laten weten aan de betrokken bedrijven.

"Het is ons opgevallen", schrijft Betrian, "dat bij het graven van sleuven voor het doortrekken van leidingen, hetzij electriciteits-, water- of telefoonleidingen, er geen coördinatie plaats vindt tussen de betrokken bedrijven. Het is meer dan eens voorgekomen dat wegen, bermen of trottoirs worden opengebroken en gedicht voor een of ander project, waarna na een maand of twee deze weer worden opengebroken voor het uitvoeren van een ander project. Dit kan worden voorkomen door betere jaarplanning en coördinatie van deze werkzaamheden".

Betrian verzoekt de betrokkenen om hun werkschema's zodanig af te stemmen dat onnodig breekwerk voorkomen wordt, 'vooral in de binnenstad'.

Ook vraagt hij erop toe te zien dat de aannemers die werkzaamheden verrichten de veiligheid van weggebruikers in het oog houden.

Dat laatste is ook een doorn in het oog van gedeputeerde Arrindell. Hij heeft eveneens een brief gestuurd naar Kodela en Setel over 'de zeer slordige wijze waarop aannemers het wegdek en de trottoirs achterlaten na beëindiging van de werkzaamheden'.

De gedeputeerde vindt dit 'niet alleen zeer irritant voor bezoekers van ons eiland, maar ook voor de lokale bewoners'. Wegdek en trottoirs moeten opgeruimd worden en puin, drums en afvalhout verwijderd, maant Arrindell.

Antilliaanse Duitsers

In 1995 ligt de Tweede Wereldoorlog 50 jaar achter ons. Aan het begin van die oorlog, in de lente van 1940, werden vanuit Curaçao zo'n 200 Duitsers, joden en niet joden, ongeveer 30 Europese Nederlanders en 11 Nederlandse onderdanen geïnterneerd op buureiland Bonaire naar aanleiding van de nazi-inval in Nederland. Wie waren ze, wat is hun verhaal? De *Amigoe* zou hier in verband met een nieuwe serie meer informatie over willen verkrijgen. Hierbij gaat het om feitelijk geïnterneerden, hun eventuele nabestaanden, foto's en eventuele brieven. U kunt contact opnemen met Hans Vaders via de Amigoe, Scherpenheuvel z/n, telefoon 672000.

Hinderverordening in centrale cssie.

WILLEMSTAD — De nieuwe hinderverordening wordt vandaag in de centrale commissie van de eilandsraad behandeld. De hinderverordening die al ruim tien jaar voor behandeling door de eilandsraad ligt te wachten, moet voor het ingaan van het nieuwe huurcontract met PdVSA zijn aangenomen. Streefdatum voor de ingang van dat contract is 1 januari 1995.

PNP maakt profielschets nieuwe leider

Kanshebbers leiderschap: Römer Peternella, Mendes en Pikerie

WILLEMSTAD — Het PNP-bestuur komt vandaag om half zes bijeen in het Kas di Pueblo om een profielschets voor een nieuwe partijleider op te stellen. Het bestuur streeft ernaar dat de 25 wijkleiders die het algemeen bestuur van de partij vormen binnen twee weken een nieuwe lijsttrekker aanwijzen. Partijvoorzitter Sixto Wallé noemt het besluit van Maria Liberia-Peters om haar partijleiderschap neer te leggen 'een klap voor de PNP'.

Vanavond zal, na het opstellen van de profielschets voor de nieuwe man of vrouw, ook een aantal namen op tafel komen van personen die in de komende tijd gepolst worden. Wallé wil die namen niet noemen. Duidelijk is echter dat er vier sterke kandidaten zijn: Suzy Römer (die tijdens de jongste verkiezingen ruim 2000 stemmen vergaarde en daarmee na Maria Liberia-Peters de grootste stemmentrekster was), Lelia Pieternella-Pieters Kwiers, Dito Mendes de Gouveia en Tely Pikerie.

De wijkleiders zullen na de vergadering van vanavond door het bestuur officieel op de hoogte gesteld worden van het aftreden van Liberia-Peters. Voor zondag stond al een vergadering met hen gepland over de reorganisatie van de partij. "Misschien zijn we zondag ook al zo ver dat we over een nieuwe lijsttrekker kunnen praten," aldus Wallé.

Op de jongste vergadering van wijkleiders waren slechts 14 van de 25 wijkleiders aanwezig. Van hen stemden elf voor het voortzetten van het partijleiderschap door Liberia-Peters en drie blanco, hetgeen voor haar een grote teleurstelling was. Zondag 23 oktober verscheen zij niet op de bestuursvergadering waarvoor zij was uitgenodigd. Dinsdag schreef zij haar ontslagbrief, die zij uiteindelijk pas vrijdag zou indienen. Woensdag hadden Liberia-Peters en Wallé nog een bijna drie uur durend gesprek met elkaar.

"Woensdag had zij het al over een brief die zij het bestuur wilde sturen. Ik probeerde haar over te halen eerst met het bestuur te praten. Maar zover is het niet gekomen, vrijdagmiddag stond ze plotseling bij me voor de deur en zei: 'De kogel is door de kerk' en overhandigde haar brief van 25 oktober. Maar dat is wel jammer voor de kerk", vindt Wallé.

De brief is vrij kort. "Gezien de laatste ontwikkelingen", schrijft Liberia-Peters, "en na een tijd van reflexie voel ik de noodzaak duidelijkheid te brengen omtrent het leiderschap van de partij. Ik heb besloten dat leiderschap terug te geven. Ik denk dat dat het beste is voor de partij en mijn gezin." Op deze wijze heeft de PNP nog ruim de tijd aan strategie voor de komende verkiezing te werken, denkt zij. "Ik vond het een grote eer mijn volk te mogen dienen", schrijft zij verder. Er waren in al die jaren momenten 'van grote blijdschap maar ook momenten van verdriet'. "Maar dat is de realiteit van het leven."

Zij noemt het daarnaast 'urgent dat er zo snel mogelijk een nieuwe partijleider wordt aangewezen, die in zijn totaliteit door de partij gesteund wordt' - wat bij haarzelf juist niet het geval was. Het maakte haar onzeker. Wallé: "Ze trok zich aan dat er over haar gepraat werd. Maar op dat soort geluiden moet je als partijleider niet ingaan. Dat doe ik ook niet als ze me schoolmeester noemen omdat ik vergaderingen open op het uur waarvoor zij gepland staan en niet later."

"De grote terugval van de partij bij de statenverkiezingen in maart heeft veel mensen gefrustreerd. Daar werd Maria Liberia op aangewezen en dat werd haar teveel. Maar bij een zo grote terugval als in maart is niet één persoon de schuldige, maar iedereen", vindt Wallé.

Gezondheidsmarkt Wilhelminafonds

■*WILLEMSTAD — Het Wilhelminafonds heeft afgelopen zaterdag een gezondheidsmarkt gehouden op het pleintje voor het postkantoor in Punda.*

Setel bestelt cellulairlijnen bij Ericsson

WILLEMSTAD — Een Setel-delegatie heeft in Zweden een contract afgesloten voor 2000 cellulairlijnen. De overeenkomst is aangegaan met Ericsson, het bedrijf dat ook de telefoons levert aan Setel.

Dat verklaart gedeputeerde Abel Arrindell (Telecommunicatie) desgevraagd. Hij ondernam samen met ex-directeur Angel Kook en huidig Setel-directeur Julio Constansia een dienstreis naar Zweden en Nederland van 17 tot 26 oktober.

Sinds hij aftrad als directeur is Angel Kook wel betrokken gebleven bij Setel. Arrindell: "Hij voert een aantal opdrachten uit voor Setel." Een daarvan is het mede-opstellen van een businessplan dat verder wordt opgesteld door Moret, Ernst en Young.

Kook heeft zich inmiddels als consultant gevestigd. Het bedrijf Consertra nv richtte hij in juni op. Het bedrijf geeft adviezen in de ruimste zin des woords en specifiek op het gebied van telecommunicatie en elektra. Ook kan Consertra telecommunicatiewerkzaamheden verder uitwerken in de zin van 'ontwerpen, aannemen en uitvoeren' volgens de bedrijfsomschrijving.

Man bloedt dood na zware mishandeling

WILLEMSTAD — De 33-jarige Dennis Giterson is gisteren overleden als gevolg van zware kapwonden aan zijn hoofd. De politie heeft één persoon aangehouden. De recherche vermoedt dat wraak het motief voor de moord is.

Gistermiddag omstreeks twee uur kreeg de politie bericht dat een man in een woning te Bonam hevig bloedde. Daar aangekomen trof de politie Dennis Giterson aan liggend op een eenpersoonsbed in een plas bloed. Giterson was toen reeds in coma. Hij werd onmiddellijk vervoerd naar het ziekenhuis. Medische hulp mocht echter niet baten. Tegen vier uur overleed het slachtoffer.

De politie verdacht onmiddellijk D.C., die met Giterson samenwoonde, van het misdrijf. D.C. verklaarde dat hij Giterson hevig bloedend had aangetroffen toen hij thuiskwam. Hij schudde hem enkele keren door elkaar en besloot toen hulp in te roepen. Hij belde de ambulancedienst, maar die liet erg lang op zich wachten. Vervolgens besloot D.C. de politie in te schakelen, die terstond reageerde.

Vorige week dinsdag was het reeds tot een hevige vechtpartij gekomen tussen het slachtoffer en de verdachte. Hierbij had Giterson D.C. behoorlijk mishandeld. Met een kapotte fles had hij hem enige wonden toegebracht aan het hoofd. De politie greep toen in en sloot Giterson enkele dagen op. Afgelopen zondag werd Giterson echter vrijgelaten. De politie vermoedt dat D.C. wraak wou nemen en het moment afwachtte om met het slachtofer af te rekenen.

Na langdurig verhoor bekende de 29-jarige D.C. het slachtoffer de kapwond te hebben toegebracht. De verdachte had de wond overdag schoon gemaakt, maar in de middag begon deze weer hevig te bloeden en hij besloot toen om hulp tevragen.

Bentoera reageert 'niet elke keer op problemen ambulance'

WILLEMSTAD — De GGD en DOW hebben een afspraak over het verrichten van een technisch onderzoek naar de staat van alle ambulancewagens. Daarmee reageert gedeputeerde Bentoera op het in beslagnemen van ambulancewagen C-64 door de politie.

Het ochtendblad *Ultimo Noticia* berichtte gisteren dat de politie de wagen van de straat heeft gehaald vanwege de technische staat van het voertuig. Gedeputeerde Bentoera vindt het 'zoeken naar sensatie' als bekend is dat er hard wordt gewerkt aan een oplossing van de problemen bij de Ambulancedienst. "Ik ga niet iedere keer reageren als er wat met de ambulances gebeurt". Het technisch onderzoek moet nog gestart worden.

Volgens Bentoera is inmiddels een bestelling gedaan voor de levering van twee ambulances. In de loop van volgende week zal een openbare inschrijving starten voor de levering van nog eens drie ambulances. "Het komt uiteindelijk allemaal op geld aan. Als ik dat had, kocht ik gelijk tien nieuwe ambulances", aldus Bentoera.

Oppositiepartij MAN noemt het 'triest' dat het Bestuurscollege beloofd heeft de ambulances te herstellen of te vervangen, maar dat er ondertussen 'niets' gebeurt. Volgens de partij zijn er momenteel drie ambulances, waarmee gereden kan worden. Een daarvan staat echter stil omdat een nummerplaat ontbreekt, een ander lekt olie en moet telkens stoppen om bijgevuld te worden, en de derde is door de politie in beslaggenomen, zo constateert MAN.

Toeristen Van der Valk worden per taxi vervoerd

WILLEMSTAD — Het Van der Valk Plaza Hotel heeft een tijdelijke regeling getroffen met de taxichauffeurs, die vorige week in actie kwamen en een bus van het hotel blokkeerden. De taxichauffeurs zijn woedend dat het hotelgasten van en naar het Seaquarium vervoert per bus. De taxichauffeurs menen dat zij hierdoor inkomsten mislopen, terwijl het wettelijk geregeld is dat hotels toeristen slechts tweemaal per dag mogen vervoeren per bus; één keer 's morgens en één keer 's middags.

Tijdens het gesprek dat gisteren werd gehouden tussen de taxichauffeurs en Marc van der Valk werd overeengekomen om de komende dagen een tussenoplossing te hanteren. Hotelgasten krijgen bij de balie een voucher voor het vervoer per taxi naar het strand. Aan het einde van de dag kan de taxichauffeur de voucher dan verzilveren. De kosten worden dus gedragen door het hotel. "Maar dat is geen probleem, want voorheen moesten we ook de kosten van de touringcar dragen", aldus Van der Valk-woordvoerder Jos van Vliet, die verder verklaarde dat partijen donderdag weer aan de tafel zullen gaan zitten.

De grote hotels hebben inmiddels besloten zich samen te bundelen om opheffing van de regel te krijgen. Oogluikend werd vanaf vorig jaar door het BC toegestaan dat de hotels meerdere keren per dag gasten vervoerden naar bij voorbeeld de stad. De hotels willen echter ontheffing van de regel dat zij zelf geen bussen mogen inzetten. In het kader van een beter toerisme lijkt het BC wel gevoelig voor de standpunten van de hotels. De toeristen mogen namelijk niet de dupe worden van het onduidelijke openbaar vervoerbeleid op Curaçao. Dit komt de naam van het eiland als toeristenoord zeker niet ten goede en brengt veel schade toe.

MAN:

'SVB snapt niets van wetsvoorstel'

WILLEMSTAD — De MAN heeft de directie van de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC) uitgenodigd voor een gesprek over het MAN-wetsvoorstel inzake de Sociale Verzekerings Bank (SVB). Want van ziekteverzekeringen heeft de VBC geen kaas gegeten volgens de MAN en van internationale wetgeving waaraan de Antillen zich moet houden kennelijk ook niet.

De MAN reageert hiermee op een stellingname van de VBC vorige week. De VBC zei, dat zij ertegen is dat ook personen die meer dan 2821,20 gulden per maand verdienen zich bij de SVB kunnen verzekeren.

De sociaal-democraten leggen uit, dat in hun wetsvoorstel iedereen die meer verdient dan 2821,20 per maand de premie betaalt die bij 2821,20 hoort, en dat men ook voor maximaal dat bedrag verzekerd is. Nu komt het er namelijk vaak op neer dat mensen die (iets) meer verdienen het zich niet kunnen veroorloven zich tegen ziekte te verzekeren. "En dat druist in tegen artikel 26 van het verdrag over burger- en politieke rechten van de Verenigde Naties."

Gedeputeerde Behilia:

'Vernieuwing onderwijs is internationale noodzaak'

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Oswin Behilia wil dat de discussie over een verbetering van het onderwijs in een internationale context wordt geplaatst. Hij juicht het daarom toe dat Curaçao via de internationale organisatie ASCD over deskundigheid kan beschikken.

Behilia zei dit bij de opening van de conferentie van de Curaçao Association for Supervision and Curriculum Development (CUR-ASCD), afgelopen vrijdag. "Onderwijs is zowel een nationale als internationale verantwoordelijkheid. De eisen die gesteld moeten worden aan het onderwijs moeten geheel vernieuwd worden om aan de internationale eisen te voldoen. We hebben elkaar daarvoor nodig, omdat een ontwikkeling nooit plaatsvindt in isolatie." Behilia verwees ondermeer naar de ontwikkelingen in de informatietechnologie.

De problemen die zich voordoen kunnen het beste opgelost worden door te leren van andere landen, aldus Behilia. De discussies worden volgens Behilia door organisaties als ASCD op een steeds professioneler niveau gevoerd. "Hier hebben de onderwijspartners tot nog toe het karakter van pressiegroepen, die een particulier belang nastreven. Dat heeft in het verleden veel moeilijkheden opgeleverd bij het bereiken van consensus en het verkrijgen van medewerking bij het doorvoeren van veranderingen."

Volgens de voorzitter van de Curaçaose afdeling van ASCD, Lucien Larmonie, heeft de organisatie tot doel de deskundigheid en motivatie van personen werkzaam in het onderwijs te vergroten. Het ontbreekt nu nog te vaak aan geregelde ontmoetingen om op de hoogte te blijven van de laatste ontwikkelingen in onderwijsland.

CUR-ASCD signaleert ieder jaar weer een grote groep leerlingen die uit het onderwijs vallen. De onderwijzers raken daarbij steeds ongemotiveerder, omdat zij onder moeilijke omstandigheden steeds teleurgesteld worden door de resultaten, aldus Larmonie.

Vernieuwing van het onderwijs is een gecompliceerd proces dat een mentaliteitsverandering inhoudt, herbezinning op de rol die elk van de partners speelt, en een andere visie op het schoolkind. "Kinderen moeten we zien als klanten, die we een dienst moeten verlenen", aldus Larmonie.

Daar is durf voor nodig. "Het vereist leiderschap, en durf om oude denkbeelden los te laten", meent Larmonie.

Afdracht deviezenprovisie vereenvoudigd

WILLEMSTAD — De afdracht van deviezenprovisie van de commerciële banken aan de Centrale Bank wordt vereenvoudigd. Nu nog wordt de provisie per transactie afgedragen aan de Bank van de Nederlandse Antillen (BNA). De BNA heeft voorgesteld de provisie jaarlijks af te rekenen.

De BNA krijgt in het wetsvoorstel, dat reeds door de Staten is goedgekeurd, de bevoegdheid om aan de deviezenbanken een maal per jaar een bedrag in rekening te brengen. Daarmee kan een hoop administratieve rompslomp overboord gegooid worden, aldus BNA-woordvoerder Hasselmeyer. Het huidige systeem karakteriseert hij als omslachtig. De nieuwe afrekenmethode is voor alle partijen makkelijker, zegt hij.

Wanneer de Raad van Ministers haar definitieve goedkeuring aan de wetswijziging hecht kan het licentierecht van de BNA in werking treden.

De commerciële banken dragen over elke deviezentransactie 1,3 procent af. Over 1993 bedroeg de totale provisie 28,4 miljoen gulden. Dat bedrag komt ten goede aan de centrale overheid.

Catamaran-met-verleden te water

Wéér een wereldreis voor 'Orowa'

ORANJESTAD — Drie Nederlandse jongens, Marcel, Henk en Dennis, hebben het aangedurfd om een verwaarloosde catamaran, die als oud vuil erbij lag op de Nautical Club, te kopen. Aanstaande donderdag, 3 november, bijna één jaar na de koop, wordt de *Orowa* officieel te water gelaten. Een jaar, waarin gezwoegd werd om de *Orowa* weer zeewaardig te maken. Een jaar waarin al het verdiende geld meteen opging in materiaal om de *Orowa* op te knappen. Bloed, zweet en tranen zitten in de 46-voeter.

Marcel, Dennis en Henk kennen elkaar van de HEAO in Zwolle. Ze woonden in hetzelfde studentenhuis en waren vrienden. In het weekeinde huurden ze wel eens een bootje om mee op het IJsselmeer of op de Friese Meren te varen. Maar eigenlijk kwamen ze er steeds meer achter, dat zeilen hun grote liefde was.

Na hun afstuderen besloten ze om gezamenlijk uit te gaan kijken naar een grote boot. "En toen hoorden we van een vriend over de *Orowa*, die op Aruba als oud vuil op de kade lag. We zijn komen kijken, en waren meteen verliefd. Die boot was helemaal het einde!" zegt Henk. "We konden de *Orowa* voor twaalfduizend gulden kopen, maar er moest wel heel wat aan opgeknapt worden."

De vertegenwoordiger, de boekhouder en de pr-man zeiden acuut hun baan op, en gingen op Aruba in de horeca werken. Elke vrije dag werd besteed aan het vervangen van het hout door epoxy-fiber. Het interieur van de boot werd helemaal gereconstrueerd en alles werd opnieuw geschuurd en geverfd. De *Orowa* ziet er nu mooier dan ooit uit.

Over de wereldreis op de *Orowa* is een dik boek geschreven. De vorige eigenaar, Henk te Velde, kocht de in 1974 in Engeland gebouwde boot en zeilde er gedurende zeven jaar met zijn vrouw de wereld mee rond. Te Velde's zoontje werd op Paaseiland geboren. In 1985 moest Te Velde helaas zijn catamaran verkopen.

De Oro, een speciaal type catamaran dat gebouwd is naar een ontwerp van de oude Polynesiërs, is ondertussen voor de derde keer op Aruba. De eerste keer was met Henk Te Velde in 1980, daarna nog een keer in 1992, op doorreis naar Brazilië.

De *Orowa* is volledig zeewaardig en uitgerust met onder andere een windgenerator en marifoon, en het is de bedoeling dat Steen, Groothuis en Borgers samen met bemanningslid Greenwood eerst een half jaartje de *Orowa* gaan uittesten in de Caribische Zee, voordat zij er hun wereldreis mee gaan maken. "We willen naar Frans Polynesië in de Grote Oceaan via het Panama Kanaal. En ook naar Australië en Nieuw Zeeland", vertelt Marcel vol enthousiasme.

Op de vraag hoeveel het weer zeewaardig maken van deze ondertussen beroemde boot heeft gekost, zegt Dennis: "Dat willen we zelfs niet weten!" Café The Plaza heeft de drie Nederlanders gesponsord en de fok voert dan ook het logo van The Plaza.

Politie lost tijdens concert waarschuwingsschot

ORANJESTAD — Tijdens het concert van de groep El General in het Don Elias Mansur Ballpark had de politie de handen vol aan een groep jongeren, die met stenen gooiden.

Om 23.45 werd het park van buitenaf met stenen bekogeld. Even later was een groep jongens boven op de toiletten geklommen en bekogelden de bewakers met keien. Hierbij raakte een bewaker (32) gewond. Ook agenten werden met keien verwelkomd, waarbij twee agenten werden geraakt. Pas toen de politie een waarschuwingsschot loste, sprongen de jongens van het dak en verdwenen in diverse richtingen.

Om 21.50 uur werd nabij het ballpark de man G.R.(17) uit Oranjestad aangehouden. Hij was door de man P.P herkend als degene, die zijn wagen enige dagen geleden vernielde. G. werd aan de recherche overgedragen voor verder onderzoek.

De man M.L. (36) werd vrijdag om 22.30 uur bij zijn woning te Pos Chiquito gearresteerd. Een half uur tevoren had hij in een restaurant in de buurt, tijdens een discussie een vuurwapen getrokken. Hiermee bedreigde hij de aangever. Hij werd op last van de hulpofficier van justitie opgesloten.

Bij de kruising voor de luchthaven botste een jeep door geen voorrang te verlenen, tegen een personenauto. Door het uitvallen van de stroom functioneerden de stoplichten op dat moment niet. Beide chauffeurs en een inzittende van de jeep raakten gewond. Ze werden met de ambulance naar het ziekenhuis vervoerd. De inzittende werd opgenomen. Verder vonden er in het weekeinde 25 verkeersongevallen plaats. Hierbij raakten vier personen gewond, waarvan één werd opgenomen in het ziekenhuis, terwijl de blikschade 46.100 florin bedroeg.

Een bewoner van de Weg Seroe Blanco (47) meldde bij de politiewacht een aanrijding waarbij hij betrokken was. Ter hoogte van de stoplichten te Pos Chiquito had hij een voetganger licht geraakt. De voetganger, die dronken was, stak zonder op te letten de weg over en werd met de zijspiegel van de wagen geraakt. De bestuurder was weer verder gereden, toen de voetganger zei dat hij alleen maar een beetje pijn aan zijn arm had en verder niets mankeerde. De politie trof de voetganger niet meer ter plaatse aan.

Een toeriste (19) deed zaterdag aangifte van een poging tot verkrachting. Ze liep zaterdag om 4.00 uur in de binnenstad, toen een man haar trachtte aan te randen. Ze verzette zich en kon ontsnappen. Ze schaafde beide knieën. Met de ambulance werd ze naar het ziekenhuis vervoerd. De zaak is in handen van de Kinder- en Zeden politie gesteld.

Zaterdag om 10.00 uur deed de vrouw R.R. (40) aangifte van mishandeling met een wapen tegen de vrouw N.L. (19). Aangeefster was door N. met een fles in het gezicht geslagen. Tevens had N. bedreigd haar met de scherpe kanten van de gebroken fles te verwonden. In verband hiermee werd N. om 11.35 uur op haar werk aangehouden. Ze bekende het feit en kon na een procesverbaal weer naar huis. Het politierapport vermeld noch de reden, noch de plaats waar de mishandeling plaatsvond.

Washington Post beschrijft Aruba

ORANJESTAD — Een uitgebreid artikel over Aruba verscheen in de editie van 23 oktober van *The Washington Post*. Onder de kop *Four Corners of the Caribbean* verwoordt James T. Yenckel zijn ervaringen op Aruba.

In het artikel wijst Yenckel op de geschiedenis, cultuur, het sociale en culinaire leven van Aruba en de activiteiten na zonsondergang. De *Washington Post* heeft een circulatie van 1.123.800 exemplaren.

De auteur schrijft perplex te hebben gestaan bij aankomst op Aruba. Het eiland zou zoveel anders zijn dan de andere Caribische (ei)landen. *The Washington Post* beschrijft de gehele geschiedenis van Aruba; van de ontdekking via de Nederlandse kolonisatie en het Nederlands-Antilliaanse staatsverband tot de huidige politieke situatie.

ARUBA AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE:
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; za. gesloten.

TELEFOONS:
24333. Voor **spoedgevallen** na kantoortijd: **21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-0379.**

FAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en **11141** (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

■ **ZOEKERTJES** verschijnen op di. en vr. en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op za. Alleen zoekertjes, die op ma. en do. vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus di. en vr.) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
ma. t/m za. van 18.00-07.00 uur:
Oranjestad: dokter T.H.K. Lin via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrale (115).
San Nicolas: dokter Br. Every via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas; tel.: 48833) of via Alarmcentrale (115).

****

BOTICA
(nachtdienst)
Popular, Tanki Leendert 158. Tel.: 32147.

****

STICHTING WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
Voor informatie in alle districten kan men van ma. t/m vr. tussen 11.00-12.00/15.30-16.30 uur bellen. Openingstijdenzuigelingenbureaus (volgens afspraak): Oranjestad (tel.: 23168): do. van 08.00-12.00 uur; Savaneta (tel.: 47020): do. van 08.00-12.00 uur; Noord (tel.: 73425): di. van 08.00-12.00 uur; San Nicolas (tel.: 45906): di. van 08.00-12.00 uur; Santa Cruz (tel.: 58288): di. van 08.00-11.00 uur en wo. van 08.0-12.00 uur; Dakota (tel.: 29008): wo. van 08.00-12.00 uur; Braziel (tel.: 48301): di. van 08.00-12.00 uur; Paradera (tel.: 25543): ma. van 08.00-12.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. **Bel 37687.**

****

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van ma. t/m vr. van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3.

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel. 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Tel. 23040/27352 (tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur).

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van ma. tot en met vr. van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

****

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksueel misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
Tel. 22318.

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, **tel.: 21720.** Voor **spoedgevallen** buiten kantooruren **tel.: 115.**

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
di.avond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie **tel.: 24953.**

****

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van ma. t/m zo. van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten: **wo. en za.** om 19.00 uur.

****

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: **tel. 21215.**

****

WOENSDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

Hechtere samenwerking van Aruba en Antillen

ORANJESTAD — "Wij hebben geconcludeerd dat er een hechtere en beter gestructureerde samenwerking moet komen. Om inhoud te kunnen geven aan de Samenwerkingsregeling zal er voortaan tenminste vier keer per jaar worden vergaderd." Aldus de Antilliaanse premier Miguel Pourier gisteren na afloop van de eerste vergadering van de Ministeriële Samenwerkingsraad (MSR) in Oranjestad. Bij die woorden sloot de Arubaanse premier Henny Eman zich volkomen aan.

Pourier vertelde, tijdens de persconferentie in de VIP-room van de Reina Beatrix-luchthaven, dat er in korte tijd een volle agenda was afgewerkt. Er zijn zaken — vooral op het terrein van de wetgeving — die de laatste acht jaar zijn blijven liggen. "Dat is zeer te betreuren", zo verklaarde de minister-president van buurland de Nederlandse Antillen.

Er zijn volgens Pourier talrijke punten waar de twee landen, Aruba en Antillen, samen kunnen werken, zodat er bij besprekingen met Nederland één gemeenschappelijk Antillen/Aruba-standpunt is. Dat komt ook de eigen economieën ten goede. "Vandaag is het zaad geplant dat binnen vier jaar vruchten zal geven in het voordeel van de twee landen", zo merkte de Antilliaanse premier op, om zijn standpunt van samenwerken kracht bij te zetten. Premier Eman liet het woord voeren door zijn collega uit Willemstad, maar verklaarde het helemaal met hem eens te zijn.

De Antilliaanse minister van Onderwijs, Marta Dijkhoff, deelde mee dat een protocol voor gemeenschappelijk onderwijs opgesteld werd. Er bestaat sinds 1986 een commissie Papiaments, maar tot nu toe is er niet veel geregeld. De gedachte gaat nu naar een Taal-Unie, die alle Papiaments-zaken voor de Antillen en Aruba zal behandelen.

Haar Arubaanse collega van Vervoer en Communicatie, Glembert Croes, gaf te kennen dat voor Luchtvaartzaken een gemengde commissie wordt opgericht. Hierin zullen zeker zitting hebben de twee ministers en de presidenten van ALM en Air Aruba. Deze commissie zal in grote lijnen aangeven hoe de samenwerking op dit gebied dient te zijn.

Aanstaande donderdag zal minister Glembert Croes met zijn Antilliaanse collega van Vervoer en Communicatie vergaderen. "Donderdag begint een nieuwe tijdperk op luchtvaartgebeid," aldus Croes.

Drugskoerier aangehouden

ORANJESTAD — Op de Arubaanse luchthaven Reina Beatrix werd een Amerikaanse vrouw aangehouden op verdenking van drugshandel. Daarbij werd ook circa één kilo cocaïne in beslag genomen.

De vrouw kwam kortgeleden uit de Verenigde Staten, nam de harddrugs in ontvangst om deze mee te nemen naar de VS. De drugskoerierster werd aangehouden en voor onderzoek ingesloten.

Colegio geeft voorlichting

ORANJESTAD — Aanstaande donderdag 3 november wordt op het Colegio Arubano een voorlichtingsavond gehouden voor studie- en beroepskeuze. Onder andere oud-leerlingen zullen geïnteresseerde ouders en leerlingen inlichten over vervolgstudies in het buitenland en de vooruitzichten na het afstuderen.

Er zullen drie zittingen zijn van een uur, waarbij de eerste zitting om 7.30 uur begint. Er zijn vijftien panels uitgenodigd, die onder meer over technische studies, sociale studies, exacte vakken, talen zullen praten. Het is de bedoeling dat na de korte inleiding vragen gesteld zullen worden door de aanwezigen. Moderator van deze avond, die om half elf afgelopen zal zijn, is Ans van Santen, decaan van het Colegio Arubano.

Op vrijdagavond wordt in verband met het 35-jarig lustrum van het Colegio een *fundraising* bingo-avond gehouden in het gebouw van Credit Union in Santa Cruz. De opbrengst van deze avond is bedoeld voor de bouw van een studiezaal voor de leerlingen.

Arubaans succes bij Fatumloop

ORANJESTAD — Richard Rodriguez van Aruba werd afgelopen zondag winnaar van de elfde Fatumloop op Curaçao in de tijd van 33 min. 50 sec. Landgenoot Alvin Ras legde beslag op de derde plaats in 35 minuten precies. Tweede werd de Dominicaan Bienvenido Montas in 34 min. 52 sec.

Voor deze jaarlijkse loop over 10 kilometer bestond grote publieke belangstelling. Ongeveer 600 atleten uit zeven verschillende landen meldden zich bij de start. Richard Rodriguez was blij met zijn eerste overwinning van deze bekende loop; in 1988 en 1989 werd hij twee keer derde.

De op Bonaire wonende Alexandra Tromp won met grote voorsprong bij de dames in 42 min. 15 sec., hetgeen maar liefst drie minuten sneller was dan haar winnende tijd van vorig jaar op hetzelfde parkoers. Tweede was de op Sint Maarten wonende Argentijnse Christina Lippai in 45 min. 43 sec. en derde Marijke Denissen, Curaçao, in 47 min. 48 sec.

Richard Rodriguez en Alexandra Tromp zullen voor Aruba deelnemen aan de Zuidamerikaanse Spelen welke eind november in Valencia, Venezuela, gehouden zullen worden. Beiden komen uit op de 10.000 meter. Miguel Janssen zal hier ook aan deelnemen. Hij komt uit op de 100 en 200 meter sprint.

Uniform voor AWB

■ *ORANJESTAD — [illegible] Ernst & [illegible] werde onlangs een bijdrage aan de Aruba Wieler Bond (AWB) in de vorm van een nieuwe set uniformen. Op de foto het moment waarop AWB-voorzitter Rudy Leysner de uniformen in ontvangst neemt van Dolf Bottelier (tweede van links), de vertegenwoordiger van Moret Ernst & Young. De lokale wielrenners Luciën Dirksz, Nicodemus Buddy en Rodney Meijer waren hierbij ook aanwezig.*

Stichting Respeta mi:

'Ouders hebben zware taak'

ORANJESTAD — De stichting tegen seksueel misbruik van kinderen, Respeta Mi, begon gisteren aan haar derde informatie-periode. De campagne duurt viert weken en het thema is ditmaal: ouderschap betekent uw kind liefde, begeleiding en respect geven.

De stichting wil door middel van deze campagne de gemeenschap meer bewust maken van de waarde van de taak die ouders hebben om een toekomstige generatie op positieve wijze op te voeden. De boodschappen van de stichting bereiken de komende vier weken de gemeenschap door middel van spots op radio en tv, leuzen in de kranten, spandoeken en nieuwe posters van de stichting. Er worden ook stickers voor auto's uitgedeeld.

In samenwerking met de Women's Club of Aruba worden drie folders in het Papiaments uitgegeven. Hierin vinden de ouders waardevolle informatie over de taak van ouders. Deze folders worden gratis verspreid. Het programma vermeldt ook een aantal workshops die door leerkrachten worden gegeven.

Op 30 november wordt het programma besloten met een forum op TeleAruba, waarbij de kijkers telefonisch vragen kunnen stellen aan ouders en opvoeders panel-leden. Sponsors van het programma zijn: Simar, Compra en McDonald's, terwijl Cede-Aruba de gehele campagne subsidieert.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833 toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag van 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; dinsdag van 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168;; dinsdag van 08.00-10.00 uur in Club Caiquetio, Paradera 47-A, tel.: 24280; woensdag van 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39-C, tel.: 28288 en donderdag van 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota, tel.: 23822.

BIBLIOTECA NACIONAL (openingstijden): **Antilliaanse Sectie, Studiezaal, afdeling Krant- en Tijdschriften:** maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
Uitleningsafdeling: maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-11.55/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdag van 13.30-17.30 uur.

FILIAAL SAN NICOLAS (**openingstijden**): maandag, woensdag en vrijdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur en donderdag van 13.30-20.00 uur.

****

Door Interpol gezocht

Peruaanse oplichter op Aruba aangehouden

ORANJESTAD — Op Aruba werd door de justitiële autoriteiten de vrouw Violeta Mori uit Peru aangehouden. Zij wordt samen met haar echtgenoot Carlos Manrique, directielid van de Centro Latinoamericano de Asesoria Empresarial (CLEA), gezocht in verband met fraude van 350 miljoen dollar in Peru. Interpol heeft voor beide personen grote belangstelling.

Het echtpaar was na ontdekking van de fraude Peru ontvlucht. Door deze fraude werden tenminste 160 duizend personen financieel benadeeld. Sinds juli 1994 werd op verzoek van de Peruaanse autoriteiten geprobeeerd Carlos Manrique te arresteren. In augustus dit jaar volgde het verzoek voor aanhouding van zijn echtgenote Violeta Mori, die ook deel uitmaakte van de CLAE-directie.

In Miami, Florida, werd gisteren haar echtgenoot Manrique opgepakt toen hij er een bank bezocht. Hij verzette zich niet tegen zijn aanhouding, waarbij behalve Amerikaanse agenten ook twee justitiële vertegenwoordigers uit Peru aanwezig waren. Intussen ontdekten de Arubaanse autoriteiten dat Violeta Mori zich op Aruba schuil hield.

Het ochtendblad *Diario* berichtte vanmorgen uitvoerig over deze aanhouding. De woordvoerder van de politie verklaarde vanochtend in gesprek met de *Amigoe* dat de aanhouding bevestigd kon worden. Hij voegde er echter aan toe dat Mori is aangehouden op basis van de Landsverordening Toelating en Uitzetting; zij verbleef illegaal op het eiland. Haar arrestatie staat (formeel) los van de fraude in Peru.

'Coddy' wint vistoernooi

ORANJESTAD — Het team Coddy uit Curaçao won met in totaal 71 kilo het dertigste internationale vistoernooi van de Aruba Nautical Club dat afgelopen weekeinde werd gehouden. De Calcutta-wedstrijd, die een onderdeel is van het toernooi en voor de tiende keer plaatsvond, werd gewonnen door Esi Odor, van het team Saidi Minouch (Aruba) met een vangst van 53,3 kilo.

De tweede plaats van het toernooi was ook voor een Curaçaos team, te weten Yumna, met 51 kilo. Op de derde plaats eindigde Pez Vela, van Aruba Nautical Club, met 45,4 kilo.

Tijdens de prijsuitreiking werden de leden van het eerste bestuur van Aruba Nautical Club gehuldigd en mochten zij een ere-plakaat in ontvangst nemen. Dit waren: Boy Eman, Ernst Kervel, Donald de Veer, Jerry de Veer, Edwin de Cuba en Nicky Ecury. Lionel (Nel) Harms, die jaren geleden het terrein schonk waarop het clubgebouw van Aruba Nautical Club is gebouwd, ontving eveneens een ere-plakkaat.

FAXNUMMERS:
Redactie en Advertentie:
22368

ARUBA **COMMENTAAR**

Een betaalbare AOV

DE JUBELSTEMMING WAARMEE de regering de verhoging van de AOV-uitkering (Algemene Ouderdoms Verzekering) toelicht, staat in schril contrast met het advies van de Sociaal Economische Raad (SER) van iets meer dan een jaar geleden. Het kabinet vindt de verdubbeling van de pensioenuitkering een moreel goede zaak. Over de financiën maakt men zich minder zorgen, verwijzend naar de overeenkomst met sociale partners dat werkgevers de premieverhoging van drie procent voor hun rekening nemen, zonder deze door te berekenen in de prijzen. De vraag is echter of deze premieverhoging toereikend is.

Er is bijna niemand die eraan twijfelt of het terecht is dat ouderen in deze samenleving meer koopkracht krijgen. Iedereen gunt hen die verhoogde uitkering. Het is, zeker met het huidige inflatieniveau, rechtvaardig. Maar heeft de regering er ook voor gezorgd dat de pensioenen van ouderen ook na het jaar 2000 uitbetaald kunnen worden? Dat is precies hetgeen waarvoor de SER in een advies van 25 juni 1993 waarschuwde.

De SER, bestaande uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en vakbonden aangevuld met onafhankelijke Kroonleden, adviseerde dat verdubbeling van de AOV-uitkering 'niet realiseerbaar' is, tenzij maatregelen worden genomen om de tekorten te dekken. De SER baseerde zich mede op bevindingen van accountantskantoor KPMG Croes & Croes. Verdubbeling van de uitkering zou zelfs tot dusdanig grote tekorten leiden dat 'het eigen vermogen van het AOV-fonds na twee jaar fors negatief zou zijn'.

Minister Lili Beke, die het voorstel in debat met de Staten verdedigde, is verheugd. En inderdaad heeft de AVP/OLA-coalitie hiermee een verkiezingsbelofte waargemaakt. Maar heeft de regering-Eman ook voldoende rekening gehouden met de aanstaande 'vergrijzing' van Aruba? Alweer liet de SER met demografische prognoses zien dat het aantal AOV-trekkers in de periode tot het jaar 2016 stijgt met ruim 140 procent, terwijl in een optimistisch scenario het aantal premiebetalenden slechts zal toenemen met circa 24 procent; in een pessimistisch scenario slechts met 5.5 procent. Kort gezegd: relatief gezien moeten steeds minder mensen betalen voor steeds meer uitkeringstrekkers. De risico's zijn duidelijk: "Deze ontwikkeling zal vergaande gevolgen hebben voor zowel het draagvlak van de AOV als de betaalbaarheid van het stelsel", zo waarschuwde de SER.

De vorige regering-Oduber gaf de ouderen al vijftig procent meer. De toenmalige oppositie wilde 100 procent meer geven. Dat hebben zij afgelopen weekeinde gerealiseerd. Maar de verdubbeling zal, om datgene waarvoor de SER waarschuwde te voorkomen, andere financiering vereisen. De SER gaf de mogelijkheden aan: verhoging premie, verhoging premie-inkomensgrens, verhoging pensioengerechtigde leeftijd en een bijdrage uit algemene middelen. De regering koos voor een verhoogde premie. Maar omdat dat geen structurele oplossing is, zullen in de toekomst ook belastinggelden moeten worden aangewend voor het behoud van een betaalbaar AOV-stelsel.

'Zo geel als knal'

Taalbeleid centraal op Onderwijsdagen

ORANJESTAD — Gisteren vond in het Radisson Aruba Caribbean Hotel de opening plaats van de onderwijsdagen. Drie dagen lang staat de taalproblematiek centraal. De eerste dag was dan ook bestemd voor taaldocenten in het Voortgezet Onderwijs.

"Datgene wat deze dagen bediscussiëerd wordt, moet resulteren in een door de regering geformuleerd taalbeleid", zo stelde de minister van Onderwijs, Eddy Croes, in zijn openingswoord. Want 'verspilling van tijd, middelen en menskracht kunnen wij ons niet meer permitteren. Het is eigenlijk een schande dat reisleiders grappend spreken van een *jolly mixture of words*'. Er moeten dus beslissingen genomen worden om 'de grote ontmoedigende taalchaos' aan te pakken. Daar is echter wel een gedegen onderbouwing voor nodig, waartoe deze onderwijsdagen kunnen bijdragen.

Eén van de naar voren gekomen punten uit de verschillende voordrachten is dat het Nederlands niet meer gezien wordt als moedertaal, maar dat de gebruikte leermethoden daar nog wel op gebaseerd zijn. Het Nederlands zou aangeboden en geleerd moeten worden als tweede taal oftewel vreemde taal. Dit vergt een heel andere didactiek en benadering.

Taal is een belangrijk element in de onderwijservaring. Een positieve onderwijservaring is in het belang van de ontwikkeling van een kind. Vier gastsprekers uit het Voortgezet Onderwijs verlevendigden vanuit hun praktische ervaring datgene dat door de inleiders in een theoretisch kader was gezet.

Zo vertelde een leerkracht uit het Lager Beroeps Onderwijs (LBO): "De kinderen moeten leren: 'zo rood als een kreeft, zo groen als gras, inktzwart en knalgeel'. Vindt u het gek dat een leerling bij de volgende oefening invult zo geel als ... knal? Nee, want de kinderen begrijpen er niks van". De leerkracht kreeg de volle aandacht van de zaal.

Het vergt nogal wat improvisatie om de kinderen het Nederlands bij te brengen. De TPR-methode (*Total Physical Response*) wordt eigenhandig gebruikt. Leerlingen moeten springen, huppelen en rennen om de betekenis van deze werkwoorden aan den lijve te ondervinden. Een leuk spelletje, maar vervoegen is het volgende probleem.

Ook bij de andere talen, Spaans en Engels, worden oude methodes gebruikt en zijn er problemen. Het is immers een algemeen luidende stelling geworden dat een kind een vreemde taal alleen goed leert als het de eigen moedertaal goed beheerst. Dat het Papiaments dus een belangrijke plaats moet innemen binnen het onderwijs staat buiten kijf. De discussie spitst zich alleen toe op de vraag hoe het Papiaments geïmplementeerd kan worden en welke plaats de andere talen krijgen in het onderwijs.

ORANJESTAD — De adviseur van het United Nations Development Program (UNDP) voor het Caribisch gebied, Carol James, bracht onlangs een bezoek aan minister van Vervoer en Communicatie, Glembert Croes.

Het bezoek van Carol James hield verband met het UNDP-symposium dat plaats zal vinden op 5 en 6 december aanstaande op Aruba. Het symposium zal zich concentreren op de mens als centraal deel in een ontwikkelingsproces.

Verwacht wordt, dat topmensen van de Verenigde Naties en andere internationale experts het symposium zullen bijwonen samen met de lokale experts en andere geïnteresseerden.

Zuid-Korea wil meer invloed in het Internationaal Monetair Fonds IMF. Het land verlangt een verhoging van zijn aandeel en stemrecht van 0,55 tot 1,5 procent. IMF-topman Camdessus heeft tijdens een bezoek aan Zuid-Korea laten weten dit streven te zullen steunen. Het is de bedoeling de aandelen van de 178 lidstaten van het IMF volgend jaar te herzien op basis van de economische krachtsverhoudingen.

*****

De president van de Centrale Bank van **Griekenland**, Yannis Boutos, is afgetreden en opgevolgd door vice-president Lucas Papadimas. De 69-jarige Boutros is naar verluidt opgestapt wegens een conflict met de regering over de privatisering van de Bank of Crete. Hij kreeg vorig jaar november de leiding van de Centrale Bank na de verkiezingsoverwinning van de socialisten van premier Papandreou.

Amerikaanse één van de drie grootste tennistalenten

Spetterend debuut voor 14-jarige Venus Williams

OAKLAND — Shaun Stafford stond er bij en keek ernaar. Haar tegenstandster, de pas 14-jarige Venus Williams, maakte een spetterend debuut bij de proftennissters. De Californische puber won in de eerste ronde van het vrouwentoernooi in Oakland vrij eenvoudig: 6-3, 6-4. "Verliezen van een meisje van veertien jaar, dat is vreselijk", zei de 26-jarige Stafford, nummer 59 van de wereld.

Sinds haar elfde had Williams geen toernooi gespeeld. Ze werkte met haar vader, die zijn baan opgaf voor de begeleiding van zijn dochter, aan een carrière als tennisprof. Gisteren kon ze eindelijk tonen wat insiders al langer wisten: Williams is een topper-in-de-dop.

De twijfels over haar fysieke gesteldheid en techniek nam ze in de tweede set, bij de stand 5-4 definitief weg. Ze serveerde vier keer vlijmscherp en won de laatste game op 'love'.

"Deze dag is één van de gelukkigste dagen uit mijn leven", zei Williams na haar debuut. "Ik wist niet wat me te wachten stond. Maar het was leuker dan ik vooraf had durven hopen."

Veterane Pam Shriver, in de eerste ronde uitgeschakeld door Whitlinger-Jones, was onder de indruk van haar 1.85 m. lange landgenote. "Het is ongelooflijk dat ze zo goed speelt, ondanks de bijna vier jaar afwezigheid op toernooien. Ik kijk met spanning uit naar de vooruitgang die ze gaat boeken."

DEBUUT

Vaders die hun dochters op 14-jarige leeftijd tennisprof laten worden, moeten ze doodschieten. Deze tendentieuze uitspraak is van Richard Williams, 52. Zijn dochter Venus, sinds juni dit jaar 14, debuteerde gisteren als tennisprof. "Het was haar beslissing", verdedigt Williams zich. "Ik ben nog steeds principieel tegenstander van een vroege overgang naar de profs." Desondanks probeerde hij niet het idee uit haar hoofd te praten. "Ik heb mijn vijf dochters geleerd hun eigen beslissingen te nemen." Wel maakte hij met Venus de afspraak dat zij niet meer dan aan vijf, zes WTA-toernooien per jaar deelneemt.

Naar school gaat ze niet meer. Haar moeder Brandy, een verpleegster, verzorgt de schoolopleiding. Venus Williams gaat in 1995 vijf tot zeven miljoen dollar verdienen aan reclamecontracten, hebben marketingexperts uitgerekend.

GHETTO'S

Venus Williams groeide op in Compton, één van de zwarte ghetto's in Los Angeles, en kreeg op haar vierde het eerste tennisracket. Met afgezaagde greep natuurlijk. Drie jaar geleden verhuisde het gezin Williams naar Pompano Beach, Florida. Op kosten van IMG, het managementbureau van Mark 'the Shark' McCormack, het dat Venus en haar één jaar jongere zusje Serena, ook een veelbelovend talent, onder contract nam. IMG stalde ze in Florida bij de *Rick Macci Tennis Academy*. Met Nick Bolletieri, wiens tennisschool eigendom is van McCormack, liep de samenwerking spaak.

Williams traint vijf, zes uur per dag. Altijd onder toezicht van haar vader, die zijn baan heeft opgegeven voor de tenniscarrières van zijn dochters.

Het debuut van Venus Williams volgt op dat van Martina Hingis, begin oktober in Zürich. De Zwitserse trad één dag na haar veertiende verjaardag tot de profs toe. Ze speelde in drie toernooien, Zürich, Filderstadt en Essen, en werd gevolgd door een stoet verslaggevers. In Zürich kwamen 120 verslaggevers en twaalf tv-stations op haar eerste partij af. Zij overstelpten haar met aanvragen voor interviews.

ENTREE

De entree van Venus Williams is de één na laatste van een 14-jarige in het vrouwentennis. De WTA heeft de leeftijdsgrens met ingang van 1 januari verhoogd naar 18 jaar. Onder druk van IMG maakte de vrouwenvakbond voor Hingis, Williams en de nog 13-jarige Koernikova, getraind door Bolletieri, een uitzondering. Koernikova, afkomstig uit Rusland, maakt in 1995 haar profdebuut.

"Als ik een dochter had", zegt Martina Navratilova (38), die in Oakland afscheid neemt van het WTA-circuit, "zou ik haar verbieden op 14 jaar tennisprof te worden." Richard Williams was het gloeiend met haar eens. Hij had het zelfs over doodschieten. Totdat zijn dochter zelf de overstap maakte.

AUTOSPORT— Karl Wendlinger ziet af van zijn rentree in de Formule I. De Oostenrijkse coureur was van plan te starten in de laatste twee races, de GP van Japan en Australië. Wendlinger raakte tijdens de training voor de GP van Monaco zwaargewond en lag dagen in coma. Op doktersadvies stelt hij zijn terugkeer uit.

■*MAR DEL PLATA - Bij de Iberisch-Amerikaanse Spelen in de Argentijnse stad Mar del Plata veroverde de Braziliaan goud op de 800 meter hardlopen. Hij klokte een tijd van 1.49.49.*

Goud voor Braziliaan

Engelsen vrezen zwarte markt tijdens EK-voetbal

LONDEN — Het systeem van de kaartverkoop voor de eindronde om de Europese voetbaltitel, in 1996 in Engeland, zal leiden tot aanmoediging van de zwarte markt. Dat is de mening van oppositiepartij Labour. De Britse Football Association (FA) heeft een systeem ingevoerd waarbij een supporter die een kaartje voor de finale in Londen wil hebben, verplicht is nog een hele serie andere kaartjes aan te schaffen.

"Het lijkt aardig om de ware voetbalsupporter de beste kansen te geven om de finale bij te wonen", aldus Labourwoordvoerder Chris Smith in een vraaggesprek met de Financial Times. "Maar op deze manier schiet het doel voorbij. Het is het sein voor een zwarte markt. Ik hoop dat de FA zich nog eens bezint om de mensen niet op te schepen met kaartjes die ze niet willen."

Voor supporters uit andere deelnemende landen zijn vanaf december 1995, wanneer de loting wordt gehouden, entreebewijzen beschikbaar. Elke bond krijgt 20 procent van het aantal kaarten per wedstrijd van het eigen team toegewezen. Volgens de regels van de FA worden Engelsen die een finalekaartje van 150 gulden willen, verplicht voor nog eens bijna 600 gulden aan tien andere kaartjes voor groepswedstrijden, kwartfinales en halve finales uit te geven. Diverse supportersverenigingen hebben al bij de FA tegen deze regeling geprotesteerd.

Gehele Ajax-selectie fit voor duel tegen Salzburg

Clarence Seedorf vervanger van geschorste Danny Blind

AMSTERDAM — Clarence Seedorf is de vervanger van de geschorste Danny Blind in de wedstrijd tegen Austria Salzburg in de Champions League, morgen in Amsterdam. Aanvoerder Blind kreeg twee weken geleden in Wenen zijn tweede gele kaart.

Blind kreeg van Van Gaal zelfs een vrije dag en hoeft vandaag niet mee te trainen. Blind schudde zijn medespelers na afloop van de lichte zaaltraining gisteren de hand en wenste ze veel succes.

Trainer Van Gaal: "Als ik tegen Dan zeg: 'Danny, neem jij eens een ATV-dag, dan kijkt hij alsof hij het in Keulen hoort donderen. De Nederlandse cultuur is daar blijkbaar nog niet aan toe. Blind is 33, maar hij neemt dinsdag voor het eerst een dagje vrij op mijn verzoek."

Van Gaal benadrukte dat Nederlandse voetballers blijkbaar altijd willen spelen. Hij vergeleek het met AC Milan, waar voorzitter Berlusconi het bezit van twee elftallen volwaardige acteurs een tijdlang tot beleid verhief. Zonder morren zat een gerenommeerde voetballer als De Napoli, weliswaar tegen een kapitaal salaris, vrijwel altijd op bank of tribune. Milan I en Milan II, heette dat al snel. "Zo extreem bedoel ik het niet", aldus Van Gaal. "Het is goed dat voetballers altijd willen spelen, als ze het dan maar met het hart doen. Anders heeft het geen zin. Het is de taak van een coach te zien of iemand zich volledig geeft."

Van Gaal herinnerde zich maar een speler die bij hem kwam met het verzoek een wedstrijdje te mogen overslaan. Maar hoewel hij dat inwendig prachtig vond, een teken van volwassenheid, moest hij de bewuste persoon teleurstellen. "Ik had hem echt nodig. Ik heb hem trouwens wel gewisseld, maar toen was de buit al binnen."

De 18-jarige Seedorf verving eerder in de Champions League de geblesseerden Rijkaard en Davids, in de uitwedstrijden tegen AEK Athene en Salzburg. Nu vormt hij samen met Rijkaard het verdedigingscentrum.

Op Ajax' enige aankoop Bogarde na is de gehele selectie fit. De voormalige Spartaan onderging gisteren een scan-onderzoek aan de linkerachillespees, waarvan hij al een tijd last heeft. De uitslag is vandaag bekend.

Trainer Van Gaal verwacht ondanks de overvloedige regenval weinig problemen met de bespeelbaarheid van het veld in het Olympisch stadion. De verwachting is bovendien dat het de komende dagen droog zal zijn.

Salzburg zal wel weer massaal in de verdediging kruipen, net als in het Ernst Happelstadion. Trainer Baric riep twee weken geleden dat de speelwijze van Ajax geen toekomst heeft, vooral omdat dynamiek zou ontbreken; dat de spelers te veel plaatsgebonden zijn. Wat Van Gaal van die opmerkingen moet denken? "Op deze wereld zijn zoveel mensen die menen dat ze verstand hebben van voetbal. Als Baric dat denkt, is dat zijn goed recht. Volgens mij bedoelt hij te zeggen dat wij enorm veel risico nemen. Maar wij willen nou eenmaal het publiek vermaken, een produkt verkopen."

Terug van schorsing: goed voor doelpunt

■*LONDEN - Les Ferdinand (midden) van de Queens Park Rangers, pas terug na een schorsing voor drie wedstrijden, passeert hier de defensie van Liverpool om het winnende doelpunt te scoren in de wedstrijd in de Engelse League die maandagavond werd gespeeld. De Rangers klopten Liverpool met 2-1, het tweede verlies van deze topploeg in tien wedstrijden.*

Manchester United neemt revanche

Eerste nederlaag voor koploper Newcastle

LONDEN — Manchester United heeft koploper Newcastle United de eerste nederlaag van het seizoen toegebracht. De Mancunians wonnen met 2-0 en namen daarmee revanche voor de nederlaag met dezelfde cijfers, die vorige week woensdag in Newcastle werd geleden in een duel voor de League Cup. Het gat tussen Newcastle en landskampioen Manchester United is teruggebracht tot vier punten. In de tweede topper van de dag zegevierde Blackburn Rovers met 2-0 bij Nottingham Forest, dat met een achterstand van twee punten op Newcastle tweede op de ranglijst bleef. Manchester United is derde, Blackburn (op vijf punten) staat vierde.

Manchester United verdedigde met succes zijn honderd procentsscore in thuiswedstrijden. De club heeft bovendien nu vijf duels achtereen op Old Trafford geen tegendoelpunt gekregen. Newcastle leed voor het eerst in achttien wedstrijden verlies. De lijstaanvoerder kwam er dankzij het spectaculaire werk van doelman Pavel Srnicek nog genadig af. Bovendien raakte Ince de paal en zag Hughes een doeltreffende kopbal afgekeurd. Na elf minuten nam de titelhouder de leiding uit een kopbal van verdediger Pallister na een hoekschop van Giggs. Het duurde tot de 77e minuut alvorens de Noordierse international Gillespie de veilige 2-0 maakte.

Blackburn behield zijn titelaspiraties dank zij Sutton, die tegen Forest voor en na rust scoorde. Hij bracht zijn totaal dit seizoen op veertien doelpunten. Twee minuten voor tijd temperde de vreugde bij Blackburn enigszins toen Wilcox wegens spelbederf voor de tweede keer dit seizoen de rode kaart kreeg.

Robbie Fowler toonde zich opnieuw produktief voor Liverpool. In de met 3-1 gewonnen uitwedstrijd tegen Ipswich Town scoorde hij twee keer. Daarmee bracht Fowler zijn totaal in de laatste zes wedstrijden op zeven treffers. Liverpool verstevigde zijn vijfde positie, één punt achter Blackburn.

Manager Ossie Ardiles kon opgelucht ademhalen na de overwinning van 3-1, die zijn club Tottenham Hotspur boekte op West Ham United. Het betekende de eerste zege voor de Spurs in zes wedstrijden en wiste de nachtmerrie van de midweekse uitschakeling in het toernooi om de League Cup tegen Notts County gedeeltelijk uit. De Duitser Jürgen Klinsmann scoorde voor het eerst in vijf wedstrijden. Rush zorgde nog voor rust voor de gelijkmaker, maar invaller Sheringham en Barmby stelden de kostbare zege in de tweede helft zeker.

Stand aan kop:

01.	Newcastle	12-29
02.	Nottingham	12-27
03.	Man. United	12-25
04.	Blackburn	12-24
05.	Liverpool	11-23
06.	Leeds	12-21
07.	Chelsea	11-19
08.	Norwich	12-19
09.	Man. City	12-18
10.	Arsenal	12-18
11.	Tottenham	12-17
12.	Southampton	12-15
13.	Coventry	12-15
14.	West Ham	12-14
15.	Sheffield Wed.	12-13
16.	Crystal Palace	12-13
17.	Wimbledon	12-12
18.	QPR	12-10
19.	Aston Villa	12-10

Bokswedstrijd eindigt met steekpartij

MARSEILLE — Een steekpartij na afloop van de strijd om de Franse profbokstitel in het weltergewicht krijgt een vervolg voor de rechtbank. De 30-jarige Eric Daponte diende bij de rechtbank in Marseille een klacht wegens lichamelijke geweldpleging in. Na de wedstrijd in Port de Bouc werden Daponte en zijn manager door tegenstander Antoine Santiago en twee andere boksers aangevallen. Daponte werd daarbij met een mes gestoken als gevolg waarvan hij een drie uur durende operatie moest ondergaan.

Volgens Daponte was hij vanaf het begin van de wedstrijd door het publiek uitgescholden. Volgens de vrouw van de bokser, die het gevecht op de video vastlegde, zou Santiago tegen haar man hebben gezegd: "Wanneer je niet gaat liggen, ben je dood." Daponte won het gevecht op punten.

Beckenbauer wil zes punten voor elke overwinning

HAMBURG—Franz Beckenbauer wil in de nationale voetbalcompetities een zes-puntenregeling invoeren om de clubs te dwingen aanvallender te gaan spelen. De 49-jarige kandidaat-voorzitter van Bayern München reageerde hiermee in zijn column in de Duitse krant Bildzeitung op de beslissing van de internationale voetbalbond FIFA komend seizoen in alle competities een overwinning met drie punten te honoreren. "Als de FIFA offensief voetbal wil belonen, dan moet ze dat goed doen. Zoals in de tijd dat ik in de Verenigde Staten speelde. De clubs kregen zes punten voor een overwinning, plus een extra punt voor elke treffer, tot maximaal drie punten. Zelfs bij een 2-0 stand zullen beide clubs blijven aanvallen. De doelpunten leveren immers ook punten op en dat is nu juist wat de toeschouwers willen zien, doelpunten", verklaarde Beckenbauer.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel. 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; di.- en do.-morgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vri. van 20.00-22.30 uur; za. van 14.00-17.00 uur en zo. van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
do. van 15.00-18.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 8-18 jaar.
Schaakvereniging Janwé:
za. van 09.00-12.00 uur **les en training** voor de jeugd vanaf 7-23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGÍA
(Tel. 612573)
lessen:
do. van 19.30-23.00 uur - **Sentro di Bario Janwé**.
zaterdag van 09.00-12.00 uur - **IPK-gebouw** (naast Martinus mavo, Plasa Brion).

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
ma. om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BULLETS SKATERS
(Schaatsclub Curaçao).
elke zo. training *in line skates* en *skeelers*. Voor meer informatie **tel.: 377289** (vragen naar Kees).

DINSDAG

SOFTBAL
(Curaçaose Softball Bond)
DAMES
A-klasse
20.00 uur nummer 4 vs nummer 3 - **Little League Ballpark** (Suffisant).

SOFTBOL
(Sedreko)
overheidstoernooi)
21.00 uur FKP/CPA vs Capriles/Sociale Zaken Eilanden - **Suvek Ballpark**.

****

*****

KARATE — Het Nederlandse team is in Hartford (Connecticut) wereldkampioen karate in de stijl Goju geworden. De ploeg, bestaande uit Chris de Jongh, Sydney Leyenhorst en Richard van Toorn, versloeg in de finale Engeland. In de halve eindstrijd bedwong Nederland Rusland. Edwin van Koeverden veroverde verder in de klasse tot 70 kg de zilveren medaille.

Engelse fans gaan tekeer in Barcelona

BARCELONA — Supporters van Manchester United hebben in de nacht van maandag op dinsdag in Barcelona voor overlast gezorgd. Zeventien Engelse vandalen en vechtersbazen werden gearresteerd.

Voor het duel Barcelona-Manchester United, woensdag voor de Champions League, worden ongeveer 7000 Britse supporters verwacht. Slechts 4700 van hen hebben een toegangskaartje voor het duel.

Tottenham-coach Ardiles ontslagen

LONDEN — De coach van de Engelse voetbalclub Tottenham Hotspur, Osvaldo Ardiles, is ontslagen. De opvolger van de Argentijn is assistent-trainer Steve Perryman, een voormalige speler van de Spurs. Volgens voorzitter Alan Sugar blijft Perryman tot het einde van het seizoen coach. Ardiles werkte zeventien maanden bij de Londense club. De Spurs kenden, ondanks miljoenenaankopen zoals de Roemenen Popescu en Dumitrescu en de Duitser Klinsmann, een matige seizoensstart. De club staat op de elfde plaats met zeventien punten uit twaalf wedstrijden. Na afloop van de competitie krijgt Tottenham bovendien zes punten in mindering.

Onderhandelingen National Hockey League mislukken

NEW YORK — Een poging van bestuurders van de Amerikaanse profijshockeybond (NHL) en vertegenwoordigers van de spelersvakbond om tot een overeenkomst te komen is maandag in Washington mislukt. De partijen probeerden in een vijf uur durende geheime vergadering uit de impasse te komen, waarin de competitie zich sinds 1 oktober bevindt. Deze week praten de clubeigenaars en spelers verder.

Het seizoen had op 1 oktober moeten beginnen, maar door onderlinge meningsverschillen over het maximumsalaris van de spelers (salary cap) liep de start vertraging op. Vorige week besloot de NHL dat elke club vier competitiewedstrijden minder moet spelen. De verwachting is dat de NHL deze week opnieuw een serie wedstrijden van het programma zal schrappen.

Het publiek in de Verenigde Staten en Canada heeft schoon genoeg van de staking en wil zo snel mogelijk ijshockeyduels zien. Van de toeschouwers in Finland mag de staking echter nog een hele tijd voortduren. Zij zien nu elke week de zeven Finse NHL-spelers aan het werk in de Finse competitie. Daar houden de profs hun conditie op peil. "Het bezoekersaantal is fors toegenomen", glundert Reijo Suikki van de Finse ijshockeybond.

IJshockey is een populaire sport in Finland. Sterren zoals Jari Kurri van de Los Angeles Kings, Teemu Selanne van de Winnipeg Jets, Esa Tikkanen van de St. Louis Blues en Christian Ruutu van de Chicago Black Hawks zijn jeugdidolen. Ooit onbereikbaar voor de Finse fans, maar sinds de staking wekelijks in levende lijve te aanschouwen.

Huidig seizoen financieel en sportief gezien groot succes

Populariteit Ajax-spelers kent bijna geen grenzen

AMSTERDAM — Zegt Arthur Numan tegen Marc Overmars: "Wij bij PSV krijgen nooit zoveel post van fans. Af en toe een briefje." Bij Ajax puilen de postvakjes uit. Een paar jaar geleden vergaderde het bestuur van Ajax over het simpele feit of de relaties een kerstkaart kregen of niet. Eigenlijk was daarvoor geen geld. Anno 1994 zou het geen probleem zijn een heel pakket vol te proppen met cadeautjes. De miljoenen stromen binnen, mede door de successen in de Champions League.

Ajax is populair als nooit tevoren en ziet de bankrekening bij zijn hoofdsponsor steeds beter gevuld. De 16.500 seizoenkaarten vormen een record. De supportersvereniging telt liefst 35.000 leden. Het stadion is vrijwel elke wedstrijd uitverkocht, 25.000 fans kochten een passe-partout voor alle drie groepsduels in de Champions League. In menig blad staat wel een artikel over Ajax. De buitenlandse pers is tuk op het magische verhaal over de jeugdopleiding.

Het was onlangs herfstvakantie. Gedurende twee weken was het trainingsveld omzoomd door kinderen. Na elke sessie waren de vedetten een half uur zoet met het krabbelen van handtekeningen. Jeugd uit heel Nederland, meer nog uit de provincie dan uit de Randstad. Ajax heeft al een tijd geleden een stagestop ingevoerd.

SCHANDAAL

Nog maar een paar jaar is afgerekend met een bijna fataal zwart-geldschandaal. Heden ten dage gaat het goed met de financiën. Ajax had in de begroting alleen rekening gehouden met de zekerheid van drie groepswedstrijden in de Champions League. Geen enkel punt was begroot, terwijl de landskampioen al vijf punten verzamelde na twee zeges en een gelijkspel.

In Champions Leaguetermen: Vijf punten staat voor drie miljoen gulden, en pas de helft van de wedstrijden is gespeeld. Als Ajax morgen in Amsterdam van Salzburg wint en de kwartfinales bereikt, is weer een premie van 3,6 miljoen gulden binnen en 1,2 miljoen voor de punten. Penningmeester Van Os, die voorzichtig kan rekenen met een bruto-opbrengt van tussen de vijftien en twintig miljoen uit het bal der kampioenen: "Alles wat niet is begroot, is winst. Die zullen we eventueel gebruiken voor het aantrekken van nieuwe spelers en investeren in het nieuwe stadion."

VERZOEKEN

Ajax-spelers krijgen verzoeken voor optredens in tv-programma's, allerlei spelleties, noem maar op. Marc Overmars krijgt de meeste brieven, vooral van jonge meisjes. Soms heeft het zelfs met voetbal te maken.

Het is aan trainer Van Gaal te zorgen dat de geest van de voetballers gezond blijft onder de stortvloed van aandacht en succes. Dat is moeilijk. 'want het vlees is zwak', zegt de technisch directeur. "We mogen nooit op onze lauweren rusten. Om de euforie te temperen, heb ik communicatiemiddelen tot mijn beschikking. Niet alleen verbaal, maar ook door oefenvormen, disciplinaire maatregelen of het moment waarop ik iets zeg. We zijn op de goede weg, maar je kunt nooit zeggen dat je er bent. In voetbal ben je er namelijk nooit. Je moet het altijd de volgende wedstrijd weer laten zien."

Voetballers dienen hun gretigheid te houden. Bij Ajax helpt het wel dat de club vaak spelers voor veel geld verkoopt naar het buitenland en jongemannen klaar staan voor de opvolging.

David Endt, perschef van de club en kenner van het Italiaanse voetbal bij uitstek: "Bij Ajax begint nu pas het besef door te dringen hoe knap het was van PSV om in vijf jaar vier keer de landstitel te winnen. En hoe goed Milan wel niet was, dat zes jaar het Europese voetbal heeft beheerst. Groot blijven is veel moeilijker dan de top halen. Telkens iets moois laten zien in plaats van achterover leunen, dat is de kunst. Daarvoor zijn verse, gretige mannen nodig. Het is daarom nuttig dat bij Ajax steeds jongeren doorbreken. Vergelijk dat eens met Juventus. In twintig jaar heeft één jongen uit de eigen jeugd echt furore gemaakt. Dat is Roberto Bettega."

Bommelding in hotel Boavista

NAPELS — Boavista speelt vandaag de UEFA-bekerwedstrijd tegen Napoli onder protest. In het hotel in Napels, waar de Portugese voetballers logeren, kwam gisteren een bommelding binnen.

Volgens een anonieme beller zouden Baskische terroristen explosieven hebben geplaatst. De voorzitter van Boavista, Valentim Loureiro, vond de reacties van de politie overdreven. De spelers van de club uit Porto werden uit hun slaap gehouden toen de carabinieri om één uur 's nachts het hotel binnenstebuiten keerden. Twee uur later kwamen ze terug voor een tweede controle, minstens even grondig. "De politie reageerde heel amateuristisch. Ze zorgden voor veel onrust en joegen iedereen de stuipen op het lijf. Niemand van onze ploeg heeft kunnen slapen", aldus Loureiro.

Boavista, dat in de eerste wedstrijd voor de tweede ronde van het toernooi om de UEFA-beker tegen Napoli met 1-1 gelijk speelde, bracht de Europese voetbalunie van het incident op de hoogte. "We zullen spelen, maar onder protest. Dit hele gebeuren lijkt in scene te zijn gezet om ons te storen", zo beschuldigde de voorzitter. Hij kondigde aan het officiële banket te zullen negeren. Volgens het bestuur van Napoli had de voetbalclub niets met de bommelding te maken.

■ *WILLEMSTAD —Richard Rodriguez uit Aruba, midden, won het afgelopen weekeinde met ruim verschil de elfde editie van ING Fatum-loop. Als tweede eindigde Bienvenido Montas uit Sint Maarten, rechts. Alvin Ras, eveneens uit Aruba bezette de derde plaats.*

Voetbalrel

RIO DE JANEIRO — In de derby Palmeiras - Sao Paolo zijn zondag zes spelers van het veld gestuurd bij een massale vechtpartij. De oproerpolitie moest er aan te pas komen om de orde op het veld te herstellen.

Aanleiding tot het incident was het optreden van Palmeiras' aanvaller Edmundo, die beledigende opmerkingen maakte naar de bank van Sao Paolo. De speler had kort daarvoor voor de gelijkmaker (2-2) in de wedstrijd gezorgd. Nadat de scheldpartij gesust was en het spel hervat, maakte Edmundo een zware tackle op een tegenstander. Hij werd daarvoor bestraft met een gele kaart. De spelers van Sao Paolo namen een dreigende houding aan waarop Edmundo een tegenstander een klap gaf. Hij werd daarop, evenals Juninho van Sao Paolo, van het veld gezonden.

Bij het verlaten van het terrein schopte Edmundo een tegenstander, waarna een massale vechtpartij uitbrak. Scheidsrechter Claudio Cerdeira trok toen vier rode kaarten, die hij gelijk verdeelde over beide clubs.

WILLEMSTAD — De uitslagen van de dinsdagochtend wedstrijden bij bridgeclub Asiento luiden als volgt: 1. Dames De Vries/ Saladin 61.01%; 2. mevr. Blankevoort/heer Pais 60.12%; 3. dames Nebbeling/Kraft van Ermel 58.63%; 4. dames Van Gullik/Bosman 57.74%; 5. dames Van Werkhoeven/ Goudberg55.95%; 6. dames Mous/Silfhout 55.06%; 7. dames Breusers/Waller Dimont 54.76%; 8. mevr. G. Geenen/heer Brown 54.17%; 9. dames Schitger/Henriquez 53.27%; 10. dames Calvo/ Van Oosten 52.08%.

De overige paren scoorden beneden de vijftig procent.

Arubaan Rodriguez wint ING Fatum-loop

WILLEMSTAD — Absolute winnaar van de elfde ING-Fatumloop (10km) is geworden Richard Rodriguez uit Aruba in 33 min. en 50 sec. Als tweede kwam binnen, de blootsvoets lopende Bienvenido Montas uit St. Maarten. Bij de dames snelde Alexandra de Snoo uit Bonaire onbedreigd naar de eerste plaats in de zeer snelle tijd van 42.05.

Vanaf 6 uur 's morgens begon de warming up met aerobics gepresenteerd door de dames van Esprit's Gym voor het ING-Fatum gebouw aan de Cascoraweg. Ruim 700 deelnemers liepen mee. Het internationale veld met lopers uit St. Maarten, St. Vincent, Venezuela, Nederland, Zweden en natuurlijk de Benedenwindse eilanden vertrok om half zeven, na het startschot van direkteur Richters. Onder begeleiding van de motorbrigade van de politie en en ambulances van het Rode Kruis, zette de meute zich in beweging richting Seaquarium. Hoewel de zon zich een tijdje schuil hield achter de regenwolken was het toch behoorlijk warm.

Ruim één minuut na winnaar Richard Rodriguez, liep Bienvenido Montas binnen (34.53) en zeven seconden later volgde de Arubaan Alvin Ras. Vierde werd Kerwijne Morris in 35.32 en als vijfde eindigde onze Rudy Breuring in 35.33. Bij de dames werd de Argentijnse Christina Lipbai uit St. Maarten tweede op bijna vier minuten (45.58) en Marijke Denisse uit Curaçao derde in 47 minuten en 48 seconden.

Bij de (snel)wandelaars wist Gledry Raphaela voor de vierde keer als winnaar te eindigen bij de heren in 1 uur 4 min en 50 sec. Tweede en derde werden respektievelijk Nolly Suliana en Wendel Suliana. Blanche Pieter won het snelwandelen bij de dames in 1.17.37. Verrassende tweede werd Mercedes Butot-Perret Gentil en Mr. Jeanne Jackson derde.

De school met de meeste finishers was de P.L.T.S. en deze scholieren krijgen allen een vrij toegangsbewijs voor de film in Paradise Movie Theater. Na de loop kon men genieten van aerobic shows door Esprit's Gym en diverse andere clubs, onder het genot van een koude frisdrank.

Ceremoniemeester Frank Rosina kondigde de verschillende winnaars aan van de leeftijdscategorieën, die allen bekers, plakkaten en verschillende geschenken kregen van onder andere De Jongh's Sporthuis.

Al met al een zeer geslaagde loop, gesponsord door de ING-Fatum en georganiseerd door de Road Runners Club Korsou onder auspiciën van de Curaçaose Atletiek Federatie (FAK).

"Ik wil zo snel mogelijk terug naar mijn eiland in de zon"

Kees Rijvers slechts tijdelijk PSV-coach

EINDHOVEN — Nog geen dag was Kees Rijvers baas ad interim bij PSV, of hij kondigde aan zo snel mogelijk te willen terugkeren naar zijn eiland in de zon, ergens in de buurt van Bordeaux.

De ruime overwinning op FC Groningen (5-0), de hoogst aangename ervaring weer eens op de bank te zitten, het kon de 68-jarige oud-bondscoach niet op andere gedachten brengen. "Het is beslist niet de bedoeling dat ik hier bijvoorbeeld tot de winterstop blijf zitten."

Rijvers werd vrijdag gebeld door PSV. Hij was niet echt verrast, hoefde ook niet lang na te denken. Coach voor een paar weken, tijdelijk vervanger voor de ontslagen De Mos. "Ik ben in dienst van de club, het is logisch dat ik help. PSV wil even rust, de tijd om een juiste beslissing te nemen. Dat kan ik me voorstellen."

Dat hij geen echte binding had met de selectie en met het vaderlandse voetbal in totaliteit, vond hij geen probleem. "Ik heb PSV dit seizoen één keer in actie gezien, ik geloof dat het tegen Go Ahead Eagles was. Het maakt niet zoveel uit. De groep ken ik van afstand. In het verleden was het niet gebruikelijk dat ik overleg voerde over de opstelling op het moment dat ik ergens binnenkwam. Dat deed ik pas later, als een ploeg was opgebouwd. Nu lag dat anders. Ik heb gepraat met de aanvoerder (Wouters) en de assistenten (Van der Kuylen, Brandts). De komende week zal ik daar nog een speler bij betrekken."

Rijvers zou Rijvers niet zijn als hij niet ook meteen enkele grieven had geuit. Hij is in dienst als scout buitenland, maar vindt dat de club wel wat meer gebruik van zijn diensten zou kunnen maken. Hij ambieert een nadrukkelijker rol in de opleiding. "Dat is nu eenmaal mijn hobby."

Uiteraard heeft hij plannen op zak. "Ik wil me bezighouden met jongens tussen de 18 en 23 jaar die nog niet 'vast' bij het eerste elftal zitten. Het is een groep waaraan veel te weinig aandacht wordt besteed. Onder De Mos is dat wat beter geworden, maar de achterstand was te groot om die snel in te halen. Deze groep speelt of helemaal niet, of af en toe in het tweede. De spelers vallen daardoor terug en zijn niet sterk genoeg als ze wel in het eerste komen te staan."

Volgens de coach is het mogelijk de opleiding uit Frankrijk te regelen. "Het is zaak een goede organisatie neer te zetten. Die door goede mensen wordt uitgevoerd. Ik zie me dan één keer in de drie maanden overkomen, om orde op zaken te stellen. Hoe ik me dat precies voorstel zal ik aan het bestuur uitleggen. Niet nu. We hebben nu wel wat anders aan ons hoofd."

Met De Mos onderhield Rijvers vrijdag kort telefonisch contact. "Ik wilde uitleggen waarom ik het deed. Ik weet dat het voor hem niet zo eenvoudig lag erover te praten. Ik heb zelf in mijn loopbaan twee keer in een vergelijkbare situatie verkeerd. Het betekent een hoop ellende."

Dagelijks actief zijn in de voetballerij, dat is er voor Rijvers niet meer bij. "Ik woon en leef in Frankrijk, dat wil ik zo houden. Wat ik de hele dag doe op dat eiland? Ach, een beetje relaxen, een beetje biljarten. Kaarten? Nee, dat doe ik alleen bij de buren."

*****

SCHIETEN — De Zweed Roger Janson, die in 1990 in Moskou met Zweden wereldkampioen **schieten** werd en tevens het zilver in de individuele wedstrijd veroverde, is afgelopen week bij een autoongeval om het leven gekomen.

*****

VOETBAL — Craig Levein en Graeme Hogg, verdedigers van de Schotse voetbalclub **Hearts** blijven tien wedstrijden geschorst wegens **vechten. Een beroep tegen de straf werd afgewezen. De schorsing was door de beroepsprocedure uitgesteld. Het betekent dat het tweetal tot januari op non-actief staat.**

Davis Cup-duel Oranje- Zwitserland in Genève

GENEVE — De wedstrijd Zwitserland-Nederland voor het toernooi om de Davis Cup is aan Genève toegewezen. Het duel voor de eerste ronde van de wereldgroep wordt van 3 tot en met 5 februari gehouden. De steden Zürich en Bazel waren ook kandidaat.

In september 1992 vond in Geneve het duel voor de halve finale tussen Zwitserland en Brazilië plaats. De Zwitsers bereikten dat jaar de eindstrijd, waarin zij in Fort Worth van de Verenigde Staten verloren. De Zwitserse tennisbond heeft nog niet bepaald op welke ondergrond de wedstrijd tegen Nederland wordt gespeeld.

Nederlanders wonen hier nog geen vier jaar

ALMELO/WILLEMSTAD —Tijdelijk in de Antillen of op Aruba wonende Europese Nederlanders blijven hier gemiddeld zo'n 3,5 jaar wonen. Dat blijkt uit de maandcijfers van het Nederlandse CBS.

Er is een klein verschil tussen de verblijfsduur in de Antillen en op Aruba. Op dat eiland hadden de Europese Nederlanders bij terugkeer in Nederland in 1993 gemiddeld 3,5 jaar gewoond, terwijl de Antillen tot een verblijf van een enkel maandje extra uitnodigden.

Door de bank genomen hebben Nederlanders die uit het buitenland naar Nederland terugkeren vijf jaar elders gewoond. Remigranten uit typische emigratielanden als Australië, Nieuw Zeeland, Canada en Zuidafrika hebben beduidend langer in den vreemde gewoond dan het gemiddelde. Vooral de terugkeerders uit Zuidafrika scoren hoog: zij hadden daar bij terugkeer in Nederland in 1993 in doorsnee bijna dertien jaar gewoond.

AMIGOE FAXNUMMERS: Redactie: 674744

José Feliciano steelt show

■*WILLEMSTAD — Het optreden van de blinde zanger José Feliciano tijdens het Golden Artists festival is een groot succes geworden. De zanger, die zichzelf op gitaar begeleidt, bracht een aantal gevoelige nummers ten gehore.*

Te Veldhuis gaat in Nederland vragen stellen
Kamerleden schrikken van veronachtzaming milieu

= door Jeanette van Ditzhuyzen =

Jan te Veldhuis (VVD) is geschrokken van het niveau waarop de raffinaderijen op Aruba en Curaçao mogen draaien. Ank Bijleveld (CDA) vond het een *eye opener*, toen ze merkte hoe het milieu op de eilanden totaal ondergeschikt wordt gemaakt aan de economie.

Beide Tweede-Kamerleden kwamen onlangs in het kader van de Contactplan-ontmoeting naar de twee andere koninkrijksdelen. Ank Bijleveld was er al eens geweest, maar voor Jan te Veldhuis was het meteen een kennismaking. Hij is zo geschrokken dat hij dinsdagavond bij de begrotingsbehandeling milieu vragen zal stellen aan de Nederlandse minister van Milieu.

"Als ik zie dat Coastal zich niet eens aan de Unced-normen wil conformeren, maar daaronder wel functioneert. Dat kan toch niet, als je dat vergelijkt met het gedetailleerde beleid in Nederland, dat deel uitmaakt van hetzelfde koninkrijk. Ik zal zeker vragen in hoeverre het mogelijk is om in overleg met de eilandsbesturen verbetering in die situatie te brengen."

Hij realiseert zich dat de Antillen en Aruba in een soort *prisoner's dilemma* verkeren: "Ze zijn de gevangene van de werkgelegenheid. Die is belangrijk, dat realiseer ik me ook wel. Aan de andere kant wil men mede het het oog op de volksgezondheid de eisen opschroeven, zodat er in de wijken rond de raffinaderijen een beter leefmilieu ontstaat. De vraag is hoever je daarin kunt gaan zonder de buitenlandse bedrijven weg te jagen."

MORELE PLICHT

Milieuverbetering zijn een gemeenschappelijk belang van het koninkrijk, vindt Te Veldhuis. Hij meent dan ook dat een van de Nederlandse ministers — als er contact met Venezuela is — de ambtsgenoot moet wijzen op de morele plicht om bij investeringen in het buitenland zich in elk geval aan de Unced-normen te houden.

"Toen wij het bedrijf bezochten, kon Coastal geen goed argument aandragen om te verdedigen dat het op Aruba andere normen aanlegt dan in de Verenigde Staten."

Voor Ank Bijleveld was het heel nuttig om eens geconfronteerd te worden met die hele andere houding tegenover het milieu. "Wij zijn er in Nederland zo aan gewend om naar duurzaamheid en arbeidsomstandigheden te kijken. Ik had me helemaal niet gerealiseerd dat het daar zo anders zou zijn."

Maar dat is ook meteen het nut van een dergelijke ontmoeting die eigenlijk veel vaker zou moeten plaatsvinden. Bijleveld: "Je leert de mensen persoonlijk kennen en in discussies krijg je beter te horen hoe ze tegenover de problemen staan. Ook de informele contacten zijn nuttig. Wij Nederlanders kregen dan te horen dat we zo zakelijk zijn. En dat is natuurlijk ook zo."

FREQUENTER CONTACT

Maar zulke dingen zeg je niet door de telefoon. Daarom moet de jaarlijkse ontmoeting zeker blijven. Omdat alle partijen het nut van frequenter contact wel inzien, is afgesproken dat gestudeerd zal worden op andere manieren van communicatie, want reizen kost te veel tijd en handenvol geld. En het Kamerbudget is beperkt. Bijleveld: "Het kan toch ook telefonisch of per fax."

"Sommigen moeten misschien toch af en toe vis-à-vis contact hebben", zegt Te Veldhuis, "dan zouden slechts een paar mensen namens de commissie kunnen gaan."

De nieuwe gezaghebber op St. Maarten lijkt hem bij voorbeeld goed bezig te zijn. Maar hij zou best regelmatig contact willen hebben om te horen of die nieuwe situatie blijvend goed wordt ingevuld. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen na de referenda, die toch ook consequenties hebben voor de andere partners in het koninkrijk.

Te Veldhuis zit nog maar net in de vaste Kamercommissie voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Staatsrecht was tijdens zijn studie zijn hoofdvak, en toen er door het vertrek van Wiebenga en Erica Terpstra een plaatsje vrij kwam, lag het voor de hand dat hij dat — met een nieuw Statuut in het vizier — zou opvullen. In drie weken moest hij zich inlezen, maar na twaalf dagen Aruba, Sint Maarten en een heel klein beetje Curaçao heeft hij wel een redelijk idee wat er allemaal gebeurt op de eilanden.

HOLLANDS ZUINIG

Sint Maarten vond hij het mooist. "Aruba ook wel hoor, maar dat bergachtige van Sint Maarten met de baaien is toch weer iets anders. Alleen buitengewoon jammer dat we met onze bekende Hollandse zuinigheid te weinig vrije tijd hebben ingeruimd. We vergaderden de hele dag." Om toch iets van het eiland te zien stond hij met een paar anderen extra vroeg op om te gaan hardlopen. "Dat was het enige moment dat we tijd hadden en bovendien was de temperatuur dan nog draaglijk."

Ank Bijleveld was al eerder op Aruba en Curaçao geweest. Ze heeft familie op Aruba, maar vindt Curaçao het meest aantrekkelijk. "Er is variatie. Een grote stad, de landhuizen en de baaitjes. Curaçao heeft bovendien de meeste historie. Sint Maarten vind ik een beetje rommelig."

Bij haar keuze voor de vaste Kamercommissie heeft haar Arubaanse familie zeker een rol gespeeld. "Je hebt daardoor toch enige affiniteit met de cultuur."

Ze zit al vijf jaar in de commssie. Waarom ze nog niet eerder mee was met een Contactplan-ontmoeting? "We zijn een grote fractie en er zitten meer mensen in de commissie. We verdelen dat altijd zo'n beetje."

NRC-Handelsblad over werkbezoek:
Fermina wekte irritatie bij leden van delegatie

ROTTERDAM/WILLEMSTAD — Volgens *NRC-Handelsblad* heeft het D'66 Tweede Kamerlid Hubert Fermina "ongeloof, verbazing, maar vooral irritatie gewekt" bij de delegatie Nederlandse parlementariërs, die vrijdag uit Aruba terugkeerde van een werkbezoek. Gisteren schreef het blad dat Fermina toevallig tegelijkertijd op zijn geboorte-eiland Curaçao vertoefde. Dat trof, want collega Olga Scheltema kon maar een week van het bezoek bijwonen in het kader van het contactplan. Vorige week moest zij weer in Den Haag aantreden voor de behandeling van de begroting Binnenlandse Zaken. Met Fermina had hij afgesproken dat hij de tweede week voor zijn rekening zou nemen.

NRC-Handelsblad wijst er onder het kopje "De bruggen van Fermina" in de parlementaire rubriek "De Haagse Staat" op dat Olga Scheltema met Fermina wilde bijpraten over de eerste week van het bezoek, maar dat het gesprek op de luchthaven van Curaçao uiteindelijk maar vijf minuten besloeg.

"In Oranjestad kwamen de delegaties van de verschillende partijen maandag 31 oktober weer bijeen en al dadelijk bleek bij het tellen der neuzen dat Fermina niet op het appèl was verschenen. De doorgaans zonnige senator Ede Spier — ook D'66 — was er wat brommerig onder. Hij had niets van zijn partij-genoot vernomen. Ook dinsdag werd er druk vergaderd, maar wie er ook meededen aan de besprekingen, niet Fermina."

NRC-Handelsblad wijst er op dat in de *"Amigoe"* die middag wel een boodschap van Fermina aan zijn collega's verscheen: Nederlandse politici moesten ophouden hun energie te verspillen aan discussies over toelatingsregelingen voor Antillianen. Volgens het Rotterdamse blad namen de Kamerleden met "verwilderde blik" kennis van die mededeling. "Helaas bleek hij ook op de laatste dag, woensdag 25 oktober, onbepaald vertraagd.

In de *"Amigoe"* had Fermina aangekondigd dat hij zijn uiterste best gaat doen om een brug te vormen tussen Curaçao en Den Haag. Kennelijk is voor hem Den Haag dichterbij dan Oranjestad", aldus *NRC-Handelsblad*. Fermina was voor commentaar onbereikbaar.

'Hé Valk, jij een vriend van ons...'
Van der Valk beklaagt zich over behandeling in cel

EOTTERDAM/WILLEMSTAD — "Ik zit koud in de gevangenis op Curaçao en zie mezelf op tv. Met naam en toenaam. Terwijl de echte criminelen een lapje voor hun gezicht krijgen. Kan dat zo maar? De moordenaar van Heijn heette in de pers meneer E. en ik heette direct Gerrit van der Valk." Het is één van vele klachten die Gerrit van der Valk in een pagina groot interview met *NRC-Handelsblad* spuit. Hij vertelt dat de gevangenen op Curaçao hem direct herkende als eigenaar van het hotel op het eiland. "Hé Valk, jij een vriend van ons, jij bent van Curaçao. Er waren wel twintig grote kooien, één was voor mij. Het was een kaal rommeltje: er lag geen matras, geen kussen. Je moest de spullen zelf kopen en het was zondag."

Gerrit van der Valk vertelt dat men voor 37.000 gulden tickets kocht, voor vier rechercheurs en twee Valken: "Eerste klasse meneer. Enkele reis meneer. Terwijl mijn broer en ik de tickets voor de retourvlucht al hadden betaald. Arie die een beetje econoom is en toch ook wel een echte belastingbetaler en een Nederlander, ergerde zich rot. Aan rijkelui kindjes en aan playboys heeft hij een hekel en ik ook. Die zitten er bij ons niet bij: geen playboys, geen dronkelappen, geen drugsmensen. Het is mooi spul die 300, 400 man van ons."

De opzienbarende arrestatie met zijn broer Arie op Curaçao heeft hem diep gekrenkt. "Wie wil mij vernederen? Ik zei tegen de FIOD-jongens: we kunnen nooit met de letter van jullie wet leven. Wel met de zin van de wet. Aan koorddansers heeft Nederland niets, die donderen dan de ene, dan weer de andere kant van het touw af."

Zonder schroom noemt hij zijn opponenten van FIOD en Justitie 'de Gestapo'. Gerrit zit nog altijd in het verzet, concludeert *NRC-Handelsblad*. Net als tijdens de oorlog en hij ziet zichzelf als frontsoldaat van het familie-bedrijf. Na zijn geruchtmakende arrestatie in februari op Curaçao zat hij met broer Arie vast in het Scheveningse Huis van Bewaring. Daar zat zijn vader in de oorlog ook vast. "Hij is weer thuis gekomen, wij ook. Mijn vader kwam er dankzij veel geld uit, wij ook: 25.000 gulden de man aan borgtocht. En de ontvoerders van Toos kwamen er ook met geld uit. Mijn conclusie is: geld is gereedschap, eigenlijk is het een smerig middel." Hij heeft dan ook nooit geld op zak, zegt hij. "Zet me maar op m'n kop, er rolt geen dubbeltje uit."

Van der Valk (hij schat de omzet van het concern op jaarlijks 400 miljoen gulden) zegt nog steeds niet te weten waar men hem van verdenkt. "Ik zei: verrek, wat weten jullie weinig, jullie vragen zo veel. Ze hadden het over afromen en witwassen. Ik zei: dat gebeurt bij ons niet. Tuurlijk werken we fatsoenlijk. Het is misschien aan een kant zwart: van degenen die het ontvangt. Van onze kant niet, wij betalen altijd normaal. Ook vóór de overval in februari."

RNC-Handelsblad constateert dat de maatschappelijke opvattingen van Gerrit van der Valk allesbehalve gepolijst zijn. Hij acht zichzelf dan ook niet geschikt voor de politiek. "Daar ben ik te rechtlijnig voor", geeft hij toe. Maar als er niks gebeurt, is Nederland over dertig jaar kapot, zeker als we over overal vogeltjesbossen maken. Als we nu allemaal even onze hersens gebruiken, de mouwen stropen, echt aan het werk gaan, is het tij te keren. Laat de boer toch boeren. Nederland kom echt mest te kort op den duur, het land verstuift. Mest is gewoon zwarte teelaarde. Het goud ga je toch niet weggooien?"

"Laat buitenlanders komen werken, of het nu asielzoekers zijn of economische vluchtelingen, maar dan wel als vrijgezel. We betalen ze hier zakken geld en maken de rest over naar hun land voor vrouw en kinderen".

Groene bankbiljetten zijn nog een half jaar geldig

WILLEMSTAD AMSTERDAM — De Nederlandsche Bank trekt op 1 mei volgend jaar de beide groene bankbiljetten van vijf gulden en het oude biljet van 25 gulden met de beeltenis van J.P. Sweelinck in als geldige betaalmiddelen. Bezitters van de biljetten hebben vanaf 1 november de tijd ze om te wisselen bij De Nederlandsche Bank en alle particuliere bankkantoren in Nederland.

Ook op Curaçao zullen er wel mensen zijn die dergelijke Nederlandse 5 en 25-guldenbiljetten in hun bezit hebben. Het is nog niet duidelijk waar zij het geld kunnen inwisselen. De Bank van de Nederlandse Antillen is officieel niet op de hoogte gesteld van het intrekken van de briefjes als geldig betaalmiddel. Bovendien heeft de BNA, anders dan de Nederlandse Centrale Bank, niet de functie van inwisselkantoor. Mogelijk morgen is er meer duidelijkheid, aldus BNA-voorlichter Jerry Hasselmeijer desgevraagd.

Na 1 mei 1995 kunnen mensen met de oude briefjes van vijf en 25 gulden niet meer betalen. Volgens de Nederlandse Centrale Bank zijn er nog tien miljoen briefjes van vijf gulden en zeven miljoen oude 'geeltjes' in omloop. Het eerste briefje van vijf gulden kwam in 1966 in omloop en draagt de beeltenis van Vondel.

Contract Richardson nog niet rond

WILLEMSTAD — Het 'compensatie'-contract dat het Bestuurscollege van Sint Maarten met gezaghebber Dennis Richardson zou hebben afgesloten, is nog niet ter goedkeuring aan de gouverneur aangeboden.

Voor zover uit verklaringen van betrokkenen blijkt, is afgesproken dat Richardson de genoemde 150 duizend gulden pas ontvangt wanneer hij zijn ambtstermijn van zes jaar heeft volgemaakt. Dat er een betaling plaats zal vinden, is dus pas over zes jaar zeker. Het is daarom nog onduidelijk of het contract nu al moet worden beoordeeld op toetsing onder de algemene maatregel van hoger toezicht.

De hoger toezichtmaatregel valt sinds 30 september onder de gouverneur als landsorgaan en daarmee onder de verantwoordelijkheid van de centrale regering. Premier Pourier weigerde tweemaal Richardsons verzoek tot compensatie te honoreren uit de landskas, maar toonde anderzijds wel begrip voor dat compensatieverzoek, mits betaald door de eilandelijke overheid. Pouriers begrip was onvermijdelijk, omdat zijn coalitiepartner Vance James (SPA) het initiatief nam het SPA/PDP-Bestuurscollege te benaderen.

In hoeverre het contract in strijd is met de ERNA (zoals Statenlid Suzy Römer wil weten), valt echter ook pas te constateren nadat het contract ter goedkeuring is voorgelegd.

En dat zou nog wel eens lang op zich kunnen laten wachten. Wellicht zelfs tot na opheffing van de hoger toezichtmaatregel, suggereert een ambtenaar die niet bij name genoemd wil worden.

Verstandig zou dat niet zijn. Want ondertussen blijft het al dan niet bestaande contract een tijdbom onder de stoelen van de centrale regering en van Richardson zelf. Iedere keer dat Richardson orde op zaken zal willen stellen, zal de oppositie dat moment aangrijpen om op eilandelijk en landelijk niveau de hangende zaak van de 150 duizend gulden op te rakelen.

Het zou de gezaghebber een enorme mate van extra gezag geven als hij verklaart bij nader inzien van die 150 duizend gulden af te zien, onder verwijzing naar de financiële offers die Pourier, Betrian en anderen plengen ter herintroductie van deugdelijk bestuur.

M.N.

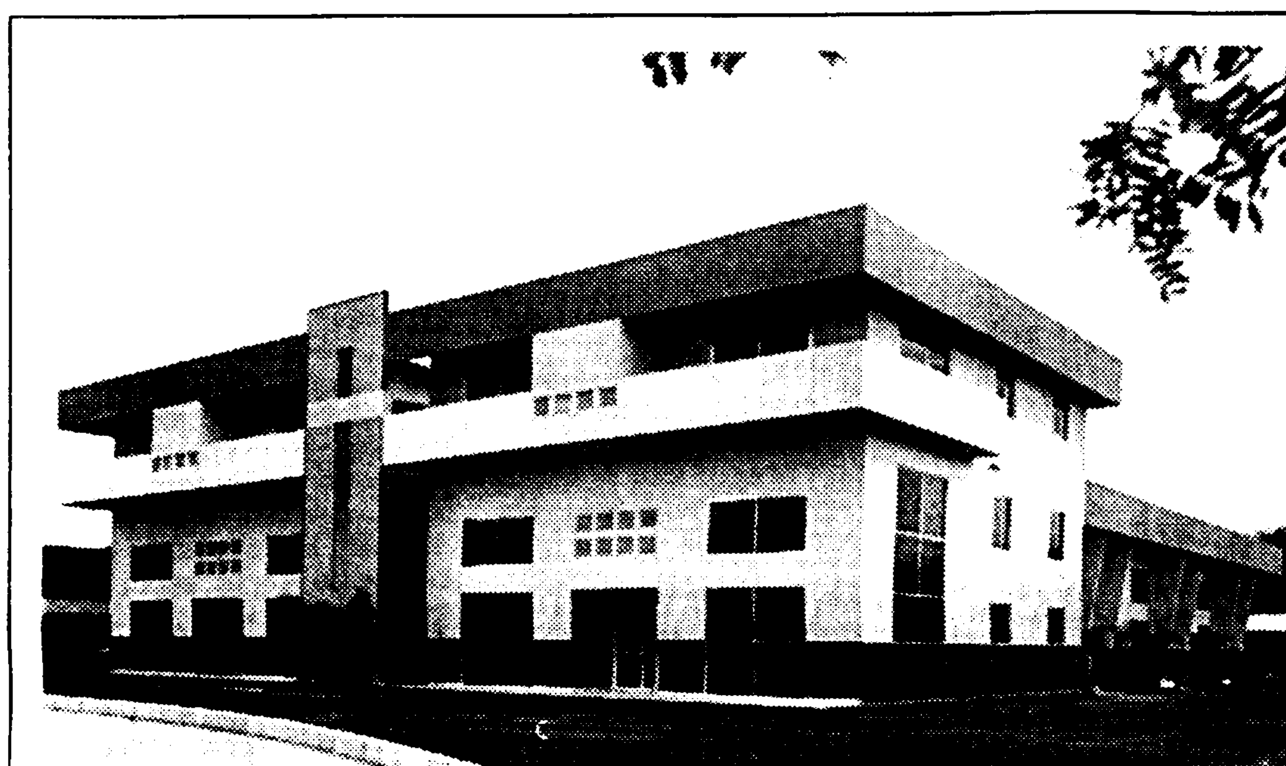
Kiwanisleden Dordrecht op Curaçao

■*WILLEMSTAD —Kiwanis Club Piscadera heette onlangs de collega's van Kiwanis Club Dordrecht welkom op Curaçao. In een plechtige zitting op het Antilliaans eiland wisselden de leden van de twee organisaties met elkaar van gedachten. Voormalig wethouder van Dordrecht en nu lid van de Tweede Kamer voor de politieke partij van partijleider Hans van Mierlo, Hubert Fermina, was ook aanwezig op die bijeenkomst.*

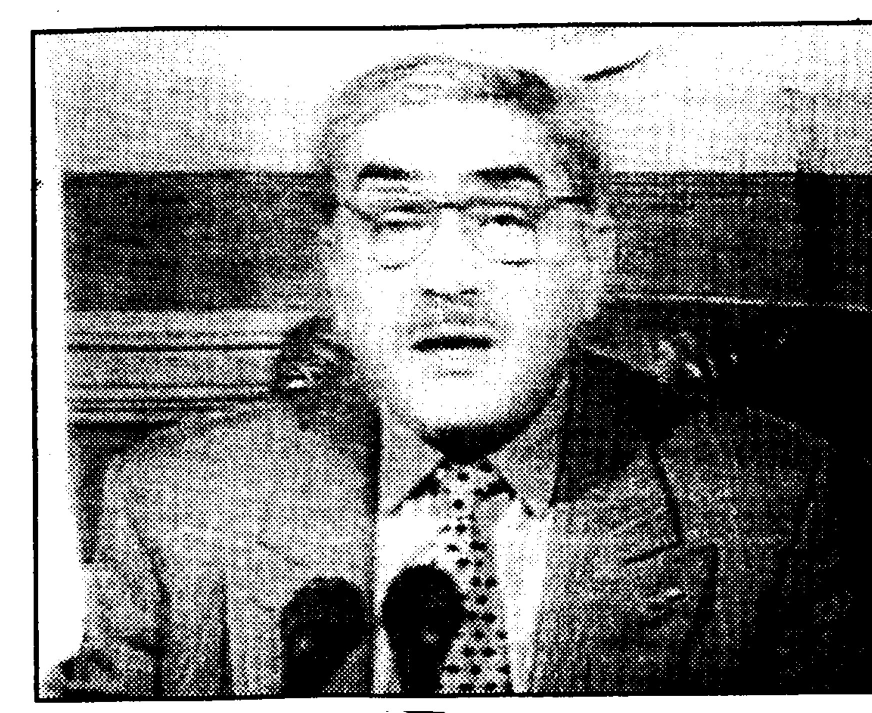
De op Curaçao geboren Fermina is namelijk lid van Kiwanis Club Dordrecht. Op de foto luistert Fermina (derde van links) samen met de andere Kiwanis-leden aandachtig naar de disertatie van de secretaris van Kiwanis Piscadera, Erwin Wolfert (uiterst links).

Verder op de foto vlnr: voorzitter Kiwanis Piscadera Ruben Roosberg (naast secretaris Wolfert), Fermina, Louis Timmerman (secretaris Federatie Antilliaanse Jeugdzorg), Hubert Henriquez (penningmeester Kiwanis Piscadera) en Nico Geschiere (president Kiwanis Club Dordrecht).

■ ALGIERS - De Algerijnse president Laimine Zeroual, heeft maandag een nationale rede gehouden ter gelegenheid van de viering van de veertigste verjaardag van de onafhankelijkheidsoorlog van zijn land tegen Frankrijk. Bij deze gelegenheid kondigde Zeroual aan dat er voor eind 1995 algemene verkiezingen zullen worden gehouden, een jaar eerder dan was verwacht. De Algerijnse regering heeft momenteel grote problemen met de groeiende macht van de moslim fundamentalisten in het land. (AFP-satellietfoto).

Algerije gaat eind volgend jaar nieuwe president kiezen

ALGIERS - Voor eind volgend jaar zullen in Algerije presidentsverkiezingen worden gehouden. Dat heeft president Liamine Zeroual maandagavond bekend gemaakt in een toespraak ter gelegenheid van de 40ste verjaardag van het begin van de onafhankelijkheidsoorlog.

"De tijd is gekomen om elk obstakel tussen het volk en zijn nationale bestemming op te heffen. De tijd is ook gekomen om het volk de kans te geven zijn wil in alle onafhankelijkheid direct te uiten", zei Zeroual.

"Daarom", aldus de president, "kondig ik vandaag het besluit af om voor het einde van het jaar 1995 presidentsverkiezingen te houden." Het verkiezingsproces in het Noordafrikaanse land werd in januari 1992 afgebroken nadat het Fundamentalistische Islamitisch Reddingsfront (FIS) bij de eerste ronde van de parlementsverkiezingen de absolute meerderheid had behaald.

Zeroual gaf blijk van zijn "vastbeslotenheid om het terrorisme en het geweld uit te roeien". "Onze veiligheidskrachten, het nationale volksleger voorop, werken er met zelfopoffering aan", aldus Zeroual, die ook minister van Defensie is. Hij zei dat de leiders van het FIS "slechts een dictatoriale visie" op de democratie hebben en "een zware verantwoordelijkheid voor de natie" dragen. "Zij werken niet mee aan de stopzetting van het geweld zoals zij schriftelijk hebben toegezegd, maar hebben veeleer geprobeerd om het extremisme te versterken en de misdaad te stimuleren", meende de president.

Tegenslagen voor senaatskandidaat

LOS ANGELES - De republikeinse kandidaat voor de senaat in Californië, Michael Huffington, heeft zondag een nieuwe tegenslag te verduren gekregen door de aankondiging van de burgemeester van Los Angeles, een partijgenoot, dat deze zijn democratische opponente zal steunen. Huffington, die al 35 miljoen gulden in de verkiezingsstrijd stak en zich in zijn campagne tegen illegalen richt, moest donderdag toegeven dat een illegaal verblijvende vrouw als kindermeisje bij zijn gezin in dienst was.

Burgemeester Richard Riordan van LA, een prominente republiken, zei zijn steun te geven aan de zittende democratische senator Dianne Feinstein in de zwaar bevochten strijd om de Californische senaatszetel die dit jaar op het spel staat. Hij noemde Feinstein een 'consistente pleitbezorgster van onze stad'. Eerder spraken vooraanstaande Californische republikeinen als de zakenman Peter Uberroth, organisator van de Olympische Spelen, politiecommissaris Sherman Block en acteur Clint Eastwood zich eveneens voor Feinstein uit.

Feinstein, een gerespecteerde voormalige burgemeester van San Francisco, heeft in de opiniepeilingen een kleine voorsprong op Huffington. De multimiljonair en afgevaardigde uit Santa Barbara eist in zijn campagne harde bestrijding van illegale immigratie, een belangrijk onderwerp in de aan Mexico grenzende Amerikaanse deelstaat.

Huffington - die de duurste verkiezingscampagne voert in de geschiedenis van het Amerikaanse congres - zei teleurgesteld te zijn 'dat een collega-zakenman een ommezwaai maakt en iemand als mevrouw Feinstein, een carrière-politica, zou ondersteunen'.

BONAIRE AGENDA

POLITIE:	8000/
BRANDWEER:	8222/
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

* * * * * * * * *

AIDSLIJN
Bel 7055 op ma. en di. van 19.00-20.00 uur.

* * * * * * * * *

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
ma. van 14.00-18.00 uur; di. t/m do. van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vri. van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
wo. van 14.00-18.00 uur en vri. van 14.00-17.30 uur.

* * * * * * * * *

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): ma. t/m do. van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vri. van 07.30-12.00/13.30-16.00.
Rincon (tel.: 6214): ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigu-cheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: ma. t/m vri. van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur.

* * * * * * * * *

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel (tel. 8896).
Rotary: wo. 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

* * * * * * * * *

BRIDGECLUB UPS & DOWNS
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider F. **de Wit (tel. 5398).**

* * * * * * * * *

SLACHTHUIS LVV
(tel. 4393)
Open van ma. t/m vri. van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

* * * * * * * * *

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
Spreekuren ma., wo. en vri. van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke do. van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel. 4255 te bellen.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel. 4989)
Openingstijden ma. t/m za. van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

* * * * * * * * *

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Caya Meimel 36(
Aanvangstijd van de dienst: **zo.** om 11.30 uur.

* * * * * * * * *

KLACHTEN/BEZORGING:
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel. 8204; na 18.00 uur: 8342).

* * * * * * * * *

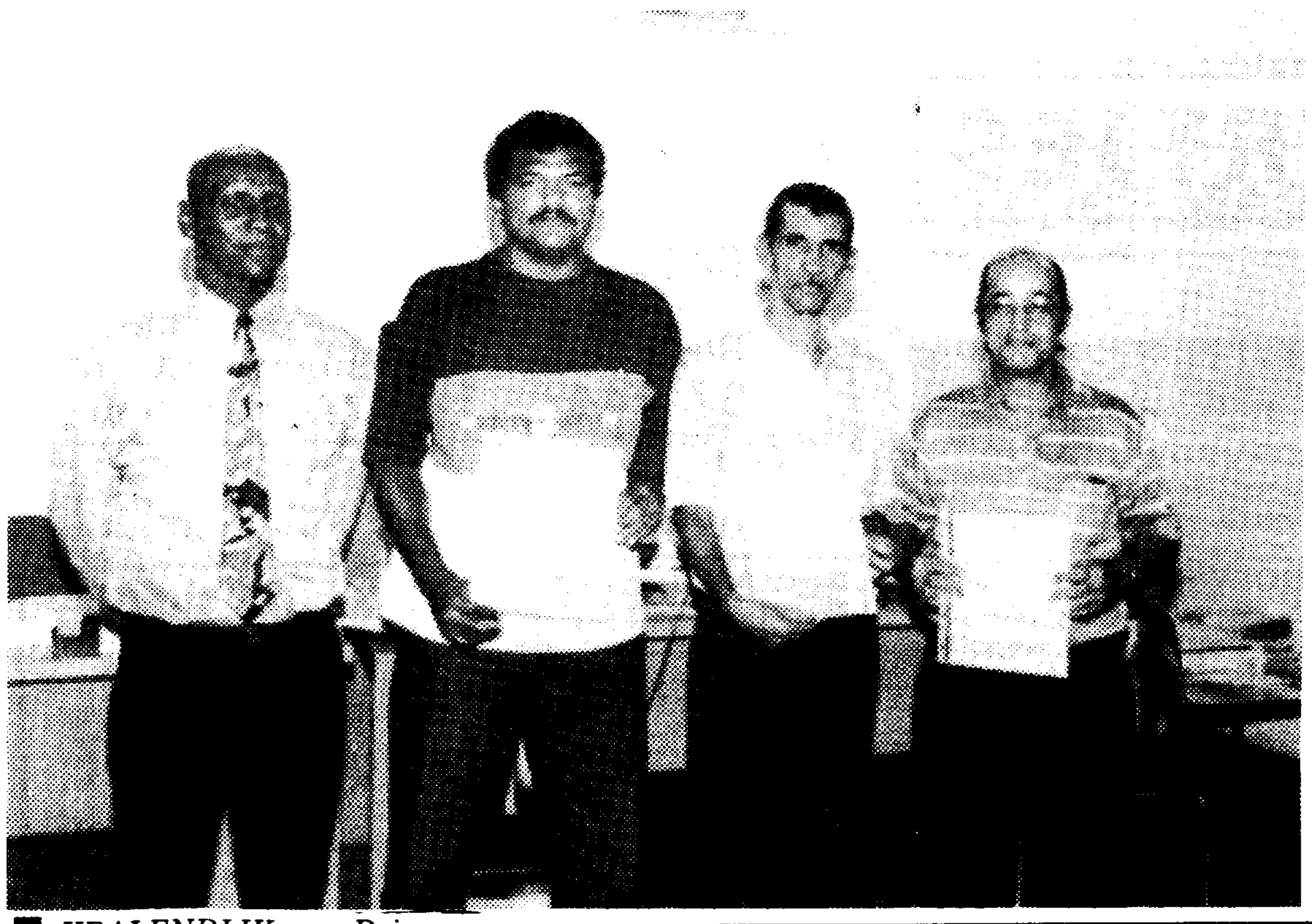
Cao-onderhandelingen met Sand Dollar gestagneerd

KRALENDIJK — Reeds op 25 augustus van dit jaar liep de cao voor de employées van Sand Dollar af. Desondanks is er sedert dit tijd geen enkele bijeenkomst belegd tussen het bestuur van de vakbond Fedebon en het management van Sand Dollar Condominiums en Beachclub.

Vanaf de datum dat de cao verliep, heeft de Fedebon Norman Royer, die op Bonaire tevens waarneemt voor de Landsbemiddelaar, gevraagd om in de situatie te bemiddelen, zodat verdere problemen voorkomen kunnen worden. Op 31 augustus vond er een vergadering plaats tussen de vakbond en Royer. Daar deelde het bestuur van de vakbond mee, dat er een stagnatie was ontstaan. Volgens de Fedebon heeft waarnemend landsbemiddelaar Norman Royer beloofd dat hij met manager Jim Hough van Sand Dollar zou gaan praten.

"Op 25 oktober was het dus precies twee maanden geleden dat de Fedebon en Royer hebben gesproken. Daarna hebben we niets meer van de waarnemend landsbemiddelaar gehoord", benadrukt Fedebon-voorzitter Gerrol Bernabela.

Afgelopen week heeft de Fedebon een fax gestuurd naar landsbemiddelaar Migda Schill-Maria en haar interventie gevraagd op korte termijn. Bernabela zegt dat het bestuur van de Fedebon zeer teleurgesteld is in waarnemer Royer, die heeft laten weten dat hij in dit geval niet kon bemiddelen, omdat hij niet over een secretaresse beschikte.

■ *KRALENDIJK — Drie employées van de Grafische Dienst van de overheid hebben met succes een cursus algemene grafische kennis gevolgd. Zij ontvingen het bijbehorende certificaat uit handen van gedeputeerde Norwin Willem. De drie weken durende cursus stond onder leiding van Arnold Vrauwdeunt, die onder andere les gaf in diverse manieren van drukken. De betreffende overheidsdienst beschikt nu over de equipage en het personeel om professioneel drukwerk te leveren.*

Op de foto het drietal geslaagden met hun directe chef. Vlnr Fernando Hughes, Frans Makaai, Nazairo Alberto en Luis de Sousa.

Israël wil praten met Libanon zonder voorwaarden

JERUZALEM - De Israëlische premier Yitzhak Rabin is bereid met Libanon over vrede te praten, maar gaat niet akkoord met de voorwaarde dat de joodse staat zich eerst uit Zuid-Libanon moet terugtrekken. Rabin zei dit dinsdag in reactie op een voorstel van de Libanese president Elias Hrawi.

Die stelde zaterdag de vorming voor van een gezamenlijke commissie van militairen die voorwaarden moeten opstellen voor terugtrekking van Israël uit Zuid-Libanon. Hrawi beloofde dat als Israël bereid is zich binnen zes maanden uit het gebied terug te trekken, er in die tijd geen schot zal worden afgevuurd.

Rabin besprak het Libanese voorstel met de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Warren Christopher tijdens de economische top van het Midden-Oosten en Noord-Afrika in Casablanca. De Israëlische premier maakte de Amerikaan duidelijk niet bereid te zijn met Libanon te praten over VN-resolutie 425. Die resolutie van de Veiligheidsraad roept op tot een onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking van Israël uit Zuid-Libanon. Jeruzalem wil wel in het algemeen praten over voorwaarden voor vrede met zijn noorderbuur.

Israël stelde in 1985 in het zuiden van Libanon een 13 kilometer brede 'veiligheidszone' in, nadat Jeruzalem het grootste deel van zijn troepen uit de Libanese burgeroorlog had teruggetrokken.

Volgens Rodger Gijsbertha:

'Referendum is kiem voor nieuwe democratie'

KRALENDIJK — Tijdens een radioprogramma van de Partido Boneriano Sosial (Paboso) zei fractieleider Rodger Gijsbertha dat het referendum, waardoor de bevolking kon beslissen over de eigen toekomst, als een historische gebeurtenis moest worden gezien. Het zijn de eerste tekenen dat de bevolking zich volwassener gaat tonen, zei Gijsbertha.

Het Paboso-lid zegt dat aan degenen die het referendum mogelijk hebben gemaakt, respect getoond moet worden. En de eerste die daarvoor naar de mening van Gijsbertha in aanmerking komt, is het huidige Bestuurscollege en met name de gedeputeerde van Staatkundige Structuur, Arthur Domacassé.

De fractieleider van de Paboso in de eilandsraad vindt, dat het PBD/Paboso-Bestuurscollege bewezen heeft in staat te zijn om een duidelijke positie in te nemen. Hij noemt het optreden van gedeputeerde Domacassé uniek en verantwoordelijk, toen deze in een moeilijke tijd (vanwege de vakantie; HL) toch vijf mensen kon vinden die voldoende capaciteit bezitten, integer zijn en met liefde voor Bonaire gratis het organiserende werk voor het referendum wilden doen.

Gijsbertha is de mening toegedaan, dat het werk van de betreffende gedeputeerde, geheel ondersteund door het verdere Bestuurscollege, de garantie was, dat de eilandsraad unaniem akkoord ging met het referendum en de organisatie. Met deze positieve daad gelooft Gijsbertha dat er een nieuwe kiem is voor de democratie die 43 jaar geleden door voorgangers van de huidige eilandsraad is gevestigd.

Serie over kwaliteit in maand van toerisme

KRALENDIJK — Onder het motto 'Kwaliteit van de werknemer is de kwaliteit van ons toerisme' zal een commissie, samengesteld uit employées van de Tourism Corporation Bonaire (TCB) en de Bonhata, een serie activiteiten voorbereiden voor de maand november. Deze maand wordt in de regio beschouwd als de 'maand van het toerisme'. Op 3 november zal de dag van het toerisme worden gevierd.

Het voornaamste doel van de maand van het toerisme is de bewustmaking van de bevolking in het algemeen op het belang van het toerisme en de rol die elke bewoner van het eiland daarin speelt.

Elk jaar wordt er voor november aan een onderwerp speciale aandacht besteed. Vorig jaar was dat de bescherming en het behoud van het natuurschoon. Dit jaar zal het de training zijn van de man of de vrouw, die zijn/haar brood verdient in het toerisme. Hij of zij is immer de meest belangrijke factor in het succes van het Bonaireaanse toerisme.

Behalve de training van de werknemers in de toeristische sector, willen de TCB en Bonhata ook de nadruk leggen op de verantwoordelijkheid die de werkgever draagt. Zij zullen namelijk hun werknemers tijdens de training moeten steunen en activeren, die een unieke gelegenheid krijgen bijgeschoold te worden in hun dagelijkse werkzaamheden.

■ *KRALENDIJK — De met ingang van zaterdag 29 oktober benoemde toezichthouder Willem Cecilia wil op korte termijn het hotel door schoonmaakploegen een beter gezicht laten geven. Bij zijn eerste inspectie van het hoofdgebouw toonde Cecilia zich niet ontevreden. Wel maakte hij zich zorgen over verwachte problemen bij aansluiting op het waterdistributiedienst. Ondanks zijn benoeming beschikt toezichthouder Cecilia niet over de sleutels van het hotel en de kamers. Cecilia verwacht echter, dat die hem vandaag in het bezit worden gesteld.*

Op de foto: Willem Cecilia voor de hoofdingang van het Parker Hotel.

Britse commissaris Brittan blijft aan

LUXEMBURG - De Brit sir Leon Brittan heeft besloten toch lid te blijven van de nieuwe Europese Commissie. Na een gesprek met voorzitter Jacques Santer verklaarde hij maandag in Luxemburg dat het een moeilijke beslissing was geweest. Maar 'de Europese Commissie is de beste plek om deel te nemen aan het grote debat over een open Europa dat gelooft in vrije handel en non-interventie".

Binnen het team van Santer zal hij zijn mening over de relaties met de Oosteuropeanen blijven geven, kondigde hij aan. Nadat de Nederlander Van den Broek zaterdag het door Brittan fel begeerde Oost-Europa en de voormalige Sovjetunie in de wacht had gesleept, kondigde de Britse commissaris aan zich 'op de ontstane situatie' te beraden. Als een 'teleurgesteld' man verliet hij het Luxemburgse kasteeltje Senningen, waar de portefeuilles onder de 21 commissarissen waren verdeeld.

Hij zei maandag dat hij het weekeinde veel boodschappen had ontvangen met het dringende verzoek aan te blijven. Hij kreeg ook telefoon van de Britse premier John Major, die hem erop wees dat zijn nieuwe portefeuille Wereldhandel en de Betrekkingen met de Grote Industrielanden toch van groot belang is. "Het zou onverstandig zijn geweest de mening van de premier niet in mijn overwegingen te hebben betrokken", zei de commissaris daarover.

Hij wilde niet ingaan op vragen over de ontmoeting met Santer en eventuele beloftes die hem zijn gedaan. "Het is een privé-bezoek geweest", aldus Brittan. Maar tijdens een persconferentie benadrukte hij ook zelf het gewicht van zijn nieuwe portefeuille, die 'de handel met de hele wereld' omvat.

Het vertrouwen van **Britse** zakenmensen in de economie van hun land is in het vierde kwartaal van dit jaar op het hoogste niveau sinds 1988 terecht gekomen.

NAIROBI - Hutu-milities hebben 36 mensen gedood in een Ruandees dorp vlak bij de grens met Zaïre. De criminele bende voerde haar aanval in de nacht van maandag op dinsdag uit. Ze is naar Zaïre gevlucht waar vandaan ze maandag uit het vluchtelingenkamp Goma was vertrokken.

Het is de ergste wraakactie sinds de afslachting van 54 Ruandese vluchtelingen in Burundi op 24 oktober. De aanvallen worden uitgevoerd door de verliezers van de in juli beëindigde burgeroorlog. In de strijd tussen de Tutsi-rebellen en de Hutu's vielen meer dan een half miljoen mensen slachtoffers.

Troepen die loyaal zijn aan het voormalige Hutu-regime zijn naar Zaïre gevlucht en bevinden zich onder de 1,3 miljoen Ruandese vluchtelingen in Zaïre. Naar schatting loopt het aantal Hutu-militieleden en -soldaten in de tienduizend.

Moslims zetten Serviërs verder onder druk

SARAJEVO - Het door moslims beheerste Bosnische regeringsleger heeft de opmars uit de enclave Bihac tegen de Serviërs in de nacht van maandag op dinsdag voortgezet. Bij zware gevechten werd de Serviërs zo'n dertig vierkante kilometer grondgebied ontnomen, zo berichtte de Bosnische radio. Volgens moslim-militairen zijn de regeringstroepen al opgerukt tot 20 kilometer van de stad Bosanski Petrovac. "Het Vijfde Legerkorps zet de nieuwe traditie van militaire successen voort", aldus de radio.

Bij artillerie-aanvallen van Kroatische Serviërs op Bihac zijn verscheidene mensen gedood of gewond. Volgens de Bosnische radio hebben de Kroatische Serviërs de plaatsen Velika Kladusa en Cazin, evenals de voorsteden van Bihac af en toe zwaar beschoten.

Premier Haris Silajdzic van Bosnië denkt dat de successen van het regeringleger de Bosnische Serviërs tot serieuze vredesonderhandelingen kunnen dwingen. "De oorlog in Bosnië is voor de Serviërs niet langer een uitvlucht voor plunderen, verkrachten en moorden", aldus de premier dinsdagmorgen voor de radio. Hij omschreef de dreiging van de leider van de Bosnische Serviërs, Radovan Karadzic, met een totale oorlog als een actie van 'een wanhopig mens'.

The Guardian beschuldigd van onoirbare praktijken

LONDEN - De affaire rond de Britse staatssecretaris van Financiën Jonathan Aitken keert zich nu tegen de krant The Guardian die de zaak heeft onthuld. Hoofdredacteur Peter Preston wordt ervan verdacht het briefpapier van het Lagerhuis te hebben vervalst om informatie te verkrijgen.

De affaire begon toen de Egyptische miljardair Mohammed al-Fayed, eigenaar van de hotelketen Ritz en de warenhuisketen Harrods, de oorlog verklaarde aan de 'hypocrisie' van de Britse politici. Hij beweerde dat Aitken een reis met zijn vrouw naar Parijs gedeeltelijk door een Saudische zakenman had laten betalen.

Om bewijzen voor deze bewering te verkrijgen stuurde Preston onder het briefhoofd 'Jonathan Aitken, Lagerhuis' een fax aan het Ritz in Parijs met het verzoek om een kopie van de factuur. Betty Boothroyd, de voorzitster van het Lagerhuis, zei deze handelwijze 'uitermate hoog op te nemen' en stelde een officiële enquête in.

Preston wil zijn handelwijze voor de 'commissie voor de Privileges van de Parlementariërs' komen toelichten. Voor zijn verdediging heeft hij erop gewezen dat de ontvanger van de fax ervan op de hoogte was dat er sprake was van een vervalsing. De fax diende juist om zijn bron bij het Ritz te beschermen.

Het Lagerhuis verwierp maandagavond met 301 tegen 264 stemmen een voorstel van de Labour-oppositie om de beraadslagingen van de 'commissie voor de Privileges van de Parlementariërs' altijd in het openbaar te laten plaatsshebben. Daarmee wilde Labour voorkomen dat de indruk zou ontstaan dat 'de afgevaardigden iets te verbergen hebben'.

Het Lagerhuis aanvaardde een motie van de Conservatieven om de leden van de commissie per geval te laten beslissen of een zaak in het openbaar of achter gesloten deuren zal worden behandeld.

De komende tijd zal de commissie zich onder meer buigen over de verwijten aan het adres van conservatieve parlementariërs die aan derden 1000 pond (meer dan 2700 gulden) zouden hebben gevraagd voor het stellen van vragen in het parlement. De Labour-oppositie heeft gedreigd de zittingen van de commissie te boycotten, als de meerderheid van negen conservatieve commissieleden openbaarheid van de zittingen afwijst.

Het systeemhuis **DBS Business Solutions** (60 werknemers) is met de verhuizing van Utrecht naar Amersfoort per oktober volledig losgeraakt van Digital Equipment. Het nu zelfstandige bedrijf, onder meer actief voor de grafische industrie en in de zorgsector, is vorig jaar ontstaan nadat de directie zich had uitgekocht. Het voormalige moederbedrijf Digital kwam onlangs in het nieuws na de aankondiging van fors banenverlies.

Ultimatum voor Wegenbouw

KRALENDIJK — De vakbond Fedebon heeft de Bonaireaanse Wegenbouw Maatschappij (BWM) een ultimatum gesteld. De vakbond is namelijk al geruime tijd vertegenwoordiger van de werknemers van de BWM, maar door het bedrijf nog steeds niet officieel erkend.

Op 30 september is de laatste brief uitgegaan aan de BWM, maar ook daarop is niet gereageerd. Ten slotte is op 26 oktober een ultimatum gestuurd en dat geeft de BWM nog vijf dagen om de Fedebon te erkennen. Een kopie van deze brief is ook gestuurd aan de Landsbemiddelaar.

Het bestuur van Fedebon merkt op, dat het merendeel van de werkgevers op Bonaire misbruik maakt van de werkende klasse. De vakbond adviseert hun echter terdege rekening te houden met de Fedebon.

Sleutel

KRALENDIJK — Het blijft toch een rare zaak met het Parker Hotel op Bonaire. Nu is wel Willem Cecilia (PDB) als toezichthouder benoemd, maar hij bezit niet een sleutel van het (openstaande) hotelcomplex. Bij een bezoek aan het hotel met Willem Cecilia, bleek echter wel dat het daar ook toevallig aanwezig zijnde exbestuurslid van de UPB, James Kroon, over sleutels van bepaalde kantoorruimten en kamers te beschikken.

Naar de *Amigoe* heeft begrepen, zijn die sleutels hem verstrekt door de curator van het hotel.

Winnaars van ALM/KLM tennistoernooi

KRALENDIJK — De winnaars van het KLM/ALM tennistoernooi zijn: heren A: Michael Obersi/Gideon Beeldsnijder; heren B: Frido Cicilia/ Leo Domacassé; heren C: Paul Wichers/Roy Celestijn; heren D: Humphrey Clarinda/ Gerald Pourier; dames A: Joan Marlin/Erica Antoin; dames B: Ineke van Veen/ Ineke Kriekaard; dames C: Shaika Gonzalez/Lianna Boekhoudt.

Mixed double handicap: Gerald Ellis/Erica Antoin; 100+: Frido Cicilia/ Narciso Thodé.

De tweede prijzen gingen naar: heren A: Chuay Gonzalez/James Finies; heren B: Carlos van Wilgen/Jimmy Trinidad; heren C: Matheus van der Linden/Paul Maduro; heren D: Gideon Josefa/ Vincent Hoogland; dames A: Lucille Martijn/Els-Maria de Gruil; dames B: Joan Sillié/ Geraldine Snijders; dames C: Sonaly Dominguez/ Shirley Martis.

Cecilia houdt toezicht bij Parker

KRALENDIJK — Met ingang van 29 oktober is William Cecilia aangewezen als toezichthouder van het Parker Hotel. De directeur van het departement van Financiën heeft Cecilia laten weten, dat deze zo spoedig mogelijk toezicht moet houden op de bewaking, het schoon houden van het terrein en het tuinonderhoud van het leegstaande hotel.

Cecilia moet er vooral op letten, aldus het schrijven van het departement, dat er geen verder verval is en dat aan vandalisme en diefstal een halt wordt toegeroepen. Tevens is Cecilia belast met een strenge controle op bedrijven en personen die belast zijn met bewaking, schoonmaak en tuinonderhoud.

In een latere fase zal de minister van Financiën een directeur aanwijzen, die zich bezig zal houden met de voorbereidingswerkzaamheden van de exploitatie. Het is dan niet uitgesloten, dat na de benoeming van een directeur voor het hotel, ook een toezichthouder of zakenwaarnemer nodig zal zijn.

ZOEKERTJES

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

OLDSMOBILE OMEGA '82 (6 cyl., 2.8 motor), vraagprijs NAf.5.500,-. Tel.: 369915.

LADA SAMARA '86, met schade, t.e.a.b.. Montagne Abou 215 (blauwe drum, voorbij dr. Dorans praktijk).

LEGO RUIMTEVAART, boten en auto's. Tevens Nintendo + 14 spelletjes; Mecano constructiedozen. Alles in goede staat. Bel voor info.: 377195.

MITSUBISHI GALANT Super Saloon 1985, i.g.s., f.8.500,-. Tel.: 671464.

KOELKAST, WIT, 2-deurs, 19.6 cub., *no frost*, i.z.g.s. Tel.: 623075 (kant.uren). Piscaderaweg 1.

GROTE HANG/LEGKAST met schuifdeuren op rollagers, wit eiken motief, compleet met spiegel, 2 jaar oud, Nf.1.150,-; computerspellen voor de pc: Lemmings, Larry 5, Chess Game 3000, Supertetris, Policer Quest, bijna nieuw in doos, vanaf f.35,-; Tseng Lab 4000, accelerator f.95,-. Tel.: 649457 of 606745.

3 OPEN BOEKENKASTEN, donker grenen; 1 servieskast; 2 wandtafels + spiegel; 2 hoge wandtafels; 1 antieke kerkbank. Tel.: 612439 (kantoortijden).

WINDSURFER F2, 1994 model, new sail, boom, mast and extra's, NAf.1.100,-. Tel.: (Peter) 322122 (w) of 379188 (h).

LADA 1989, 5 doors, 32.000 km, in good condition, NAf.3.900,-. Tel.: (Peter) 322122 (w) [illegible]

4 BARSTOELEN; 1 mooi vloerkleed. Tel.: 373539.

PICK-UP FORD Ranger '91, speciale kap op achterbak, 5 speed, airco, radiocassette, in goede staat, f.23.000,-. Tel.: 695751 (tussen 2-8 uur).

SUZUKU SAMURAI '92, i.z.g.s., 2 deurs, vr.pr. f.11.500,-. Tel.: 603573.

1 ZITKAMERSET BESTAANDE uit 3 stoelen en 3 tafels; 1 antieke lamp; 1 cellular en 1 eetkamerset van 8 stoelen. Contact nemen: 681839 of 801590 (vanaf 9 's morgens tot 8 's avonds).

WASMACHINES; DROOGTROMMELS; ijskast; kast; kasregister; brandblusapparaat; tafels; stoelen; decoratiewandkeuken. Schottegat West 138. Tel.: 686229.

SUZUKI SWIFT 1988, 5 deurs, airco, f.17.500,-. Curaçaoweg 180. (na 17.30 uur) of 368394 (kantooruren).

MASSIEF GRENEN tweepersoonsbed met matras f.550,-; grote gasfornuis f.275,-; ijskast Philips f.280,-; airconditioners, werken zonder afstandsbediening, f.40,-; airco, defect, voor onderdelen f.75,-; losse stoelen f.25,- p.s.; vele kleine artikelen en boeken en nog veel meer. Van dinsdag t/m vrijdag vanaf 17.30-20.00 uur. Tel.: 653041.

VW BUGGY, bj. '80, i.z.g.s., f.4.500,- vaste prijs. Tel.: 371688.

WAVE-SLALOM windsurfboard van top shaper Angulo Hawaii ('90), 268 cm., sandwich styro, 14 lbs. incl. straps, G-10 fin., NAf.1.500,- (nieuw NAf.4.000,-). Verder: wave mast 2 pc. NAf.100,-; chinook giek NAf.100,-; 5.0 combat wave NAf.[illegible]. Tel.: 682027.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

COMFORTABELE 2 pers.bed-bank. Tel.: 628186 (na 16 uur).

GOEDE 2E H. witte houten hang-legkast en 1 pers. opklapbed, redelijke prijs. Tel.: 605862.

PERSONEEL GEVRAAGD CURACAO

HULP IN de huishouding. Tel.: 373839.

DIVERSEN CURACAO

OPPASHUIS GEZOCHT voor de periode van 24 december tot 13 januari [illegible]

AMIGOE FAXNUMMERS:
Advertentie: 674524
Redactie: 674744

Te koop: 3 tweedehands [illegible] (opentoppers) Nafl. 2750,= per stuk
inl. tel: 658185
fax: 652002

TE KOOP VOLKSWAGEN KEVER CABRIOLET
blauw, gekeurd t/m juni 1996.
Nafl. 3500,-.
Tel.: 673014 tussen 19.00-21.00 uur
676003 gehele dag

TE KOOP AANGEBODEN RIANT WOONHUIS
te Groot Kwartier
bestaande uit:
4 slaapkamers, 2 badkamers, vóórporch, eet-, woon-, zitkamer, keuken, washok, carport, verkeert in uitstekend staat van onderhoud.
Naf. 197.000,- K.K.
Voor verdere informatie: 606660

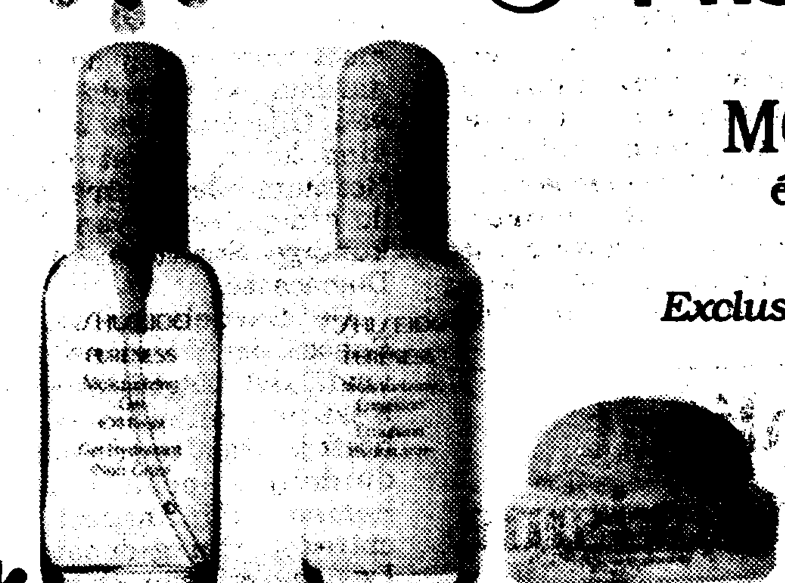
Voor les & bijles
Nederlands
Engels
Frans
Tel. 624988

AQUA
TE HUUR LUXE BUNGALOWS
met 2 slaapkamers en 2 badkamers direct aan het Spaanse Water gelegen met zwembad en strand.
Informatie tijdens kantooruren: tel. 677149 of fax. 677097

TE HUUR GEVRAAGD RUIMTE
full-airconditioned van ongeveer 350 m²
Inlichtingen:
676971
636209
636196

TE HUUR AANGEBODEN
't Valkennest Apartments
Rustiek gelegen, artistiek ingerichte appartementen omgeven door een weelderige, tropische tuin, voor kort- en langerverblijvers. Tevens autohuur en duiken mogelijk.
Aantrekkelijke week- en maandtarieven (all-in).
Voor verdere inlichtingen:
Tel: 682259 - Fax: 680145

NIEUW van
SHISEIDO
PURENESS MOISTURIZERS
één moisturizer voor elk huidtype.
Exclusief bij:
PENHA
Heerenstraat
Saliña Galleries

WAARSCHUWING
De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op BOLIVIA LATLONG 1213N 06813W (Bonaire):
WOENSDAG 2 NOVEMBER VAN 08.00 UUR TOT 20.30 UUR.
Onveilig zeegebied radius ±7.800 mtr. uit de kust NOORD.
Maximale verheffing ±5.000 ft.

Te koop:
JEEP WRANGLER soft top bouwjaar 1988, vraagprijs f 19.000,=
HONDA CIVIC SEDAN 1.6 kleur rood bouwjaar 1990
Vraagprijs f 16.500,=
Tel. 368587

Chindy's Restaurant
Chinees Kantonees Restaurant
vraagt vriendelijke:
WAITRESSES MET ERVARING
Voor meer inform. tel. 657444

BUREAU NEERLANDICA
Schottegatweg Oost 209 - A
Tel: 652833 - 613465 - 613882
Fax: 657342
JULES MARCHENA

Teksten schrijven (propaganda e.d)
Corrigeren van scripties, rapporten enz.
Correct, efficient en discreet!

Wednesday 2 Nov. Special
Chicken and Shrimp
Sauteed Chicken strips and Shrimps tossed in a pineapple curry sauce with rice and veggies 24,90
★★★★
RESTAURANT & BAR
Saliña Galleries Tel. 658821

Dat kan met Herbalife!
Tel: 682318

PET LOVERS N.V.
S.B.N. Doormanweg 22
Curaçao N.A.

TE HUUR
Per 15 november 1994 een gemeubileerde 2 slaapkamer WONING in een rustige buurt.
Voor nadere inlichtingen:
Tel.: 682040

FORSE BELONING
Vermist sedert 30 oktober in Cas Grandi [illegible] Cocker-Spaniel reu, 8 maanden oud, blond.
Terugbezorgen wacht beloning.
Tel.: 678635

Clima Cars
AUTO AIRCONDITIONING
Herst 1A - Tel: 672059, Sta. Rosa

Problemen met je haar?
Kom even langs bij
Mamita
tel. 623233

Te koop
WOONHUIS
3 slaapkamers,
1 badkamer.
Gelegen te Sun Valley.
Direkt opleverbaar.
745 m² eigendomsgrond.
Prijs Naf. 170.000,= k.k.
* * * *
5 Prachtige BOUWPERCELEN aan de Perseusweg
Eigendomsterrein
NEW WINDS HOLDING N.V.
Tel. 606631/649156/603900

Dames hobbyisten
OUR CREATION
heeft 50 verschillende styropor (foam) figuren ontvangen.
o.a.: kerststerren, klokken, ballen, [illegible], enz. enz. en ook het nodige materiaal om ze op verschillende manieren te versieren.
Ook instruktie Hobby boeken verkrijgbaar.
Er bestaat ook de mogelijkheid om cursussen te volgen.
U kunt langskomen elke dag tussen 2 - 6 uur te
Francia 43 - Tel.: 373379

Fancy Kids
Ons balletkoekje is weer vol!
Wij verwachten alle prima ballerina's om een kijkje te komen nemen.
SALINA GALLERIES TEL. [illegible]

Mieke Cleaning Service
24 uurs service voor kleine huishouding, kantoor, scholen, feesten, etc.
Klusjesman aanwezig voor alle reparaties aan huis.
Tel. 654687

Crea Nova N.V.
Magdalenaweg 44
Nst. de Romerschool
Tel.: 378982/fax: 378980

TE KOOP:
Nieuw uit Europa:
Amandelweg 7
Tel: 652920

T.P.R. INTERNATIONAL
(T.P.R. Papiamentu / Spaans)
Wilt U binnen 8 weken een basis luister- en spreekvaardigheid van Papiamentu of Spaans aanleren, dan kan dat met de T.P.R.-methode. (Total Physical Response)
T.P.R. is DE erkende en aanbevolen methode door het Ministerie van Onderwijs in Nederland om een vreemde taal snel en goed te leren.
Op aanvraag zijn er ook privé-lessen mogelijk.
Begin datum: Papiamentu 8 november, Spaans 14 november.
Voor informatie/aanmelding, Tel.: 656675. Indien het antwoord-apparaat aanstaat wordt U zo spoedig mogelijk teruggebeld.
T.P.R. International maakt hierbij bekend dat alleen mevrouw A.R. Maldonado bevoegd is om deze methode te geven onder T.P.R. International.

Heeft u een OPPAS nodig?
Bel 654687

Marjolein
beauty parlor for dogs
Gediplomeerd hondentrimster.
Winston Churchillweg 25
Tel: 688634
dinsdag t/m zaterdag
8.00 a.m. tot 1.30 p.m.
maandag gesloten

SINGER

Clases Privadas Individuales:
Inf.: 370398
Bijles Taal Rekenen

ZWANGERSCHAPS- & OUDERSCHAPSEDUKATIE
Z & O
ZWANGERSCHAPSKURSUSSEN:
Vanaf 3 maanden:
* Zwangerschapsgymnastiek
* Zwangerschapsvoorlichting
Plaats: Koredor/Sundance
Vanaf 6 maanden:
* Geboortevoorbereiding
* Ademhalingstechnieken
* Ontspanningstechnieken
Plaats: Dr. Taams kliniek
Ook kraambegeleiding thuis na de bevalling mogelijk.
Informatielijn: Zwangerschapsedukatie, tel. 602017

Honda Accord 1991 Ful ekipa, airco automatic f 19.000,= Hyundai Excel 1992 ku airco, automatic f 12.000,= Chevrolet Cavalier 1991 ku airco, automatic 15.000,= 1991 Suzuki Jeep [illegible] 8000,= Pick Up Isuzu 1983 [illegible] kondishon f 6500,=

Te huur
Gemeubileerd
APPARTEMENT
tel. 679097

MARASA REAL ESTATE
SALES, RENTALS, MORTGAGE HOUSES BOUGHT • ALL CASH
Rooseveltweg 347 - Tel. 690554
TE KOOP AANGEBODEN
MONUMENT
In het hartje van Willemstad.
Geschikt voor hotel, dokterspraktijk, appartementen, enz.
Op eigendomsterrein. Circa 3300m2. Nafl.2.500.000,- (Negociable)
KOKOWIJK
16 Woonhuizen op eigendomsterrein.
Circa 2200 m2 in stadsdistrict.
Nafl. 475.000,- (Negociable)
KWARTJE
Eigendomsterrein circa 9500m2
Goed gekeurd verdelingplan.
Direkt beschikbaar om te bouwen. Nafl.50,- per m2.

Gevraagd voor halve dagen
ADMINISTRATIEVE KRACHT
mnl./vrl.
met ervaring
P.D./M.B.A.-niveau
gepensioneerden komen ook in aanmerking.
Bellen: 652044/652049
gedurende kantooruren

KOERSEN CENTRALE BANK

NOTERINGEN BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK)
GELDIG OP DINSDAG 1 NOVEMBER EN TOT NADER ORDER:

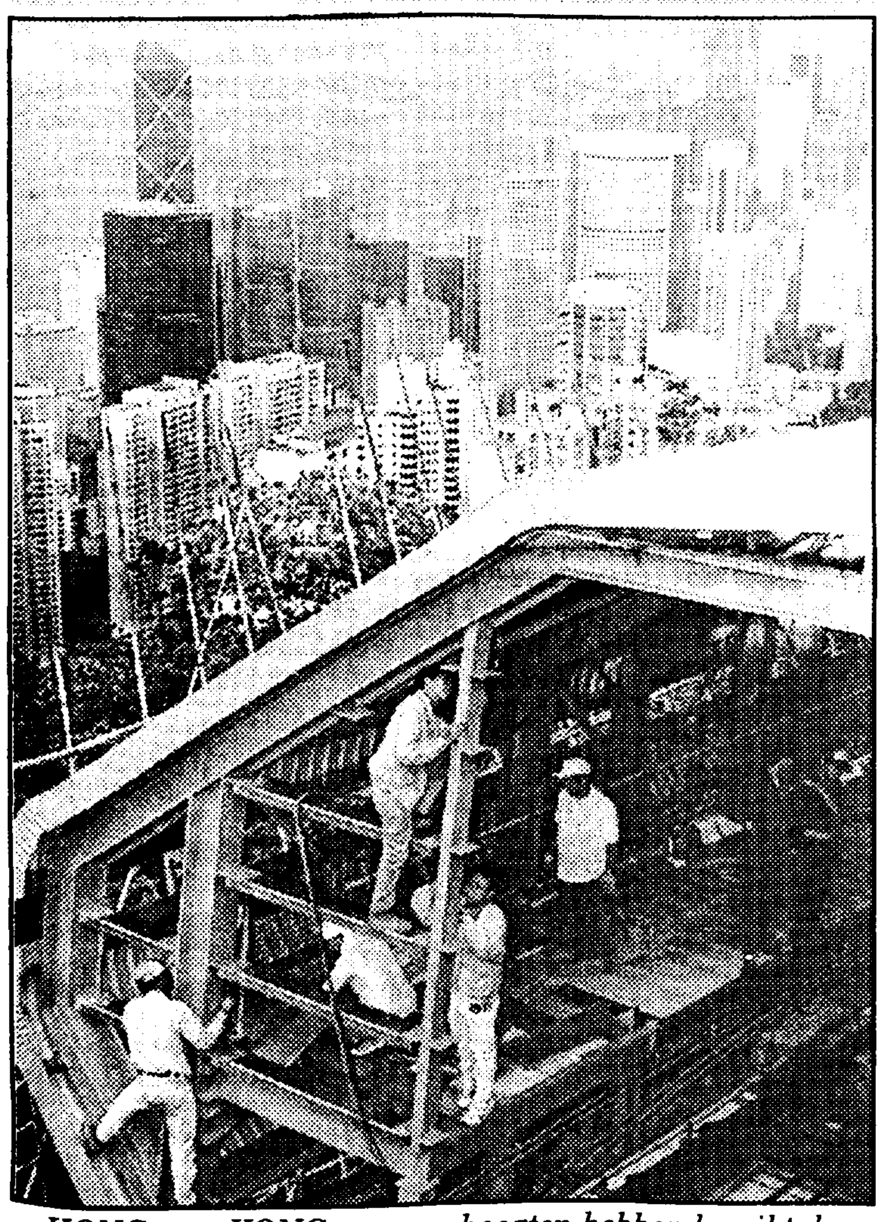
VALUTA		AANKOOP	VERKOOP AAN PUBLIEK
US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.295	1.315	1.335
PND STERLING	2.850	2.905	2.965
NED GLD (per Nf. 100)	105.49	106.21	107.01
ZW FRANCS (per Zw. frs. 100)	142.17	142.89	143.69
FR FRANCS per Fr. frs. 100)	33.45	34.55	35.25
DUITSE MARK (per Dm. 100)	118.39	119.11	119.91
IT LIRE (per It. lire 1000)	0.83	1.13	1.19
AR FLORIN (per Afl.100)	98.00	100.00	'100.20 "100.00
JAPANSE YEN (per yen 10.000)	184.10	184.96	185.76
ECU (per Ecu 100)	-.-	227.27	228.07

'voor bankpapier
"voor overboekingen en bankcheques

INGEVOLGE ARTIKEL 12 VAN HET CENTRALE BANK-STATUUT STELT DE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) DE KOERSEN VAST VOOR HET DEVIEZENVERKEER:

DISCONTO: 5%
BELENINGSRENTE: 6%
CD RENTE 1 maand: 1.875%
Reserve Requirement: 2%
Reserve Period: 17 oktober-15 november
Indicatieve koersen overheidspapieren:
8.625 % obl. 1990/1995 koers: 102.51% Eff. rendement 6.15 % Land
8.50 % obl. 1991/1996 koers: 103.38% Eff. rendement 6.75 % Land
7.875 % obl. 1993/1996 koers: 101.95% Eff. rendement 6.30 % Land
8.50% obl. 1992/1997 koers: 103.56% Eff. rendement 6.85 % Eiland
8.625 % obl. 1992/1997 koers: 103.91% Eff. rendement 7.125 % Eiland
8.625% obl. 1993/1998 koers: 104.28% Eff. rendement 7.125 % Eiland
8.00 % obl. 1993/1998 koers: 102.48% Eff. rendement 7.20 % Eiland
8.00% obl. 1989/1999 koers: 101.98% Eff. rendement 7.5 % Land
8.00% obl. 1994/2001 koers: 100.97% Eff. rendement 7.80 % Land
8.25 % obl. 1989/2004 koers: 99.18% Eff. rendement 8.375 % Land

Bouwvakkers in Hong Kong

HONG KONG - Duizenden arbeiders van het vasteland van China zijn nu werkzaam in Hongkong. Tientallen bouwprojecten zijn op het ogenblik gaande in de Britse kroonkolonie, waar de prijzen van onroerend goed extreme hoogten hebben bereikt door de grote schaarste. Hongkong gaat op 1 juli 1997 over in Chinese handen.

ABN AMRO vreest extra banenverlies

AMSTERDAM - De Ondernemingsraad Nederland van ABN AMRO vreest dat er de komende drie jaar 5000 van de 27.000 banen van het binnenlandse bedrijf verdwijnen. Dat heeft bestuurder Kramer van de Unie BLHP bevestigd. De vakbond noemt de vrees van de ondernemingsraad een 'ernstig signaal' en eist duidelijkheid van de raad van bestuur van de bank.

ABN AMRO ontkent de becijfering van de raad. De bank gaat nog steeds uit van het verlies van maximaal 2800 van de in totaal ruim 36.000 arbeidsplaatsen van de gehele bank in vier jaar. De bank sloot hierover in juni een sociaal plan met de vakbonden. Volgens de ondernemingsraad bieden de huidige sociale regelingen te weinig soelaas om het banenverlies op te vangen. De raad vindt dat de bank hiervoor meer geld beschikbaar moet stellen. Binnenkort overlegt de ondernemingsraad met de bankleiding over de sanering.

FINANCIEEL NIEUWS

Hoogovens erg gevraagd

AMSTERDAM - Hoogovens was vanochtend behoorlijk in trek. Op een markt waarop slechts kleine koersbewegingen plaatshadden, sprong het staal- en aluminiumconcern eruit met een stijging van tachtig cent tot Nf 79,40. Handelaren schreven de belangstelling toe aan de optimistische opmerkingen in allerlei beleggingsbladen over de ontwikkeling van de aluminiumprijs en over de export van Hoogovens naar de Verenigde Staten. Ook gisteren was het aandeel al vast. Het sloot toen Nf 2,20 beter.

Het vanochtend gepubliceerde derde-kwartaalresultaat van DSM werd op zich gunstig ontvangen. De cijfers lagen binnen de bandbreedte van de ramingen in de analistenwereld. Aan de koers viel de tevredenheid niet af te lezen. Het aandeel stond rond 11.30 uur Nf 1,30 lager op Nf 144,70. Gisteren ging er al Nf 1,80 van de koers af. Het wachten is nu op de cijfers van Akzo Nobel. Die worden morgen gepubliceerd. Akzo Nobel noteerde vanochtend rond f1.30 uur twee dubbeltjes lager op Nf 212,70. De chemiereus had gisteren al een rit van Nf 5,40 naar boven gemaakt. Ook voor Akzo Nobel zijn de prognoses gunstig.

De AEX-index in Amsterdam stond vandaag rond 11:30 uur een fractie (0,22 punt) hoger op 412,84. "Er is weinig handel, zo'n eerste dag van de maand", aldus een handelaar. De beurs kreeg maar weinig steun van buiten. De dollar verloor één cent, Wall Street was gisteren al ruim 22 punten lager gesloten en de effectenbeurzen in Londen en Frankfurt noteerden vanochtend eveneens respectievelijk elf en zeven punten onder het slotniveau van gisteren. Op de obligatiemarkt waren de koersen gemiddeld een dubbeltje lager. De dertigjarige staatslening stond 0,15 punt lager op 94,25, goed voor een rendement van 8,02 procent.

Verder was er op de markt niet veel koersbeweging. Alleen de tachtig cent lagere koers van Heineken op Nf 245,70 was nog vermeldenswaard, alsmede de veertig cent hogere koers van KLM op Nf 47,30. Internationals als Unilever en Koninklijke Olie raakten beide een dubbeltje kwijt.

Cubaanse suikerindustrie open voor buitenlanders

HAVANA - De suikerindustrie van Cuba, die jarenlang de belangrijkste bron van inkomsten was maar tegenwoordig in de lappenmand is, staat voortaan open voor buitenlandse investeerders. Dit heeft vice-president Carlos Lage bekendgemaakt.

Hij suggereerde dat er belangstelling bestaat in het buitenland, maar trad niet in details. De suikerindustrie is jaren een strategische economische sector geweest. Cuba ruilde de suiker, tegen een veel hogere prijs dan op de wereldmarkt, voor olie uit de Sovjetunie.

Sinds het wegvallen van de Sovjetunie als handelspartner is de suikerproduktie gekelderd. Werd tussen 1987 en 1992 jaarlijks nog 7,5 miljoen ton geoogst, in het op 31 juli afgesloten seizoen was dat nog maar vier miljoen ton. Experts rekenen voor het lopende seizoen op 3,5 à 3,8 miljoen ton, wat de slechtste oogst sinds 1945 zou betekenen.

Door de tegenvallende suikerinkomsten laat het economisch herstel op zich wachten, ook al zullen dank zij het groeiende toerisme de exportinkomsten 3,5 procent hoger uitkomen. Vorig jaar bedroegen die 1,7 miljard dollar. Vice-president Lage erkende dat in de periode 1989-94 de suikerinkomsten met bijna 75 procent zijn gekelderd.

De oorzaak van de problemen in de suikerindustrie is een chronisch gebrek aan brandstof, reserve-onderdelen, kunstmest en bestrijdingsmiddelen. De laatste twee oogsten werden met maar 22 procent van het voorheen beschikbare materiaal binnengehaald, aldus Lage.

Er bestaan op Cuba al zo'n 170 samenwerkingsverbanden met bedrijven uit 38 landen. Vooral het toerisme, de nikkelindustrie, de olie en de telecommunicatie zijn in trek. De vice-president zei dat er ook vanuit de VS belangstelling bestaat. Zo'n zeventig bedrijven hebben op Cuba hun licht opgestoken. Het 32 jaar oude Amerikaanse handelsembargo, dat Lage voorlopig niet ziet verdwijnen, is echter een sta-in-de-weg.

De vice-president bezwoer dat Cuba geen kapitalistische economie krijgt. De hervormingen passen volgens hem in een planeconomie met marktelementen. Vorige week nog gaf het bewind het overheidsmonopolie op de verkoop van consumptiegoede-ren op. Boeren mochten al eerder hun produkten, na de verplichte afdracht aan de staat, op de vrije markt verkopen.

Glas nieuw struikelblok in handel VS en Japan

TOKYO - De toch al niet soepele handelsbetrekkingen tussen de Verenigde Staten en Japan hebben weer een deuk opgelopen. De twee partijen konden het gisteren niet eens worden over de opening van de Japanse markt voor glas, dat wordt gebruikt in de bouw en de auto-industrie.

Op 1 oktober kwam er een principe-overeenkomst tot stand waarin Japan toezegde zijn glasmarkt, die goed is voor 4,5 miljard dollar per jaar, te openen. Een definitief akkoord zou binnen 30 dagen worden gesloten, maar dat is dus niet gelukt. Volgens Japan is er wel vooruitgang geboekt, maar een datum waarop het overleg wordt voortgezet is er nog niet.

Volgens Washington hebben drie grote Japanse concerns de glasmarkt van Ja-pan in handen. Amerikaanse exportbedrijven bestrijken minder dan 1 procent van die markt. De glasindustrie van de VS kan overal ter wereld concurreren, behalve in Japan.

De principe-overeenkomst van begin oktober was voor de VS aanleiding om de glasmarkt niet aan te wijzen voor eventuele strafmaatregelen. Nu het overleg is stukgelopen, zouden er wel maatregelen kunnen worden getroffen. De VS wilde daar echter nog niets over zeggen.

De besprekingen van de afgelopen maand gingen ook over de import van auto's en auto-onderdelen in Japan. De Japanse minister van Handel, Ryutaro Hashimoto, zei te geloven dat dat overleg niet op korte termijn wordt hervat.

De VS hebben Japan laten weten dat het 'van vitaal belang' is om overeenstemming te bereiken. Het grote tekort dat de VS in de handel met Japan hebben is voor 60 procent veroorzaakt door de onbalans in de handel in auto's en auto-onderdelen.

Nettowinst DSM in derde kwartaal fors gestegen

HEERLEN - DSM heeft in het derde kwartaal van dit jaar een nettowinst geboekt van Nf 114 miljoen. In dezelfde periode van vorig jaar leed de chemiereus nog een verlies van Nf 52 miljoen. Per aandeel werd Nf 3,15 verdiend. Vorig jaar werd nog een verlies geleden van Nf 1,45.

Door de derde-kwartaalwinst is de nettowinst over de eerste negen maanden uitgekomen op Nf 295 miljoen tegen minus Nf 42 miljoen vorig jaar. De nettowinst per aandeel groeide van Nf 1,16 negatief naar Nf 8,18 positief.

"Door een aanhoudend goede vraag waren de bezettingsgraden hoog. De stijging van het gemiddeld prijsniveau zal met name in het vierde kwartaal zichtbaar worden. De koersontwikkeling van de Amerikaanse dollar baart zorgen, maar voor de korte termijn verwachten wij hiervan geen negatieve effecten van betekenis", aldus bestuursvoorzitter De Bree. De netto-omzet is in het derde trimester vooruitgegaan van Nf 1903 tot Nf 2146 miljoen. In de periode januari tot en met september klom de omzet van Nf 6098 tot Nf 6627 miljoen. Voor het lopende kwartaal gaat DSM ervan uit dat de verkoopvolumes op een hoog peil zullen blijven. De kwartaalwinst van Nf 114 miljoen lag in de lijn van de verwachtingen die analisten hadden uitgesproken. De somberste prognose hield het op Nf 94 miljoen winst, de meest optimistische schatting kwam tot Nf 129 miljoen. Desondanks reageerde de beurskoers vandaag niet positief. De openingsprijs van Nf 144,50 lag Nf 1,50 onder het slot van gisteren.

Economische groei in Nederland 2,2 procent

DEN HAAG - De economische groei in het eerste halfjaar van 1994 is volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek uitgekomen op 2,2 procent. Dit is 0,1 procent hoger dan een eerdere raming. De volumegroei van het Bruto Binnenlands Produkt (BBP) bedraagt zowel in het eerste als in het tweede kwartaal 2,2 procent (in vergelijking met een jaar eerder).

De bruto investeringen in vaste activa zijn in het tweede kwartaal 3,6 procent groter dan een jaar eerder. De investeringen in woningen zijn bijna 8 procent toegenomen. De woningbouw herstelt zich daarmee van de malaise in de laatste jaren. De investeringen in gebouwen voor bedrijven en overheid staan nog steeds onder druk. De daling in het tweede kwartaal is beperkt gebleven tot 0,9 procent.

In grond-, weg- en waterbouwkundige werken is 2,5 procent meer geïnvesteerd dan in het tweede kwartaal van 1993. De investeringen in transportmiddelen zijn 1 procent gestegen. Vooral personen- en vrachtauto's zijn in trek.

De consumptieve bestedingen door gezinnen zijn in het tweede kwartaal 1,3 procent groter dan een jaar eerder. Gezinnen hebben slechts 0,6 procent meer uitgegeven aan voedings- en genotmiddelen. De uitgaven aan tabak zijn verder gedaald. Ook de consumptie van duurzame goederen is nauwelijks gestegen (0,5 procent).

Het volume van de uitvoer van goederen en diensten is in het tweede kwartaal van 1994 gestegen met 4,2 procent. De invoer nam toe met 3,1 procent. Deze groeicijfers zijn beduidend lager dan in het eerste kwartaal van dit jaar. Toen was de uitvoergroei 8,4 procent en nam de invoer toe met 7,1 procent. Het CBS merkt hierbij op dat het niveau van in- en uitvoer in het eerste kwartaal van 1993 relatief laag was.

*****

Het Amerikaanse voedings- en tabakconcern **RJR Nabisco** wil 19 procent van zijn voedingsdivisie Nabisco naar de beurs brengen.

De emissie zal ruim één miljard dollar opbrengen. Het geld wordt gebruikt voor de vermindering van de schulden.

Einde aan de flinke koersstijging dollar

AMSTERDAM - De Amerikaanse dollar is de handel op de Europese wisselmarkten vandaag bijna één cent lager begonnen. In de ochtend stond de koers in Amsterdam op Nf 1,6825 tegenover f N1,6910 aan het eind van de handel van maandag.

Gistermiddag in New York was de koers al weggezakt. Handelaren daar zeiden dat de flinke koersstijging van afgelopen vrijdag wat 'overdreven' was. In Tokyo kreeg de dollar een duwtje naar beneden toen bekend was geworden dat het overleg tussen de VS en Japan over de opening van de Japanse glasmarkt op niets was uitgelopen.

De Centrale Bank van Japan was in de markt met bescheiden interventies, die echter wel groot genoeg bleken om speculanten te beletten de dollarkoers verder omlaag te halen. De valutahandel in Europa zag er rustig uit. In een aantal landen blijven de financiële markten dicht.

De koers van het pond sterling bleek niet te veel te zijn veranderd. Voor de Britse valuta werd een koers opgegeven van Nf 2,7515 tegenover een slotkoers van Nf 2,7535 op maandag.

De beurs van Tokyo was lager in navolging van Wall Street. De Nikkei-index van de 225 fondsen daalde met 73,12 punten tot 19.916,48 punten.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	31 Oct.	FRANKFURT	PREV	31 Oct.	AMSTERDAM	PREV	31 Oct
DOW JONES	3928	3906	DAX INDEX	2040	2072	EOE	409 10	412 60
AM.EXP.	31.00	31.00	BASF	315.00	318.30	ABN-AMRO	59 20	59 90
ATT	54.75	56.13	COMMERZBK	312.00	317.00	AEGON	104.80	104 10
ALZA CORP	18.75	18 00	DAIMLER B.	756.00	773.00	AHOLD	49 10	49.60
ARCHER	28.88	28.75	DEUTS.BK	724.00	741 50	AKZO	207.50	212 90
BORDEN	13.63	13.50	MAN	401.00	407.50	AMEV	70 60	70 10
CITICORP	47 00	47.63	PREUSSAG	442.00	44.00	DSM	147.80	146.00
COASTAL CO	28.75	28.38	SIEMENS	617.50	629 00	ELSEVIER	17.10	17 20
COCA COLA	50.75	50.63	VW	437.00	441.50	FOKKER	15 80	15.30
CORNING IN	33.75	34.13				GIST BROC.	44.80	44.60
DISNEY	40.00	39.63				HAGEMEYER	134.00	134.50
DUPONT	60.25	60.13				HEINEKEN	245.00	246.50
EAST.KODAK	48 50	48.13				HOOGOVENS	78.40	78.60
EXXON	62.75	63.13	LONDON			ING	78.10	78 90
FORD	29.38	29.75				KLM	46.70	46 90
GEN.ELECT.	49.50	49.25	FT-100 IND	3083	3101	KNP-BT	50.00	49 80
GEN.MOTORS	40.38	39.50				KON.PTT NED.	53 00	53.70
HEINZ	36.75	37.25	ARGYLL	2.89	2.80	NEDLLOYD	56.10	55 50
HOMESTAKE	19.00	18.88	BARCLAYS B	5.75	5.82	NUTRICIA	89.80	91 00
IBM	76 13	75.13	BASS	5.47	5.53	PHILIPS	54.10	55.80
KELLOGG	59.25	59.25	BRITISH ST	3.84	3.89	POLYGRAM	75.30	75.00
MC DONALDS	28.50	29.00	BRITISH TEL	3.07	3.12	ROBECO	112.40	113 50
MEAD	50.00	49.63	CADBURY	4.31	4.41	ROLINCO	114.80	116 20
MERCK	38.00	36.13	CABLE & W.	3.99	4 13	RORENTO	82.00	82 00
MINNES.MNG	55.00	55 75	GRAND MET	4.00	4 12	RODAMCO	51.30	51.00
MOBIL CORP	85.88	86.63	MARKS & SP	4.17	4.16	ROYAL DUTCH	195.20	196.20
PFIZER	73.25	74.00	REDLAND	4 61	4.72	UNILEVER	199.90	200.70
P.MORRIS	63.88	60.25	TATE & LYL	4.14	4 22	VMF STORK	45.40	45.80
QUAKER	75.50	74.38				VNU	177.00	180.00
SEARS	48.38	48.75						
UP JOHN	32.63	33.00	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC	23.13	22.38	NIKKEI DOW	19805	19989	TSE 300	4289	4292
VALERO	21.75	21.88						
			BRIDGESTON	1580	1580	ALCAN	36.25	36 38
			CANON	1770	1790	BELL	47.38	47.50
GOLD	388.70	384.90	DAI ICHI K	1780	1730	BANK OF NS	27 38	27.38
SILVER	5 37	5.26	DAIWA SEC.	1380	1360	CAN.PAC	21.75	21.75
CRUDE OIL	18.23	18 13	HITACHI	994	994	IMASCO	39.38	40.00
US$/YEN	97.28	96.90	HONDA MOT	1690	1660	LAIDLAW	10 25	10 63
US$/DMARK	1.51	1.50	JAPAN AIRL	726	730	MOORE	25.25	24.50
GBP/US$	1.62	1.63	NOMURA SEC	1960	1980	NORANDA	26.50	26 50
US$/NLG	1.69	1.68	NIPPON STE	394	398	PLACER DOME	29.63	29 38
ECU/US$	126.40	126.80	MAZDA	575	570	POWER CORP	18.50	18.63
CAN/US$	1.38	1 35	SONY	5830	5830	ROYAL BANK	28 38	28 50

Samenwerking Friesland Bank en Van Lanschot

DEN BOSCH/LEEUWARDEN - De regionale Friesland Bank gaat sterker samenwerken met de Bossche Van Lanschot Bankiers. De twee kleine instituten denken daarbij aan een coöperatie op het gebied van vermogensbeheer en opleidingen. Een fusie is niet aan de orde, zo heeft een woordvoerder van de Friesland Bank laten weten.

De banken kennen elkaar al langer via samenwerking op automatiseringsgebied. Door de nieuwe contacten profiteert de Friesland Bank van de kennis in Den Bosch over het beheer van grote vermogens. Van Lan-schot richt zich heel specifiek op de rijke Nederlander. De bank, die voor 80 procent in handen is van de Britse collega National Westminster, moet het vooral hebben van rijke parti-culieren met een vermogen van minimaal Nf 100.000.

Nederland telt ongeveer 300.000 mensen met zo'n vermogen. Van Lanschot rekent 15.000 van hen tot haar klanten. Bij de miljonairs heeft de bank een groter marktaandeel. Van de naar schatting 50.000 miljonairs in Nederland hebben er zo'n 5000 hun spaarcenten bij Van Lanschot ondergebracht.

Ook de Friesland Bank bezit een afdeling vermogensbeheer, maar wil meer spaarmogelijkheden aanbieden.

Dow Jones op verlies door winstnemingen

NEW YORK - De effectenbeurs in New York heeft gisteren een deel van de flinke koerswinsten van eind vorige week moeten prijsgeven. De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste in-dustriële aandelen daalde met 22,54 punten tot 3908,12 en sloot daarmee op het laagste niveau van de dag.

Over de hele linie gezien was het aantal lager sluitende fondsen slechts weinig groter dan het aantal winnaars. De omzet was met 306 miljoen aandelen heel behoorlijk, maar wel kleiner dan het totaal van 381 miljoen op vrijdag.

Handelaren schreven de koersverliezen toe aan winstnemingen en een te-rugval van de dollarkoers. Van de fondsen in de Dow Jones-index had vooral Phi-lip Morris het moeilijk. Het concern was uit de gratie door een reeks negatieve berichten. In Florida komt een rechtszaak op gang tegen sigarettenfabrikanten, terwijl China een wet aanvaardde die tabaksrecla-me verbiedt. Bovendien maakte Philip Morris' concurrent RJR Nabisco be-kend 19 procent van zijn le-vensmiddelendivisie naar de beurs te brengen en de op-brengst te gebruiken voor vermindering van de schulden.

Op de valutamarkt in New York zakte de dollarkoers terug na tijdens de handel in Europa stabiel te zijn geweest. Tegen het slot van de handel was de dollar Nf 1,6855 waard na een slotkoers van Nf 1,6910 in Amsterdam.

MENSEN

LOS ANGELES - De Britse prins Charles brengt momenteel een vijfdaags bezoek aan de Verenigde Staten. In Los Angeles overhandigde hij gisteren een onderscheiding aan de actrice Angela Lansbury (rechts) die zich nu 'Commander of the most excellent order of the British Empire' mag noemen. De ceremonie vond plaats in het Britse consulaat van Los Angeles. (AFP-satellietfoto)

Onlangs vond tijdens de jaarvergadering van de serviceclub 'Soroptimist International Club Curaçao' de bestuursoverdracht plaats in La Belle Alliance van het Avila Beach Hotel. Op de foto overhandigt Inge Boutier (links) de voorzittershamer aan Bigail Schmit-Falbru, de nieuwe presidente.

KLM gedagvaard

Justitie in Haarlem heeft de KLM gedagvaard wegens **dierenmishandeling**. De zaak tegen de luchtvaartmaatschappij dient op 9 november voor de Haarlemse politierechter.

De officier van justitie vindt dat de KLM driemaal ernstige fouten heeft begaan bij het vervoer van dieren. Het gaat onder andere om een transport van 12 juni van ruim 3100 *landschildpadden*. De beesten werden in vijf lagen op elkaar vervoerd en hadden geen enkele bewegingsvrijheid. Een aantal schildpadden overleefde het transport niet.

Verder wordt de KLM verweten over de schreef te zijn gegaan bij het vervoer van 14 *tropische kikkers*. De beestjes zaten in gedeukte en in elkaar gedrukte plastic bakjes.

Bij de derde zaak gaat het om 230 *reptielen* en *insekten*. Dit transport was voor Neurenberg bestemd, maar ging per abuis naar Barcelona. Daar bleef de partij drie weken zonder verzorging staan, waardoor de beesten ondervoed raakten, uitdroogden en sommige dood gingen.

Woordvoerster M. Wentink van de KLM zegt in een reactie dat de luchtvaartmaatschappij het betreurt als vervoer niet zo gaat zoals het behoort. "Ook wat betreft dierenvervoer zijn wij een kwaliteitsmaatschappij. We zijn zelfs nauw betrokken geweest bij het opstellen van internationale verpakkingsvoorschriften voor dieren."

Dieren te kijk gezet

"Te dunne draad, te veel de Amerikaanse stijl, poppenkast." Dat meldt het juryrapport over drie opgezette **muskusratten** die in diverse houdingen op een boomstronk poseren. Eentje houdt een eveneens geprepareerde mossel tussen zijn pootjes. Hoger scoort een langs een namaakrotsje kronkelende palingachtige vis, die op de plaats waar je de bek zou verwachten, uitmondt in een forse zuignap: 94 punten voor de *zeeprik*.

Bijna twee uur had de jury dit weekeinde nodig om de meer dan honderd inzendingen bij de Nationale Kampioenschappen Prepareren te beoordelen. Het jaarlijkse evenement, toegankelijk voor de 120 leden van de Nederlandse Vereniging van Preparateurs (NVP) vond plaats bij de Diergeneeskundige faculteit in Utrecht.

De preparaten worden beoordeeld op drie punten: Technische vaardigheid en vakmanschap, anatomie en creativiteit. De inzender die een *havik* neerzette met een *eekhoorn* in zijn klauw krijgt 95 punten. Nog hoger scoort een compositie van een *houtduivenpaar* met jong in gebladerte in een glazen kast.

De kosten van het opzetten variëren per dier en ambachtsman. Een muis kost 35 gulden. Een olifant doet gauw een ton. Deze week vertrekt een bestuurslid van de NVP in opdracht van een museum in Sint Petersburg naar Zuid-Afrika om uit te vinden of daar op termijn een olifant beschikbaar is. Die willen ze in Rusland ten toon stellen.

Dat een simpele voorstelling, mits perfect uitgevoerd, het niet zelden wint van spectaculaire constructies bleek enkele jaren terug tijdens de laatste Europese kampioenschappen in Leiden. Woedend waren de medewerkers van een museum uit Lille dat zij niet de eerste prijs kregen voor hun creatie *'Amerikaanse bizon met mustang op de horens, met daar weer bovenop een indiaan'*. Dat legde het af tegen twee meeuwen op een rots, ingezonden vanuit Denemarken.

Prins Charles slaat weer toe

De Britse kroonprins Charles, wiens **ontboezemingen** over zijn huwelijk en zijn familie een schok door Groot-Brittannië doen gaan, zegt in het vervolg van de biografie dat hij zangeres *Barbra Streisand* 'geweldig aantrekkelijk met een enorm sex appeal' vond.

In de uittreksels van het boek spreekt de prins over zijn bewondering voor Hollywood, en vertelt hij van een ontmoeting met *Frank Sinatra* 'die geheel in geel leer was gekleed'. Actrice *Joan Collins* had 'een ongelooflijk decolleté en presenteerde het als op een blaadje', aldus de prins.

Het langverwachte boek, dat donderdag verschijnt, is bedoeld om Charles' kijk te geven op de monarchie, het mislukken van zijn huwelijk en zijn ideeën. Dit gebeurt in een periode waarin kritisch wordt gesproken over de toekomst van de Britse koninklijke familie.

De prins zegt over de monarchie: "Er heerst in den brede in het land de mening dat het koninklijk huis te veel leden heeft en er te veel geld aan wordt besteed.

Zou het niet beter zijn nog eens te bezien hoeveel leden van de familie eigenlijk nodig zijn?" Koningin Elizabeth schrapte vorig jaar reeds een aantal van de lijst met door de staat betaalde familieleden.

In het boek wordt gesteld dat de prins nimmer heeft overwogen af te treden als *troonopvolger* of zijn ononkoombare plicht om koningin Elizabeth op te volgen, niet na te komen. Zelfs niet op momenten dat hij wanhopig was over zijn persoonlijke leven of de verhalen in de media.

Amerika opent indianenmuseum

De Verenigde Staten hebben sinds zondag een **Nationaal Museum van de Amerikaanse Indianen**. Het Heye-centrum is gevestigd in Manhattan, New York, in een gerestaureerd douanehuis uit 1907. Het ontleent zijn naam aan de rijke bankier George Gustav Heye uit New York. Die verzamelde tussen 1903 en 1954 meer dan *een miljoen voorwerpen* die indianen in gebruik hadden.

Het museum in New York is voorloper van het grote Nationale Museum voor de Indiaanse Cultuur dat in het jaar 2001 in Washington moet openen. Dat komt tussen het Capitool en het Lucht- en Ruimtevaartmuseum.

Nederlandse Zuidamerikanen

Louis van Amstel en Julie Fryer zijn zaterdag in Stuttgart gekroond tot wereldkampioen **Zuidamerikaans Dansen**. Zij bleken de besten van de 75 sterkste paren uit circa veertig landen. De 23-jarige Van Amstel en zijn 24-jarige partner Fryer dansten de gedoodverfde winnaars, de Duitse en Europese kampioenen Ralph en Olga Muller, in het hol van de leeuw naar de tweede plaats.

De titel Zuidamerikaans gaat in een finale met zes paren om vijf dansen: De **samba**, **de cha-cha-cha**, de **rumba**, **de paso-doble** en **de jive**. De danskampioenen wonnen drie van de vijf onderdelen nadat de Muller's de eerste twee op hun naam schreven. Het Duitse paar werd aangemoedigd door 5000 landgenoten, voor het Nederlandse koppel waren welgeteld negen supporters meegekomen.

Wedstrijddansen is inmiddels als sport erkend en het *Internationaal Olympisch Comité* is bezig de sport ook toe te laten op de Olympische Spelen.

Nieuw album Beatles

Op 30 november komt een **dubbelalbum** van The Beatles uit met 56 songs, waarvan er dertig nooit eerder op de plaat zijn uitgebracht. De meeste van de dertig liedjes zijn *rock & roll-klassiekers* zoals The Beatles die in de jaren zestig speelden in hun Liverpool- en Hamburg-periode, aldus EMI, de platenmaatschappij die het album uitbrengt. De opnames van de niet eerder uitgebrachte nummers zijn afkomstig uit BBC-programma's als Saturday Club, Easy Beat en de twee eigen tv-shows die The Beatles voor de BBC hebben **gemaakt** (Pop go The Beatles en From us to you).

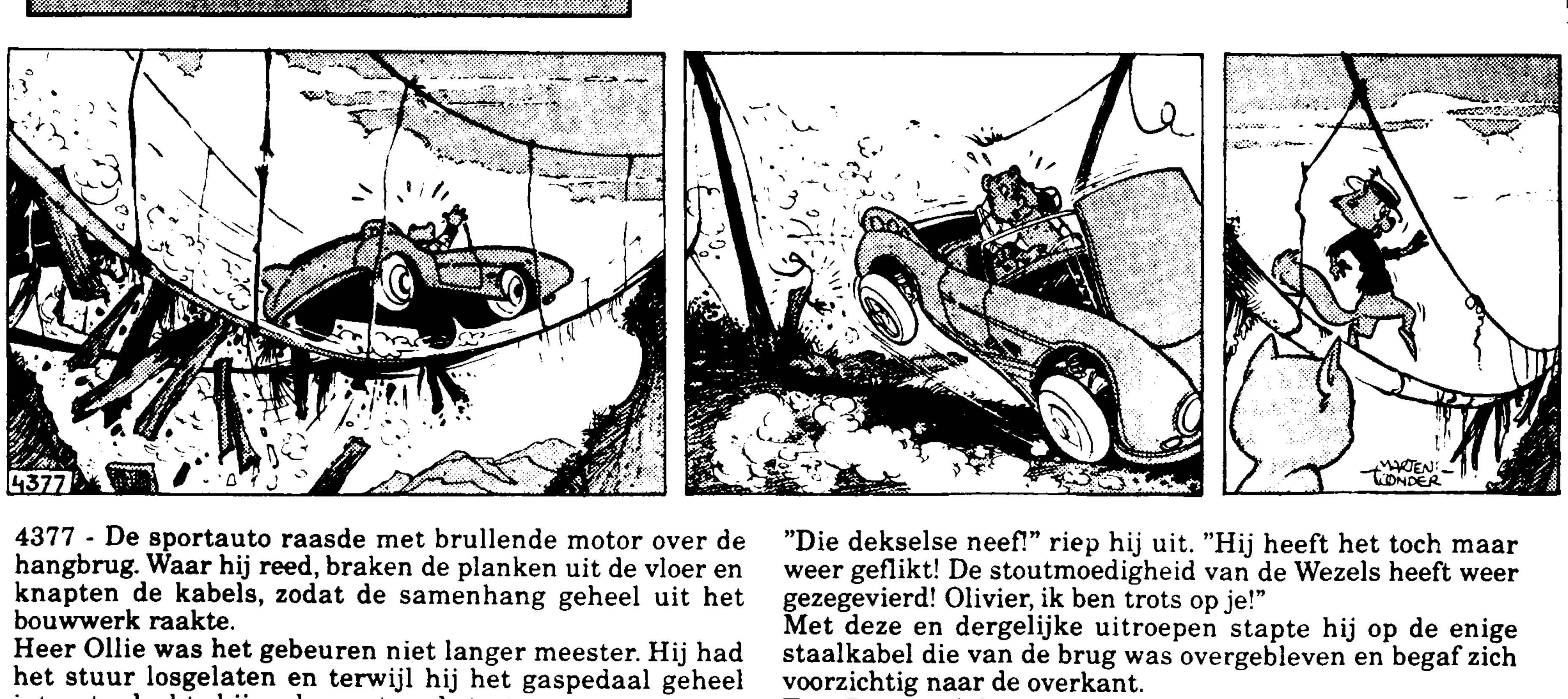
Het nieuwe album, met de titel *'Live at the BBC'*, heeft een speelduur van 130 minuten. Het is samengesteld door George Martin, die als producer verantwoordelijk was voor alle studio-opnamen die The Beatles voor EMI gemaakt hebben.

WILLEMSTAD - Op de Curaçaose luchthaven arriveerde gisteravond de bekende Venezolaanse zanger Carlos Baute, hier in gezelschap van de lokale schoonheid Lizette Wong. Baute is op het eiland voor het maken van een reclamespot over toerisme die verzorgd wordt door het advertentie en publiciteitsbureau Cream.

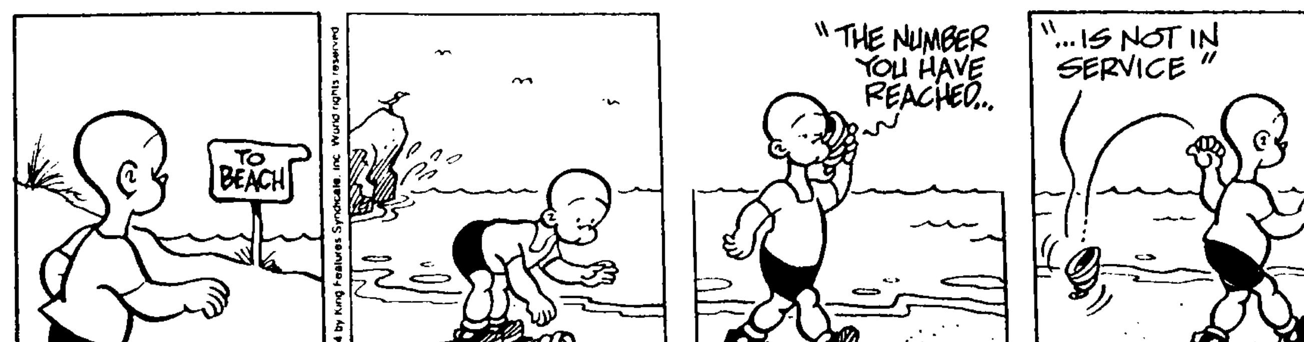
door Marten Toonder

Heer Bommel en de wezelkennis

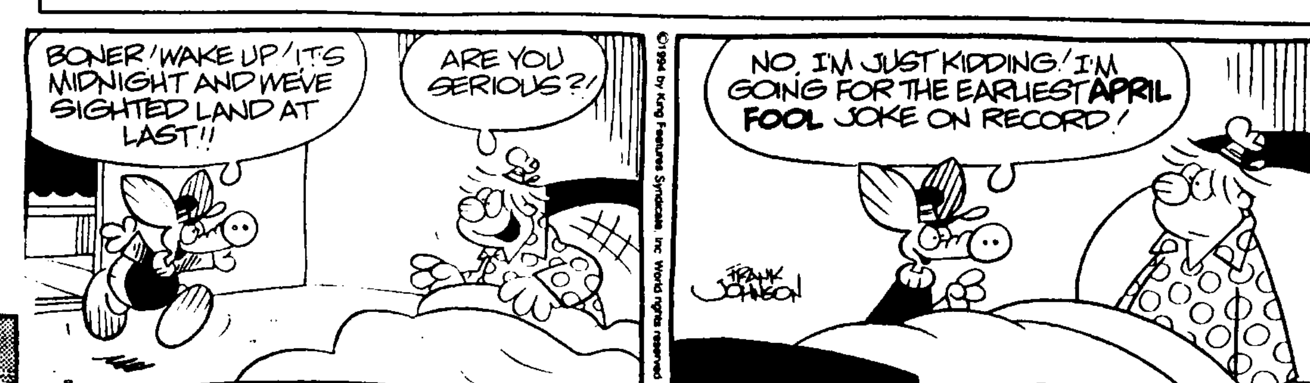

4377 - De sportauto raasde met brullende motor over de hangbrug. Waar hij reed, braken de planken uit de vloer en knapten de kabels, zodat de samenhang geheel uit het bouwwerk raakte.
Heer Ollie was het gebeuren niet langer meester. Hij had het stuur losgelaten en terwijl hij het gaspedaal geheel intrapte, drukte hij verkrampt op de toeter.
Deze wijze van rijden redde hem het leven, want door de geweldige snelheid vloog het voertuig meer dan het reed, zodat het tenslotte met een akelige dreun op de andere kant belandde.
De motor sloeg af, heer Bommel liet de claxon los - en nu daalde er een diepe stilte over het landschap die slechts verbroken werd door het nadruppelen van vallend houtwerk.
De heer Van Wezel keek ongelovig op. Een ogenblik kwam er een spijtige uitdrukking op zijn gelaat, doch onmiddellijk vormde hij die om tot een glimlach.
"Die dekselse neef!" riep hij uit. "Hij heeft het toch maar weer geflikt! De stoutmoedigheid van de Wezels heeft weer gezegevierd! Olivier, ik ben trots op je!"
Met deze en dergelijke uitroepen stapte hij op de enige staalkabel die van de brug was overgebleven en begaf zich voorzichtig naar de overkant.
Tom Poes keek hem sprakeloos na. De schrik zat hem nog in de benen en bovendien kostte het hem moeite om het gebeuren te verwerken. Maar toen begon hij het te begrijpen.
"Dat is dus de opzet!" mompelde hij vol afschuw. "Die zwerver is te laf om zèlf een aanslag op heer Ollie te plegen en nu brengt hij hem tot roekeloze daden! Maar gelukkig zal ik hem nu kunnen waarschuwen."
Helaas, op dat moment sneed Edelhart aan de andere kant de laatste bint door.
"Dat is veiliger", zei hij..............

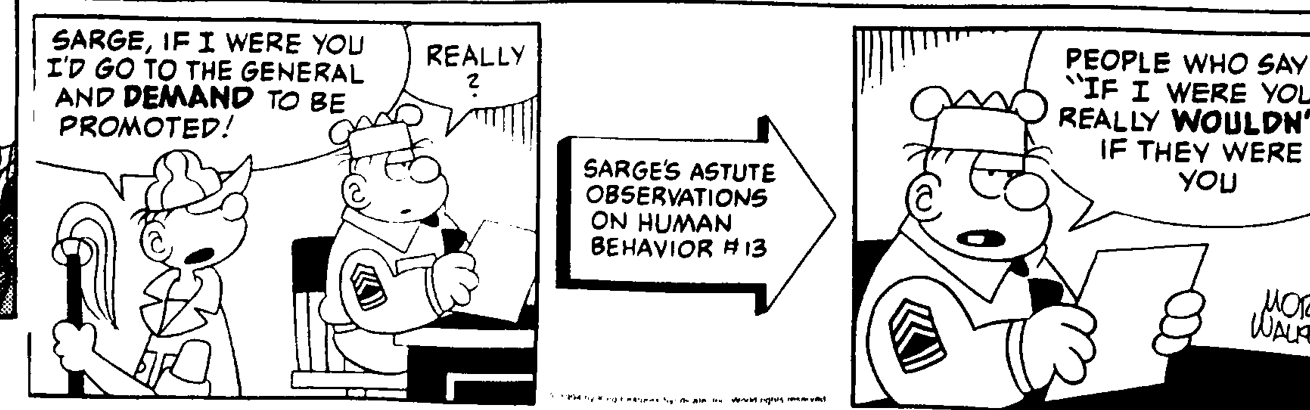
HENRY — By Dick Hodgins

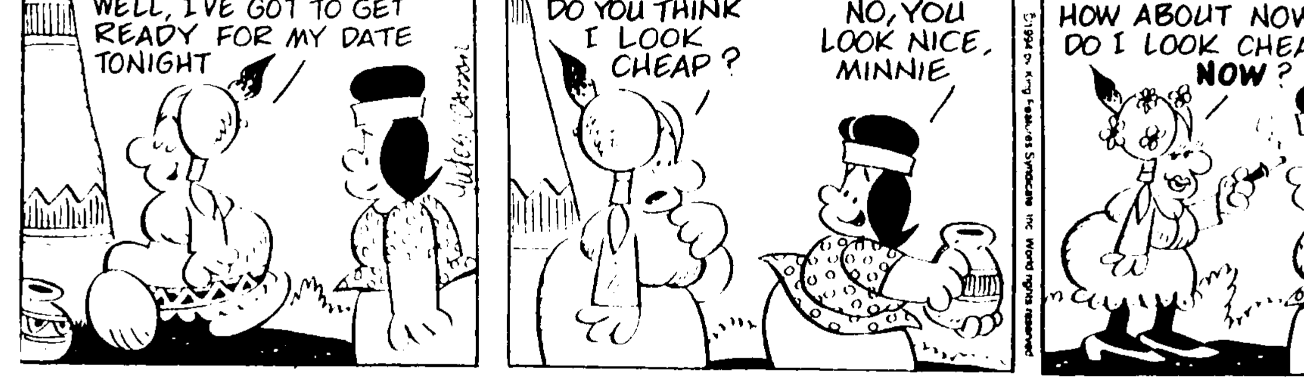
BONER'S ARK — By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY — By Mort Walker

REDEYE — By Bill Yates & Mel Casson

CURAÇAO

AGENDA

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'

Santa Maria 17. tel. 682344/682947, 682412/682574. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.

Wachtzuster na 17.00 uur tel. 603661.

Telefonisch spreekuur in ieder wijkgebouw dagelijks van **08.00-08.30/ 14.30-15.00 uur**

* Huize Halman Otrobanda: tel. 628288; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
* Sta. Maria 17: tel. 682344; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Bonam: tel. 371865; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel. 367824.**
* Sentro Mediko Montagne Abao: tel. 673711; spreekuur: wo. van 09.00-11.00 uur.
* Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel. 618577; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Suffisant: tel. 687707; spreekuur: do. van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Sta. Rosa: tel. 671628; spreekuur: di. van 09.00-11.00 uur.
* **Inloopspreekuur** voor zuigelingen en kleuterzorg: vr. van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat; tel. 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15. Tel. 692231/ 692232. open van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08 00-16.00 uur. Tel. 649422.
Wachtzuster vanaf 28 oktober 17.00 uur t/m 4 november 07.00 uur tel. 685721 of page 310-1179.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel. 648077/648387; open van ma. t/m vr. van 07.00-17.00 uur. **Wachtzuster** tel. 649641 of 601760.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. Tel. 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: elke do.van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: elke di. van 12.30-14.45 uur.

APOTHEKEN

NACHTDIENST

Otrobanda: Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda: Brievengat, Corriweg 32. Tel.: 379098/379567.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135
Artsendienst Bandabou:	641658
SOS-lijn (psych. hulp):	127
RCC (nood op zee):	637911
Dierenasiel:	654300
Dierenartsdienst:	614000

AMIGOE
Colofon

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
telefoon (10 lijnen): 672000
Scherpenheuvel z/n of postbus 577
Curaçao N.A.
Giro.440.000
ABN-Amrobank rek. nr.: 11-07-313
Maduro & Curiel's Bank rek. nr.: 874.825.10

Directie:
fax: 674084
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding
Sheila Rhodes (secretaresse)

Redactie:
fax: 674744
hoofdredacteur N. Hendrikse
chef lokale redactie Hennie Harinck

overige leden redactie:
Theo Dol
Toon van Dongen,
Marjo Nederlof,
Marius Noort
Bart Pasman,
Ronnie Rens jr.,
Lulu Jimenez (secretariaat),
Solange Isselt (opmaak)
Ronny Smiet (fotograaf)

Advertentie -afdeling
fax: 674524
acquisitie: Viola Bernardus en Jolène Hollander
aanname advertenties: maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 uur binnen zijn.

Correspondenten:
Bonaire: Hubert Linkels - tel. 07-8627
Nederland: Jeannette van Ditzhuijzen

Persagentschappen: ANP en AFP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers. Foto's: AFP

Drukkerij: Rotaprint nv.

Distributie/abonnementen:
Districo nv. tel: 370603, 370504, fax: 370304

Losse nummers 60 cent
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen NAf 16,= p/m.
Aruba: NAf 17,= p/m.
Nederland: NAf. 81,15 p/m (luchtpost) of NAf. 28,— p/m (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

9 2 6 3 8 **WEGA DI NUMBER** 1 7 4 5

6793
8373
9388

Thorax Centrum:	**685917**
Med. Centrum Blaauw: (24 uur bereikbaar)	**695505/ 695547**

STICHTING VERANTWOORD OUDERSCHAP

(Fundashon Famia Planea)
Assistentie geboorteregeling:
Kliniek Bitterstraat 1-A (tel. 611323): dagelijks open van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; dokter aanwezig op ma. en vr. van 14.00-16.00; di. t/m do. van 08.00-11.00 uur.
Kliniek Kas Chikitu (zuigelingenconsultatiebureau): open op wo. van 13.00-15.00 uur.

* * * * * * * * * * * * * * * * *

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

DINSDAG: 17.00 Atardi Hubenil; 18.00 Tempu pa Dios: *Katholieke kerk*; 18.03 Siensia, Teknologia i Salú (presentator Leo Floridas); 18.30 Nieuws in het Nederlands; 18.45 Telenovela: *Valentina*; 19.05 Kushina di Oro (met Saida Hernandez): *Pòrkchop sin Wesu*; 19.33 Fasetas (presentator Saida Hernandez); 20.00 Telenotisia (lokaal, internationaal en sportnieuws); 21.00 Wega di Number Kòrsou; 21.05 Sport TV (presentator Willem Dekker); 22.55 NOVA; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

TV-11 (kanaal 11)

DINSDAG: 16.00 Cartoons; 18.30 Reportajes; 19.00 Showbiz Today; 19.30 Fresh Prince of Bel-Air; 20.00 Ocurrió Así; 21.00 Sevsec; 22.00 Sine den bo Kas; 23.30 Prime News; 24.00 Sluiting

TELEARUBA (kanaal 13)

DINSDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Flintstones; 16.23 Garbage Pail Kids; 16.46 Gary Coleman Show; 17.09 Punky Brewster; 17.34 Sunshine Factory; 18.03 Little House on the Prairie; 18.47 The Why's and Wherefores; 19.03 Aventura di un Buki; 19.13 The World Museum; 19.40 Political Program: *AVP*; 20.00 Telenoticias; 20.30 Happy Days; 21.00 CNN International Hour; 21.40 Showbiz Today; 22.03 Falcon Crest; 22.45 Magnum; 23.33 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

CINE (kanaal 83)

DINSDAG: 15.45 Movie: *Die Hard*; 18.00 Movie: *Alien 3*; 20.00 Movie: *He Said, She Said*; 22.00 Movie: *Fatal Memories*; 23.45 Movie: *Die Hard*; 02.00 Movie: *Alfie*; 04.00 Movie: *Five Weeks in a Balloon*; 05.45 Movie: *Yentl*.

TBS (kanaal 89

DINSDAG: 16.05 Tom and Jerry Kids; 16.35 Captain Planet and the Planeteers; 17.05 Flintstones; 17.35 Brady Bunch; 18.05 Saved by the Bell; 18.35 Saved by the Bell; 19.05 Growing Pains; 19.35 Andy Griffith; 20.05 Who's the Boss? 20.35 Who's the Boss? 21.05 Movie: *Salem's Lot*; 01.05 Movie: *Terror at London Bridge*; 03.05 Movie: *Wait Until Dark*; 05.35 Jeffersons.

ABC (kanaal 77)

DINSDAG: 15.00 One Life to Live; 16.00 General Hospital; 17.00 Oprah Winfrey; 18.00 News; 19.00 News; 19.30 ABC World News Tonight; 20.00 Jeopardy! 20.30 Wheel of Fortune; 21.00 Full House; 21.30 Me & the Boys; 22.00 Home Imp; 22.30 Grace Under; 23.00 NYPD Blue; 24.00 News; 24.35 Nightline; 01.05 Movie; 03.00 News; 03.30 ABC World News Now; 05.30 Oprah Winfrey.

'Monster van Florence' staat terecht

■ *FLORENCE - Pietro Pacciani, die de bijnaam heeft gekregen 'Monster van Florence' omdat hij verdacht wordt van de moord op 16 jonge mensen in de regio van Toscane tussen 1968 en 1985 staat momenteel terecht in Florence. Tijdens de maandag gehouden zitting toonde hij een prentje van Christus waarbij hij opmerkte dat hij 'even onschuldig is als Christus aan het kruis'. (AFP-satellietfoto)*

CBS (kanaal 75)

DINSDAG: 15.00 As the World Turns; 16.00 Guiding Light; 17.00 Young and the Restless; 18.00 News; 18.30 News; 19.00 News; 19.30 CBS Evening News; 20.00 Inside Edition; 20.30 Price is Right; 21.00 Rescue 911; 21.00 Movie: *Bionic Breakdown*; 24.00 News; 24.35 Late Show With David Letterman; 01.37 Extra: The Entertainment Magazine; 02.07 Entertainment Tonight; 02.37 Last Call; 03.07 CBS News Up To the Minute.

NBC (kanaal 85)

DINSDAG: 15.00 Another World; 16.00 Rolonda; 17.00 American Journal; 17.30 Inside Edition; 18.00 News; 18.30 News; 19.00 News; 19.30 NBC Nightly News; 20.00 Extra; 20.30 Price is Right; 21.00 Wings; 21.30 To Be Announced; 22.00 Frasier; 22.30 John Larroquette; 23.00 Dateline; 24.00 News; 24.35 Tonight Show With Jay Leno; 01.35 Late Night; 02.35 Later With Greg Kinnear; 03.05 NBC News Nightside.

AE (kanaal 73)

DINSDAG: 15.00 McCloud; 16.30 Banacek; 18.00 Lou Grant; 19.00 Police Story; 20.00 Rockford Files; 21.00 Biography; 22.00 Movie: *Anna Lee: Dupe*; 24.00 Law & Order; 01.00 Biography; 02.00 Movie: *Anna Lee: Dupe*; 04.00 Law & Order; 05.00 Movie: *Eternity Yours*.

LIFE (kanaal 91)

DINSDAG: 15.00 Our Home; 16.00 Thirtysomething; 17.00 Movie: *To Be the Best* (Part 1 of 2); 19.00 Supermarket Sweep; 19.30 Shop 'Til You Drop; 20.00 Designing Women; 20.30 Designing Women; 21.00 Unsolved Mysteries; 22.00 Movie: *LadyHawke*; 24.30 Unsolved Mysteries; 01.30 Thirtysomething; 02.30 Paid Program; 05.30 Paid Program.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met kans op enkele plaatselijke buien.
Matige, overdag af en toe vrij krachtige wind uit oost-zuidoostelijke richting. (tussen acht en 20 knopen).

WEEROVERZICHT:
Door aanhoudende aanvoer van vrij vochtige en onstabiele lucht over de Benedenwindse eilanden kunnen ook in de komende 24 uur tijdelijk enkele plaatselijke buien tot ontwikkeling komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	32	28	0.0
Curaçao	onweer, lichte rgn	32	25	18.6
Sint Eustatius	licht bewolkt	30	25	0.0
Sint Maarten	licht bewolkt	31	26	0.1
Amsterdam	licht bewolkt	--	--	-.-
Atlanta	zwaar bewolkt	25	13	0.8
Caracas	geheel bewolkt	29	21	0.0
Kingston	half bewolkt	34	26	0.0
Miami	zwaar bewolkt	24	22	0.0
New York	geheel bewolkt	21	17	18.3
Paramaribo	licht bewolkt	--	--	0.0
Port-of-Spain	zwaar bewolkt	32	24	1.3
San Juan	licht bewolkt	31	24	0.8

Indonesische vakbondsleider veroordeeld tot 15 maanden

JAKARTA - Een gerechtshof in Medan op Sumatra heeft de vakbondsleider Amosi Telaumbauna veroordeeld tot 15 maanden gevangenisstraf. Hij was ervan beschuldigd tot een staking te hebben aangezet waarna rellen uitbraken die een Chinese zakenman het leven kostten.

De 34-jarige Telaumbauna, voorzitter van de plaatselijke afdeling van de grootste indonesische onafhankelijke vakbond, de Indonesië Welvaart Vakbond, werd schuldig bevonden aan het aanzetten tot stakingen en demonstraties middels toespraken en pamfletten. In de toespraken en pamfletten stonden eisen voor loonsverhogingen en het intrekken van een ontslag bij een plaatselijke fabriek, meldde het officiële persbureau Antara uit het vonnis.

De Indonesische regering stelt de vakbond verantwoordelijk voor de arbeidersprotesten en rellen die later in Medan en omgeving uitbraken. De onlusten kregen een etnisch karakter en waren gericht tegen de bevolkingsgroep van Chinese afkomst, die een grote rol speelt in de economie. Bij de onrust werd aanzienlijke schade aangericht.

Vorige week eiste een gerechtshof vier jaar gevangenisstraf tegen de landelijke leider van de vakbond, Muchtar Pakpahan, wegens zijn rol in de onrust. Het proces is verdaagd tot 2 november. Indien hij schuldig wordt bevonden kan hij tot maximaal zes jaar gevangenisstraf worden veroordeeld.

Indonesië heeft sinds april tientallen arbeiders, vakbondsleden en activisten opgepakt en voor de rechter gesleept op beschuldiging van het stichten van rellen.

De processen zijn door advocaten en internationale mensenrechtengroepen een farce genoemd. De Verenigde Staten, mensenrechtengroepen en internationale vakbonden hekelen al geruime tijd het sociale beleid in Indonesië. Washington heeft zijn bezorgdheid uitgesproken over Muchtar's arrestatie en detentie.

Nederlands kantoor in Jericho

DEN HAAG - Nederland opent op korte termjn een diplomatieke vertegenwoordiging in Jericho, het autonome Palestijnse gebied op de door Israël bezette Westelijke Jordaanoever. Buitenlandse Zaken deelde dinsdag mee dat het kantoor een resultaat is van de grotere activiteiten die Nederland als gevolg van het Israëlisch-Palestijnse akkoord in de bezette gebieden ontplooit.

Twee medewerkers van Buitenlandse Zaken zijn inmiddels in Jericho om voorbereidende werkzaamheden te verrichten. Het kantoor zal onder de naam Eenheid voor Palestijnse Aangelegenheden (EPA) als zelfstandige post functioneren.

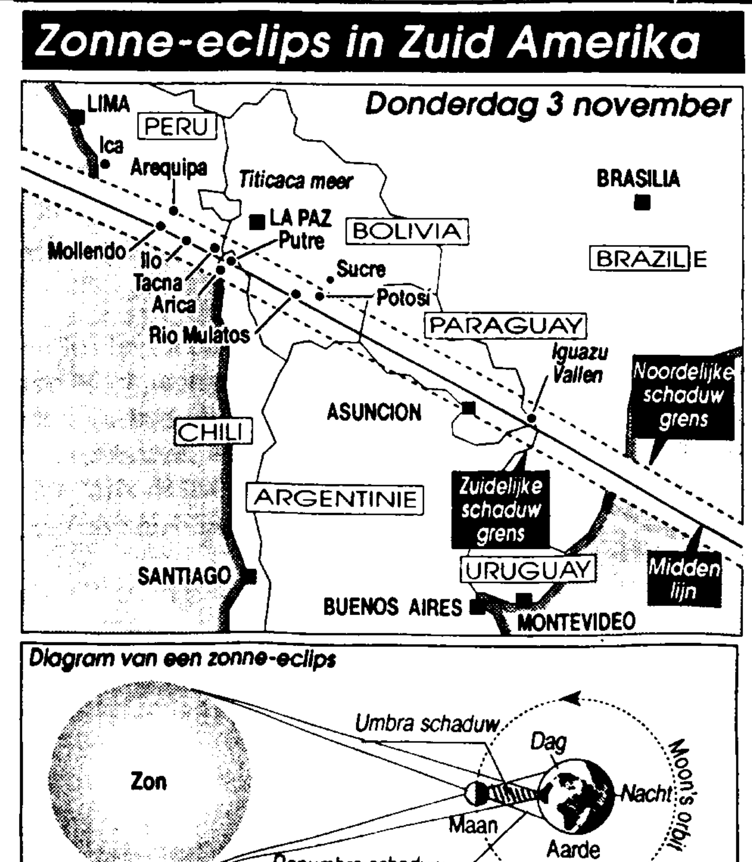
De EPA krijgt als belangrijkste taak om de Nederlandse hulpverlening in de bezette gebieden te coördineren.

Bom doodt 5 kinderen

ALGIERS - Een bom die ontplofte op een kerkhof in Mostaganem, 200 kilometer ten westen van de Algerijnse hoofdstad Algiers, heeft dinsdag het leven gekost aan zeker vijf kinderen.

De kinderen woonden een ceremonie bij ter herdenking van de start van de onafhankelijkheidsstrijd tegen Frankrijk, veertig jaar geleden.

Zonne-eclips in Zuid Amerika

AFP/AMIGOE Infografiek

Kaart van Zuid Amerika die het verloop van een volledige zonne-eclips toont welke donderdag a.s. in Zuid Amerika is te zien, met een diagram voor verdere uitleg.

DANKBETUIGING / UITNODIGING

Door Uw persoonlijke aanwezigheid, Uw talrijke telegrammen, brieven, telefoongesprekken, gebeden, bloemen en kransen, na het overlijden van mijn innig geliefde man, onze lieve, zorgzame en immer behulpzame vader, broer, grootvader, oom en neef

Luis Ramon NAHR

voelen wij ons zeer gesteund. Uw medeleven was een grote troost. Wij willen U hiervoor hartelijk danken.

Tevens willen wij U uitnodigen voor twee Heilige Missen die op dinsdag 1 november en donderdag 3 november a.s. om 6.30 uur n.m. in de Rooms Katholieke kerk te Brievengat zullen worden gehouden.

Uit aller naam
mevrouw de weduwe Maria E. Nahr-van Gijn.

"EL TRIBUTO"
Tel.: 375390

Op zondag, 6 november a.s., om 9.00 uur v.m., zal er in de Chapelle Ardente, te Morada Santa, in het Hofje van Bottelier,

een Heilige Mis worden opgedragen, voor de zielerust van de overledenen.

Uw aanwezigheid wordt op prijs gesteld.

Directie El Tributo.

Hierbij dank ik een ieder, die in welke vorm dan ook, hun medeleven hebben betuigd, bij het overlijden en begraven van mijn vriendin,

ANNIE JANBOOS - de ROOS

Hanny Kooyman - v. Gent

Nederland start discussie over uitbreiding Unie naar oosten

LUXEMBURG - Als eerste lidstaat zal Nederland binnenkort de discussie starten over de gevolgen van de uitbreiding van de Europese Unie naar het oosten. Nog voor de Europese top op 9 en 10 december in Essen, waar de toetreding van Midden- en Oosteuropese landen het belangrijkste onderwerp is, wil minister Van Mierlo in overleg met de Tweede Kamer een standpunt hebben ontwikkeld.

Hij voorziet tal van obstakels. "De Oosteuropese landen moeten zich geschikt maken voor toetreding en de EU-lidstaten voor uitbreiding", zei minister Van Mierlo maandag na afloop van de ontmoeting van de EU-ministers van Buitenlandse Zaken met de collega's uit Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije.

Op aandrang van het Duitse voorzitterschap zaten de EU-ministers van Buitenlandse Zaken in Luxemburg voor het eerst collectief met deze landen rond de tafel. Ze hebben alle al een associatieverdrag met de Unie, maar willen graag zo snel mogelijk een volledig lidmaatschap. Zowel de Poolse minister Olechowski als de Hongaarse bewindsman Kovacs zeiden te hopen voor het jaar 2000 lid te zijn.

Volgens Van Mierlo heeft dat echter tijd nodig. Het zal een geleidelijk proces zijn. "We moeten de Oosteuropese landen helpen zich gereed te maken en tegelijkertijd ons zelf aanpassen. Anders wordt het een bende", zei hij. Ook moeten er politieke meningsverschillen worden opgelost, voordat de Unie en de Oosteuropeanen zover naar elkaar toegegroeid zijn dat de gemeenschap naar het oosten kan worden uitgebreid.

Wat betreft de Unie vraagt het vooral aanpassingen in de gevoelige landbouwpolitiek en de structuurfondsen, waarvan nu met name minder ontwikkelde gebieden in Zuid-Europa profiteren. Ambtenaren hebben berekend dat het de gemeenschap 60 tot 70 miljard ecu extra per jaar kost als het huidige landbouwbeleid gehandhaafd wordt bij toetreding van de oostelijke landen. De zes zullen vooral hun economieën zover op poten moeten hebben dat ze bij toetreding niet verpletterd worden door het westen.

Tijdens de bijeenkomst maandag kwamen er geen baanbrekende voorstellen over tafel. Wel groeide er onder de bewindslieden gaandeweg het gevoel dat toetreding van het oosten een grote historische betekenis heeft, aldus Van Mierlo, die sprak van een 'massapsychologisch effect'. Hij constateerde dat bij de Midden- en Oosteuropese landen het besef leeft dat bij het binnentreden van een nieuwe gemeenschap schoon schip moeten zijn gemaakt met 'de karrevracht aan burenruzies en familievetes'. In dat verband speelt de Conferentie over Veiligheid en Samenwerking (CVSE) een belangrijke rol.

De Hongaar Kovacs zag ook een positief effect: "Voor het eerst hebben we de kans gekregen om invloed uit te oefenen op de discusie in de Unie."

Tijdens de Europese Top in Essen op 9 en 10 december moet er een document op tafel liggen, waarin de strategie van de Unie voor de toetreding is vastgelegd. Wat daarin precies komt te staan, is nog onduidelijk. Waarschijnlijk zullen Bulgarije en Roemenië dezelfde status krijgen als Tsjechië, Slowakije, Hongarije en Polen, verwacht staatssecretaris Patijn.

Zeker is dat de Unie zich niet zal vastleggen op een tijdschema voor de uitbreiding richting oosten. Voor de Pool Olechowski was het duidelijk dat daarover pas te praten is na de zogeheten inter-gouvernementele conferentie in 1996 als de lidstaten beslissen over de hervormingen van de Unie. Maar voor de eeuwwisseling moet het toch mogelijk zijn een Groot-Europa te hebben waarin alle Europeanen veilig kunnen leven, meent Olechowski.